

informator

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

NR 1/2 (13/14)

STYCZEŃ — CZERWIEC

1980

SENAT I KOLEGIUM REKTORSKIE

Pierwsze w bieżącym roku posiedzenie Senatu odbyło się 29 lutego. Poświęcone ono było realizacji planu inwestycyjnego budownictwa szkół wyższych za rok ubiegły oraz planom w tej dziedzinie na rok bieżący.

Szczegółowe informacje na oba tematy przedstawił dyrektor Zarządu Inwestycji Szkół Wyższych w Lublinie inż. Jerzy Kucharczyk. Dla potrzeb Uczelni ZISZW realizuje następujące inwestycje: budynki Wydziału Prawa, pawilon handlowo-usługowy w dzielnicy uniwersyteckiej, odkrytą pływalnię z pawilonem szatniowym, budynek centrali telefonicznej, dom studencki „I”.

Szczegółowe dane o realizacji i planach zadań remontowych przedstawił wicedyrektor administracyjny UMCS inż. Wiesław Klijer. Całość zadań służby techniczno-remontowej realizują w trzech grupach: konserwacji i remontów zapobiegawczych, remontów bieżących oraz kapitalnych.

Remontami objęte zostały budynki dydaktyczne, domy studenckie, stołówki i bufety, budynek AOS, bloki mieszkalne i mieszkania służbowe. Wykonano różnego rodzaju prace w dzielnicy uniwersyteckiej i w Ogrodzie Botanicznym na Sławinku.

Kwestor Uczelni mgr Witold Lesiak poinformował członków Senatu o wykonaniu planu finansowego naszej Uczelni za rok ubiegły, a także przedstawił projekt podobnego zestawienia na rok bieżący.

W drugiej części obrad odbyło się głosowanie nad kandydaturami naukowców zagranicznych, którym przyznane zostaną doktoraty honoris causa naszej Uczelni. Otrzymają ten zaszczytny tytuł prof. dr Leon Szybalski z USA i prof. dr Mikołaj A. Maksymowicz, rektor Uniwersytetu ze Lwowa.

Przedstawiciel młodych pracowników naukowych z Wydziału BiNoZ, dr Zbigniew Józwik, przedstawił krótki raport o sytuacji młodej kadry naukowej na tym Wydziale. Mimo że informacje te dotyczyły jednego tylko Wydziału, pewne fakty można uogólnić i odnieść także do innych jednostek Uczelni. Rektor UMCS zobowiązał przedstawicieli Rady Młodych Pracowników Nauki do zwołania zebrania młodej kadry naukowej w tej sprawie.

Z życia Partii

Dyskusja nad wytycznymi na VIII Zjazd PZPR odbyła się we wszystkich podstawowych i oddziałowych organizacjach, a także w grupach partyjnych. Podczas otwartych zebrań, w których uczestniczyli członkowie bratnich stronnictw oraz bezpartyjni, dyskusja koncentrowała się wokół problemów nurtujących gospodarkę narodową, szczególnie zaś dotyczyła usprawnienia systemu planowania i zarządzania. Sporo miejsca poświęcono zagadnieniom doskonalenia demokracji socjalistycznej, a także działalności naukowej, dydaktycznej i wychowawczej, ze szczególnym uwzględnieniem roli nauki w społeczno-gospodarczym rozwoju kraju.

Dyskusja była przepełniona zaangażowaniem i troską o dobro kraju, cechowała ją otwartość i konstruktywna krytyka niedomagań występujących w wielu dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Ważne miejsce w przedzjazdowej debacie zajęły problemy związane ze sprawnym funkcjonowaniem naszej Uczelni. Jednym z istotnych wątków dyskusji były zagadnienia postaw nauczycieli akademickich i studentów, ich zaangażowania w sprawy kraju i Uczelni, a także odpowiedzialności — jako cech najbardziej pożądanych u wszystkich obywateli, a szczególnie niezbędnych członkom partii.

W toku rzeczowej i wnikliwej dyskusji wysunięto szereg wniosków dotyczących w szczególności problemów planowania i zarządzania gospodarką narodową, rozwoju rolnictwa i produkcji rolnej, ochrony naturalnego środowiska człowieka, doskonalenia demokracji socjalistycznej oraz działalności naukowo-dydaktycznej i wychowawczej w naszej Uczelni.

Zabierający głos w dyskusji przedstawiciele młodzieży akademickiej postulowali m. in. podniesienie poziomu efektywności studiów oraz racjonalne zatrudnienie absolwentów, zwłaszcza z najlepszymi dyplomami. Dyskutowano także na temat poszerzenia zakresu studiów indywidualnych oraz takich form przekazywania wiedzy, które maksymalnie przyczynią się do praktycznego wykonywania przyszłego zawodu. Wskazywano też na rangę przedmiotów społecznych w procesie kształcenia zaangażowanych postaw studenckich. Szczególne miejsce w dyskusji zajęły sprawy dotyczące roli organizacji partyjnej w życiu studenckim, oceny studenckich niedomagań i osiągnięć w nauce oraz sprawy społeczne. Żywo dyskutowano także o sprawach społeczno-gospodarczych i kulturalnego rozwoju kraju.

Komisja Nauki KU PZPR, biorąc pod uwagę Uchwałę Plenum KW PZPR w Lublinie oraz dyskusję nad wytycznymi na VIII Zjazd PZPR w środowisku akademickim, zredagowała następujące wnioski do realizacji:

Z życia Partii

I. Zadania w ramach pracy Komitetu Uczelnianego i POP:

- objąć pełniejszą opieką działalność ideowo-wychowawczą wśród młodzieży akademickiej oraz młodej kadry naukowców akademickich;
- pogłębić pracę partyjną wśród studentów w celu pozyskania najwartościowszych kandydatów w szeregach PZPR. Usprawnić proces przyjmowania kandydatów i przeszerogowania kandydatów na członków PZPR;
- wzmocnić dyscyplinę partyjną na wszystkich szczeblach organizacji;
- zapewnić stałą pomoc dla SZSP zarówno ze strony organizacji partyjnej jak też kadry nauczającej, w szczególności w zakresie kształtowania zaangażowanych postaw moralno-społecznych oraz krzewienia uczuć patriotyzmu i internacjonalizmu wśród młodzieży.

II. Zadania do realizacji w ramach pracy kierownictwa Uczelni nad rozwojem kadry naukowej i badań naukowych:

- zapewnić prawidłowy rozwój kadrowy Uczelni poprzez pozyskiwanie najzdolniejszych absolwentów posiadających predyspozycje do pracy naukowej, a także poprzez przemyślane i uzasadnione rotacje pracowników mało efektywnych w pracy na uczelni;
- pełniej uświadamiać i egzekwować powinności samodzielnych pracowników nauki w procesie kierowania rozwojem naukowym młodych pracowników nauki;
- udoskonalić system oceny nauczycieli akademickich poprzez zachowanie w tej ocenie względnej równowagi naukowej, dydaktycznej i wychowawczej w celu wyrównania wartości tych trzech podstawowych komponentów działalności na Uczelni w świadomości pracowników i studentów;
- podjąć energiczne starania za pośrednictwem władz Uczelni w zakresie zabezpieczenia najpilniejszych potrzeb mieszkaniowych, a także nad dalszym polepszeniem bazy lokalowej dla niektórych wydziałów;
- dokonać ściślejszego powiązania tematyki prac dyplomowych i magisterskich z problematyką badawczą instytutów, w tym również z tematyką na zamówienia oraz z charakterem przeszłej pracy naukowej;
- doskonalic oceny wartości naukowej i społecznej prowadzonych badań zleconych.

III. Zadania w zakresie pracy dydaktyczno-wychowawczej:

- podnieść rangę pracy dydaktyczno-wychowawczej. Zwiększyć dyscyplinę pracy, a także odpowiedzialność pracowników ze efekty dydaktyczno-wychowawcze;
- podnieść rangę opiekuna roku i grupy studenckiej. Urealnić postulat współpartnerstwa w działaniu pracowników naukowych i studentów;
- upowszechnić i usprawnić system zatwierdzania indywidualnego toku studiów.

VI. Zadania do realizacji w ramach pracy administracji Uczelni:

- usprawnić organizację pracy służb administracyjnych i gospodarczych UMCS;
- zwiększyć współodpowiedzialność jednostek administracyjnych za prawidłowe funkcjonowanie pracy naukowej i dydaktycznej w Uczelni;
- usprawnić współdziałanie i współodpowiedzialność jednostek naukowo-dydaktycznych i działów administracyjno-gospodarczych w zakresie prac badawczych, wdrożeniowych i dydaktyczno-wychowawczych, czyniąc je współodpowiedzialnymi za efektywność pracy w w/w dziedzinach;
- usprawnić zaopatrzenie instytutów w aparaturę naukowo-dydaktyczną, a także w niezbędne materiały do prawidłowego funkcjonowania dydaktyki. Usprawnić procedurę i formalności związane z ich nabywaniem;
- zahamować proces przerzucania obowiązków administracyjnych i prac organizacyjnych na pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni.
- zahamować proces marnotrawstwa mienia Uczelni głównie podczas remontów i przeprowadzek;
- zwrócić szczególną uwagę na jakość i tempo prac służb gospodarczych, ekip remontowych i innych pracowników obsługi;
- usprawnić lub całkowicie zmienić system komputeryzacji danych systemu „PRODIN”;
- wśród zadań w dziedzinie opieki socjalno-bytowej pracowników na czoło wysunięto usprawnienie pracy działu socjalnego w zakresie obiegu informacji, szybkości i jakości załatwiania spraw socjalno-bytowych (wczasy, sanatoria, zapomogi, mieszkania itp.).

Z perspektywy 35-lecia UMCS (7)

Utworzenie Biblioteki Głównej UMCS wiąże się z powołaniem uczelni, staraniem której powstała, rozwija się i którą wydatnie wspiera w realizacji zadań dydaktyczno-naukowych. Wraz z powołaniem do życia w dniu 23 października 1944 roku na skrawku wyzwolonego kraju pierwszej uczelni Polski Ludowej — Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie — rozpoczęły się prace nad gromadzeniem ksiązek.

Organizatorem i opiekunem naukowym tworzącej się biblioteki był prof. dr Narcyz Lubnicki, kierownik Katedry Filozofii na Wydziale Przyrodniczym UMCS. Współpracowali z nim wszyscy pracownicy nauki, bezpośrednio zainteresowani jak najszybszym zgromadzeniem niezbędnej literatury do prowadzenia zajęć. Dopiero po roku uruchomiono 2 etaty bibliotekarzy.

Pierwszym kierownikiem Biblioteki UMCS została znana w okresie międzywojennym działaczka oświatowa i bibliotekarka Regina Świętochowska-Czajkowska. Po roku pracy, ze względu na wiek i stan zdrowia, przeszła na emeryturę. Kolejnymi dyrektorami byli: mgr Władysław Skoczylas (1946—1951); mgr Jerzy Panas (1951—1953); Tadeusz Marian Smółka (1953—1970); doc. dr Jan Gurba (1970—1975). Od 1976 r. funkcję dyrektora sprawuje dr Zdzisław Kowalski.

Prace nad gromadzeniem księgozbioru prowadzono równolegle z organizowaniem zakładów naukowych. Wychodząc naprzeciw palącemu potrzebom czytelnictwa, a także dla uwielokrotnienia wysiłków w nabywaniu ksiązek, postanowiono tworzyć na początku jednostki biblioteczne przy poszczególnych zakładach naukowych, w drugiej zaś kolejności organizować ogólną księżnicę uniwersytecką — Bibliotekę Główną.

Wielkim orędownikiem tworzącej się Biblioteki był rektor UMCS — prof. dr Henryk Raabe. Jego autorytet, wpływ i osobiste zaangażowanie odegrały ogromną rolę w tworzeniu księżnicy uczelni. To też w 1948 r., kiedy złożył władzę rektorską, Senat Akademicki uznał, że właśnie jemu należy powierzyć funkcję przewodniczącego Senackiej Komisji Bibliotecznej. Z jego inicjatywy na łamach prasy: „Robotnika” i „Rzeczypospolitej” zaczęły się ukazywać w listopadzie 1944 r. apele odwołujące się do pomocy społeczeństwa, w których czytamy: „[...] Uniwersytet im. Curie-Skłodowskiej zwraca się z prośbą do wszystkich osób mogących ofiarować, wypożyczyć, ew. sprzedać pomoce naukowe potrzebne do zakładów uniwersyteckich: fizyki, chemii, biologii, mikrobiologii, medycyny, jak: mikroskopy, cieplarki, szkła laboratoryjne, odczynniki, itd. oraz podręczniki i książki fachowe we wszystkich językach — o zgłaszaniu się w Lublinie do Sekretariatu Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej, ul. Raclawicka, gmach głm. m. Staszica, bądź na Pradze do Dziekanatu Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, ulica Bobermłowska, Szpital Przemienienia Pańskiego [...]”.

Apel o pomoc i nadsyłanie ksiązek naukowych wystosował rektor H. Raabe do ambasady polskiej w Szwecji, gdzie posłem był Adam Ostrowski, b. zastępca kierownika Resortu Administracji PKWN, wnioskodawca nazwy Uniwersytetu na historycznym posiedzeniu w dniu 23 X 1944 r.

O pomoc w gromadzeniu literatury naukowej wystąpił rektor H. Raabe także do przedstawicieli rządu francuskiego przy PKWN J. Fouchet'a oraz, za pośrednictwem ministra Pracy i Opieki Społecznej, do Polonii Amerykańskiej i Uniwersytetu w Edynburgu. Organizowanie pomocy dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w tamtejszych kołach powierzono specjalnemu wysłannikowi, delegując prof. dra Mikołaja Olekiewicza do USA. Był on pracownikiem ambasady polskiej w Waszyngtonie i zarazem pełnomocnikiem UMCS organizującym dla niego pomoc wśród tamtejszej Polonii.

Przesuwanie się linii frontu i zmiany granic odradzającego się państwa spowodowały olbrzymi ruch migracyjny ludności. Władze uczelni nawiązały w związku z tym kontakt z działającymi na terenie ZSRR i Polski Komisjami Repatriacyjnymi oraz Urzędami Likwidacyjnymi w celu ułatwienia repatriantom przewozu pomocy naukowych i ksiązek, a także zabezpieczenia na rzecz UMCS opuszczonych zbiorów bibliotecznych.

Równocześnie upelnocnieni przez rektora przedstawiciele UMCS docierali do wyzwalanych większych miast Polski w poszukiwaniu potrzebnych ksiązek. O szybkości działania w tym zakresie niech świadczy zorganizowanie opieki nad majątkiem i zbiorami bibliotecznymi b. Oddziału Wolnej Wszechnicy w Łodzi. Jak wiadomo, wyzwolenie m. Łodzi nastąpiło 19 I 1945 r., a już w niespełna dwa tygodnie później, 31 I 1945 r., prof. dr N. Lubnicki wyjechał do Łodzi z pełnomocnictwami dyrektora Departamentu Szkół Wyższych Ministerstwa Oświaty, rektora UMCS — prof. dra H. Raabego, by zaopiekować się majątkiem Wolnej Wszechnicy i innych instytucji naukowych oraz zorganizować pomoc przebywającym tam profesorom. Podobnie było z zabezpieczeniem ocalałego „cudem” w Warszawie księgozbioru i rękopisów prac wielkiego uczonego, wybitnego geofizyka i pedagoga prof. dra Antoniego Bolesława Dobrowolskiego.

Droga w docieraniu do ksiązek wydłużała się w miarę przesuwania się linii frontu. Współdziałano też z Głównym Kwatermistrzem

35 lat działalności Biblioteki UMCS

stwem Wojsk Polskich, do którego w dniu 28 IV 1945 r. wystąpił rektor UMCS z prośbą o pomoc w zdobyciu pomocy naukowych i książek z mienia odzyskanego lub porzuconego.

Poprzez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach podjęto starania o uratowanie resztek inwentarza lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej i pozyskanie ocalałej części księgozbioru.

Zwrócono się także do prezesa Rady Ministrów z prośbą o poparcie starań UMCS o wypożyczenie podręczników b. Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego, którego nie przewidywano restytuować w najbliższym czasie.

Wykorzystując kontakty towarzyskie i naukowe, rozesłał rektor H. Raabe listy do wszystkich swoich przyjaciół prosząc ich o wypożyczenie lub ofiarowanie Bibliotece UMCS książek i czasopism.

Przytaczanie tego może przydługiego, chociaż niepełnego rejestru starań, zmierzających do zdobycia zbiorów dla organizującej się Biblioteki UMCS, wydaje się uzasadnione ze względu na potrzebę ukazania warunków, w jakich ona powstawała oraz poznania drogi, jaką przebyły książki, zanim do niej trafiły.

Apele do społeczeństwa oraz prośby kierowane do różnych instytucji w kraju i za granicą nie pozostały bez echa. Na adres Uniwersytetu zaczęły wkrótce napływać w formie darów: książki, czasopisma fachowe, pomoce naukowe, sprzęt i pieniądze. Nadsyłało też informacje o opuszczonych zbiorach bibliotecznych wymagających zabezpieczenia i kwalifikujących się do przejęcia. Tą drogą otrzymano książki z majątków ziemskich: w Świdrze, Kujawach, Raciborowicach oraz z Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Białej i Starostwa Powiatowego w Krośnie.

Jako jedne z pierwszych pośpieszyły na pomoc młodej uczelni instytucje naukowe Moskwy, które nadesłały 400 podręczników naukowych z zakresu nauk przyrodniczych i medycznych. Dary te, nadesłane w dowód przyjaźni dla odradzającej się nauki polskiej, zapoczątkowały współpracę, której więzy przetrwały do dziś. Kolejne przesyłki zawierające pomoce naukowe i książki nadeszły od Komitetu Wszecchnarodowego do Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego ZSRR. Wśród tych ostatnich znajdowało się 200 tomów cennych dzieł przyrodniczych. Zaczęły napływać książki od Uniwersytetu w Leningradzie, ambasady RP w Moskwie, ambasady RP w Londynie, British Council, Polonii w USA i ambasady RP w Szwecji. Staraniem Komitetu Wymiany Kulturalnej, począwszy od 1945 roku, zaczęły do zbiorów bibliotecznych UMCS napływać, za pośrednictwem ambasady RP w Moskwie, periodyki naukowe i literatura agrobiologiczna.

Apele Uniwersytetu o dary książkowe znalazły oddźwięk wśród ewakuującej się ludności polskiej z terenów Wileńszczyzny, Poniewieża i Wilkomierza. Zgromadziła ona 17 skrzyń cennych książek i czasopism z zakresu polskiej literatury pięknej, historii, filozofii, prawa, które za pośrednictwem pełnomocnika rządu Rzeczypospolitej Polskiej do Spraw Ewakuacji w Litewskiej Socjalistycznej Republice Radzieckiej, Wł. Lipińskiego, przekazała Uniwersytetowi.

Za pośrednictwem Ministerstwa Żeglugi i Handlu Zagranicznego otrzymano z Biura do Spraw UNRRA komplet czasopism i dzieł naukowych za lata wojenne 1939-1945 z różnych dziedzin nauki oraz 740 woluminów dzieł zwartych. Do cennych nabytków należały zbiory biblioteki weterynaryjnej po prof. dr. Frönerze, przechowywane w mieszkaniu lek. weter. Bartoszką w Inowrocławiu. Po kilkadziesiąt książek z zakresu chemii i literatury nadesłały: Kuratorium Okręgu Szkolnego w Katowicach i Centralne Laboratorium Paliw Płynnych w Krakowie.

Penetracja terenów Pomorza Zachodniego, a w szczególności: Szczecina, Stargardu Szcz., Słupska, Ustki, Sławna, Darłowa i Gryfic przez pełnomocnika UMCS, asystenta Jana Kowalczyka, pozwoliła pozyskać wartościowy 10-tysięczny zbiór dzieł z zakresu historii medycyny i nauk przyrodniczych. Ponad 5 tysięcy woluminów dzieł z zakresu: przyrodoznawstwa, medycyny, weterynarii, fizyki, chemii i nauk pokrewnych, zrabowanych przez Niemców, odkryto w Merzynie i Skoczewie powiatu kołobrzeskiego. Książki te za zgodą Ministerstwa Oświaty przewieziono do Lublina i wcielono do zbiorów UMCS.

Spośród licznych prywatnych ofiarodawców darów książkowych figurują w późniejszych dokumentach nazwiska ob. ob.: Mazurkiewicza z Niedzwicy Dużej, Wojciechowskiego z Kań, Władysława Wocha, nauczyciela z Garbowa, Franciszki Mandelbaum, wdowy po znanym w Lublinie lekarzu Beniaminie, dra M. Garbaczewskiego z Lublina, dr Jadwigi Bobrowskiej z Lublina i wielu innych.

Począwszy od 1945 roku Biblioteka UMCS zaczęła otrzymywać większe partie książek z tak zwanych „zbiorów zabezpieczonych”, pochodzących z bibliotek na Ziemiach Odzyskanych. W tych zespołach znajdowały się książki o proveniencji znaczącej wojenny marsz Rzeszy po Europie okresu drugiej wojny światowej. Rozdzielal je między powstające księżnice polskie Wydział Bibliotek Ministerstwa Oświaty do selekcji i opracowania. Biblioteka UMCS otrzymała tą drogą około 150 tysięcy woluminów, z których większość, w latach późniejszych, po selekcji pod kątem pochodzenia i przydatności, trafiła do innych bibliotek.

Niewielkim źródłem wpływów organizującej się Biblioteki UMCS były wydawnictwa bieżące, nadsyłane nieodpłatnie przez niektóre drukarnie, stosownie do obowiązujących w okresie międzywojennym przepisów o egzemplarzu obowiązkowym przysługującym niektórym bibliotekom. Powstałe w Lublinie w 1944 r. wydawnictwo Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik” zapoczątkowało nadsyłanie Bibliotece UMCS jednego egzemplarza wszystkich swoich wydawnictw. Wykorzystano tu życzliwie pretekst, że objęta wykazem o egzemplarzu obowiązkowym Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy jeszcze nie restytuowała swojej działalności i jej przywilej sedowano czasowo Bibliotece UMCS. Wraz z uruchomieniem w 1947 r. tej wielce zasłużonej dla kultury polskiej placówki wygasło to cenne źródło wpływów. Starania o uzyskanie prawa do egzemplarza obowiązkowego wszystkich wydawnictw krajowych pod własnym szyldem zostały uwieńczone sukcesem dopiero w 1954 r.

Korzystając od samego początku z wszelkich form pozyskiwania księgozbioru, nie zaniedbywano równocześnie podstawowego źródła wpływów, jakim były i są zakupy książek i czasopism w księgarniach, antykwariatach, na aukcjach oraz u zbieraczy indywidualnych.

Zgodnie z profilem dydaktyczno-naukowym uczelni w pierwszym rzędzie gromadzono księgozbiór z dziedziny nauk medycznych, weterynaryjnych, przyrodoznawstwa, matematyki, fizyki, chemii i filozofii. Wyodrębnienie się z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w 1949 roku Akademii Medycznej i w 1955 roku Wyższej Szkoły Rolniczej oraz powstanie nowych wydziałów: Prawa i Administracji, Humanistycznego, Ekonomicznego, Pedagogiki i Psychologii, międzyuczelnianych instytucji: Filozofii i Socjologii oraz Nauk Politycznych, rozszerzyło profil księgozbioru, który z czasem stał się uniwersalny.

Tempo wzrostu księgozbioru sieci bibliotecznej UMCS obrazują poniższe liczby.

Rok	Wydawnictwa zwarte wol.	Wydawnictwa ciągłe wol.	Zbiory specjalne wol. i jedn. obl.	Ogółem wol. i jedn. obl.
1944/45	10 500	520	0	11 020
1954/55	120 416	28 392	10 069	158 877
1964/65	390 790	120 246	45 348	556 384
1974/75	704 032	259 749	313 318	1 277 199
1979/80	936 036	318 656	382 288	1 636 980

Biblioteka UMCS od chwili powstania przez wiele lat borykała się z niezwykle trudnymi warunkami lokalowymi. Za pierwsze lokum służyły 2 pokolki w budynku przy ul. Głowackiego 2 o powierzchni 36 m², z których jeden spełniał funkcję składnicy, a drugi czytelnia. Po roku Biblioteka przeniosła się do budynku przy ul. Głowackiego 8, uzyskując tam 2 salki o łącznej powierzchni 130 m². Przeprowadzka w 1948 roku do budynku przy ul. Staszica 4 wzbogaciła powierzchnię lokalową do 185 m².

Kolejne zdobycze lokalowe to pomieszczenia poklasztorne przy ul. Podgrodzie 4, magazyn przy ul. Grodzkiej 7, drewniana szopa przy Placu Litewskim 3 i zajętych czasowo 8 salek po Muzeum Lubelskim w Bibliotece H. Lopaćńskiego przy ul. Narutowicza 4.

Mimo stałego przyrostu powierzchni pomieszczenia Biblioteki były ciągle za małe, nieprzystosowane do potrzeb i rozrzucone aż w ośmiu punktach miasta. Dlatego też równoległe ze zdobywaniem nowych, tymczasowych pomieszczeń, czyniono starania o budowę własnego gmachu. Nie było to łatwe. Młody Uniwersytet borykał się z olbrzymimi trudnościami w zapewnieniu pomieszczeń na działalność podstawową. Wprawdzie w Dzielnicy Uniwersyteckiej przewidziano budowę gmachu Biblioteki Głównej, nie mogła ona jednak być inwestycją pierwszoplanową. Wcześniej trzeba było wnieść gmachy dydaktyczno-naukowe poszczególnych wydziałów i rozbudować bazę socjalną na użytek studentów. Tempo budownictwa uczelni determinowały limity inwestycyjne i potencjał wykonawczy przedsiębiorstw budowlanych.

W wyniku wieloletnich starań władz uczelni, dzięki zaangażowaniu i poparciu przewodniczącego PWRN, sekretariatu KW PZPR i Wojewódzkiego Klubu Poselskiego, Rada Ministrów podjęła w dniu 4 grudnia 1958 uchwałę nr 477/58 o budowie gmachu Biblioteki w Lublinie jako inwestycji XV-lecia PKWN. W pierwotnych zamierzeniach w nowym gmachu miały znaleźć się scalone w jeden wspólny organizm biblioteki: UMCS, AM, WSR i WSInż. W trakcie realizacji odstąpiono od tej koncepcji.

35 lat działalności Biblioteki UMCS

Uroczyste rozpoczęcie budowy, połączone z podpisaniem aktu erekcyjnego i wmurowaniem kamienia węgielnego przez przewodniczącego Rady Państwa Aleksandra Zawadzkiego, odbyło się 8 czerwca 1963 roku. W kwietniu 1968 roku ukończono budowę przekazując nowy, okazały gmach do zagospodarowania. Ulokowały się w nim: na stałe Biblioteka Główna UMCS oraz czasowo biblioteki: Akademii Medycznej, Akademii Rolniczej i Politechniki Lubelskiej.

Biblioteka Główna UMCS w jubileuszowym 35 roku istnienia jest już w pełni zorganizowanym, wielkim ogólnouczelnianym zakładem o zadaniach naukowych, dydaktycznych i usługowych. Jej księgozbiór, liczący 945 151 wol. druków zwartych, 319 490 wol. i jedn. oblicz. wydawnictw ciągłych oraz 401 920 zbiorów specjalnych, stanowi warsztat pracy służący nauce i nauczaniu na wszystkich kierunkach studiów jakie reprezentuje uczelnia.

Stan liczbowy księgozbiorów stawia Bibliotekę Główną UMCS w rzędzie: największej biblioteki m. Lublina i makroregionu, na 7 miejscu wśród bibliotek naukowych w kraju i na 6 miejscu wśród bibliotek wyższych uczelni.

Przedłużeniem działalności Biblioteki Głównej jest sieć biblioteczna, którą stanowi 41 jednostek organizacyjnych, w tym:

- 3 biblioteki wydziałowe,
- 2 biblioteki międzyuczelnianych instytutów,
- 7 bibliotek instytutowych,
- 23 biblioteki zakładów naukowych,
- 5 bibliotek jednostek międzywydziałowych,
- 1 biblioteka filii UMCS w Rzeszowie.

W 41 czytelniach o 1036 miejscach i w 42 wypożyczalniach obsługuje się rocznie blisko 21 tysięcy czytelników; roczna liczba odwiedzin sięga 206 tysięcy, a udostępnień 635 tysięcy.

W działalności podstawowej Biblioteki i jej sieci uczestniczy 203 osoby, w tym: 11 kustoszów dyplomowanych, 30 kustoszów bibliotecznych, 121 bibliotekarzy, dokumentalistów i magazynierów, 9 prac. inżynierjno-technicznych, 5 prac. administracji i 27 prac. obsługi.

Działalność Biblioteki Głównej jako biblioteki naukowej obejmuje nie tylko sprawy gromadzenia, opracowywania, przechowywania i udostępniania księgozbiorów. Obok tych niewątpliwie najważniejszych podstawowych funkcji biblioteka prowadzi jeszcze w szerokim zakresie informację naukową, działalność dydaktyczną, reprograficzną i wydawniczą.

Rozmiar prac w tych dziedzinach obrazują dane odnoszące się do 1979 roku, w którym udzielono: 4400 informacji i porad bibliotecznych; 1300 informacji bibliograficznych; 3447 informacji patentowych; 450 informacji katalogowych, wykonano: 60 kwerend i zestawień bibliograficznych, wygłoszono: 41 prelekcji i odczytów bibliotekoznawczych; 7 audycji słowno-muzycznych, zorganizowano: 19 wystaw tematycznych i ksiązkowych, obsłużono: 20 wycieczek krajowych i zagranicznych o łącznej liczbie 112 uczestników; 320 godzin wykładów i ćwiczeń z bibliotekarstwa i przysposobienia bibliotecznego dla 1538 studentów I roku (80 grup), wykonano: 446 tysięcy jednostek mikroform, fotokopii i kserokopii dokumentów wykonanych na zamówienia czytelników i obsługi własnej.

Rokrocznie Biblioteka Główna prowadzi praktyki wakacyjne dla studentów bibliotekoznawstwa z UMCS oraz innych uczelni: z Poznania, Torunia, Wrocławia, Krakowa, Katowic, Kielc, Olsztyna, Zielonej Góry, Opola i Rzeszowa.

Biblioteka Główna UMCS opracowuje i przygotowuje do druku następujące wydawnictwa stałe: Wykaz publikacji pracowników UMCS, Sprawozdanie z działalności UMCS, Biuletyn Biblioteki UMCS (kwartalnik), Nowości Biblioteczne wydawane w 2 seriach: Nauki Humanistyczne i Matematyczno-Przyrodnicze a także wiele wydawnictw okolicznościowych, jak: informatory, katalogi wystaw, foldery itp.

W minionym roku pracownicy Biblioteki opublikowali 67 prac i artykułów. W 35-letniej działalności Biblioteki jej pracownicy opublikowali 442 prace, w tym 36 druków zwartych w wydawnictwach własnych, regionalnych i krajowych.

Owocna działalność Biblioteki Głównej UMCS była i jest możliwa dzięki trosce, stałej opiece i pomocy władz Uczelni, wielkiemu osobistemu zaangażowaniu w jej rozwój kolejnych rektorów, współdziałaniu Senackich Komisji Bibliotecznych i codziennemu trudowi bibliotekarzy. Stałej pomocy w rozwiązywaniu nietrywialnych problemów lokalowych, finansowych, kadrowych i organizacyjnych udzielały władze administracyjne i polityczne uczelni, miasta i województwa. Wiele pomocy w codziennej pracy doznawała i doznaje Biblioteka od jej najlepszych mecenasów — pracowników naukowych i administracyjnych Uniwersytetu. Społeczeństwo lubelskie wspierające ją, zwłaszcza w trudnych początkach, darami książkowymi, zaznaczyło dobitnie swoją więź i sympatię z Biblioteką UMCS.

Zyczliwość przyjaciół Książnicy Uniwersyteckiej, mecenasom, sympatykom, miłośnikom książki, a przede wszystkim czytelnikom zawdzięcza Biblioteka Główna UMCS swoje powstanie, rozwój, istnienie, cel i perspektywę dalszej działalności.

Zdzisław Kowalski

Seminarium naukowo-szkoleniowe pracowników Instytutu Nauk o Ziemi w Słowacji

Pewną tradycją w Instytucie Nauk o Ziemi UMCS stało się organizowanie dla pracowników kilkudniowych sesji wyjazdowych, mających na celu pogłębienie znajomości wybranych regionów zarówno pod względem ich środowiska geograficznego, jak i aktualnych problemów zagospodarowania. W 1976 r. sesja tak odbyła się na trasie prowadzącej przez dolinę Wisły środkowej i południową część Wyżyny Małopolskiej. W roku następnym, przy współudziale Instytutu Geografii Uniwersytetu Łódzkiego, zorganizowano seminarium na terenie Wyżyny Łódzkiej i Gór Świętokrzyskich, włączając do programu zwiedzanie nowych inwestycji przemysłowych w Koźenicach i Bełchatowie.

Kontynuując tę inicjatywę, w bieżącym roku przygotowano naukowo-szkoleniowe seminarium terenowe w Słowacji. Odbyło się ono w dniach 17—23 VI, a uczestniczyło w nim 34 pracowników Instytutu Nauk o Ziemi UMCS.

Program seminarium został opracowany pod kątem poznania głównych rejonów Karpat słowackich: Gór Lewockich, Rudaw Słowackich, Krasu Słowackiego i Niskich Tatr. Problematykę naukową poszczególnych tras przygotowali uczestnicy seminarium. Materiały ilustracyjne (mapy, przekroje, tabele), wykonane w formie zestawu odbitek kserograficznych, otrzymali wszyscy zainteresowani.

Organizacja seminarium była możliwa dzięki przychylności i poparciu władz uczelni.

Dużą pomoc w realizacji programu seminarium okazały również placówki naukowe Słowacji — Katedra Geografii Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu im. J. Safarika w Preszowie oraz Muzeum Krasu w Liptowskim Mikulaszu. Z pracownikami tych instytucji Zakład Geografii Fizycznej UMCS utrzymuje wieloletnie już kontakty naukowe. W czasie spotkania z geografami Uniwersytetu w Preszowie uczestnicy seminarium mieli okazję poznać problematykę badawczą oraz wybrane opracowania wykonane w ostatnich latach w tamtejszej Katedrze Geografii. Niemal przez cały czas trwania seminarium towarzyszyli nam pracownicy tej Katedry — doc. dr J. Košťalik i dr J. Hochmut. Ich pomoc i uzupełniające wyjaśnienia na trasie przyniosły uczestnikom duże korzyści poznawcze.

W problematyce naukowej seminarium szczególną uwagę poświęcono rzeźbie i hydrogeologii krasowych obszarów Słowacji. Tematyka ta była naczelną na trasach prowadzących przez Słowacki Raj, Silicką Planinę oraz Niskie Tatry. Zwłaszcza Słowacki Raj, poznany w trakcie kilkugodzinnej urozmiaconej wędrowki pieszej, a odznaczający się niezwykłym bogactwem krajobrazu, okazał się prawdziwym rajem dla nas jako geografów. Z licznych jaskiń Słowacji w programie seminarium uwzględniono trzy najatrakcyjniejsze pod względem geomorfologicznym i turystycznym. Były to: jaskinia Demianowska Wolności — imponująca rozmiarami oraz bogactwem i kolorystyką form, Dobszyńska Lodowa — z wyjątkowo grubą pokrywą lodu podłożowego i naciekami lodowymi, oraz jaskinia Gombasecka — słynąca z młodych i aktualnie narastających drobnych form stalaktytowych. Życzliwość Słowackiej Służby Speleologicznej zawdzięczamy to, że grupie naszej umożliwiono obejrzenie jaskiń poza liczną rzeszą turystów. W Liptowskim Mikulaszu zwiedzono specjalistyczne Muzeum Krasu Słowackiego będące interesującym obiektem naukowo-dydaktycznym. Dyrektor Muzeum — dr A. Chovan — przedstawił organizację badań krasowych, działalność służby speleologicznej Słowacji, a także problem udostępniania i wykorzystania jaskiń dla celów turystycznych. Przedyskutowano metodykę badań geologicznych i mikroklimatycznych w jaskiniach. Oprócz problematyki krasowej innym ważnym tematem seminarium było zagadnienie rozwoju dolin karpaccich, przedstawione na przykładzie doliny Torysy, Hronu, Hnilca, Štitnika i Slany.

W trakcie seminarium, oprócz materiału naukowego związanego ściśle z trasą, przedstawiono również w formie bardziej ogólnych referatów zagadnienie najnowszych poglądów na tektonikę i tektogenezę Karpat Zachodnich, podział Słowacji na regiony fizyczno-geograficzne, problemy gospodarki wodnej i ochrony przyrody Słowacji oraz historię Spiszu.

Słowa uznania kierowane pod adresem Dyrektora Instytutu i pozostałych organizatorów świadczą o pełnym zadowoleniu uczestników seminarium. Przebieg seminarium oraz osiągnięte korzyści naukowe wskazują, że ta forma terenowych sesji jest doskonałą metodą wzajemnego kształcenia i wymiany myśli naukowej. Postanowiono kontynuować tę formę działalności Instytutu.

Elżbieta Kardaszewska

REKTOR UMCS

prof. dr hab.

Wiesław Skrzydło

doktorem

honoris causa

Uniwersytetu

im. I. Franki

we Lwowie

Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło urodził się 11 kwietnia 1929 r. w Rokitnie pow. Sarny w rodzinie inteligentnej. Edukację szkolną rozpoczął przed wojną, ukończył ją uzyskaniem matury w Liceum im. Stanisława Staszica w roku 1949. Po uruchomieniu w tymże roku Wydziału Prawa UMCS rozpoczyna tu studia prawnicze. Ponieważ młody wydział nie posiadał jeszcze prawa nadawania stopni magisterskich, obrona pracy magisterskiej odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim w roku 1952. Podejmuje pracę w Uczelni w roku 1953 i do dzisiaj jest to ten sam Zakład. Wówczas jeszcze Katedra Prawa Państwowego. Prace w tej katedrze łączy przez kilka semestrów z obowiązkami wykładowcy Katedry Marksizmu-Leninizmu na Wydziale Przyrodniczym. Kolejne lata pracy to: 1958 mianowany zostaje adiunktem, 1961—1963 obrona pracy doktorskiej i przeprowadzenie przewodu habilitacyjnego. Rektor UMCS kieruje wówczas Zawodowym Studium Administracyjnym. Przez jedną kadencję pełni funkcję prodziekana Wydziału Prawa UMCS (od roku 1964). W roku 1965 prof. Skrzydło obejmuje stanowisko pełnomocnika d/s Młodzieży a w roku 1968 Prorektora d/s Młodzieży Akademickiej. Przez trzy kolejne kadencje pełni — od roku 1969 — godność rektora UMCS. Lata wyteżonej i jakże efektywnej pracy organizatorsko-kierowniczej są także latami aktywnej działalności naukowej. W uznaniu sukcesów z dziedziny prawa państwowego Rada Państwa przyznaje mu w roku 1970 tytuł profesora nadzwyczajnego a w 1975 zwyczajnego.

Dorobek rektora liczy ponad 100 publikacji — monografii, podręczników, artykułów i recenzji. Prof. dr hab. W. Skrzydło jest wysoko cenionym w kraju i za granicą specjalistą z dziedziny prawa państwowego, zajmuje się również współczesnymi systemami partyjnymi. Za swoją działalność otrzymywał wielokrotnie nagrody, wśród nich jest także nagroda indywidualna sekretarza naukowego Polskiej Akademii Nauk za monografię o Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W uznaniu zasług rektor odznaczony był Krzyżem Komandorskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, XXX-lecia PRL, posiada tytuł Zasłużonego Nauczyciela PRL, Srebrną Odznakę im. Janka Krasickiego, Złote Odznaki ZPP i ZNP, Medale Zasłużonego dla województw rzeszowskiego i lubelskiego. Posiada także jedno z najwyższych w Polsce odznaczeń Order Sztandaru Pracy oraz odznaczenie francuskie CONMAUDEUR de la Ordre National du MERITE, przyznawane przez rząd Francji za wybitne zasługi w umacnianiu przyjaźni polsko-francuskiej.

Elżbieta Mulawa-Pachol

Profesor doktor Zbigniew Lorkiewicz członkiem Polskiej Akademii Nauk

Prof. dr Zbigniew Lorkiewicz urodził się 7 maja 1923 r. w Siedlcach. Maturę złożył na tajnych kompletach Gimnazjum im. Stanisława Żółkiewskiego w rodzinnej miejscowości. Studia wyższe rozpoczął w UMCS w 1944 r. na Wydziale Weterynarii. Stopień magistra uzyskał w r. 1948. Jeszcze jako student — w 1946 r. — rozpoczął pracę w Zakładzie Mikrobiologii Weterynaryjnej UMCS. Pracował początkowo jako młodszy asystent, potem zaś zdobywał kolejne stopnie i tytuły naukowe: w 1953 r. — doktora, 1956 — docenta, 1964 — profesora nadzwyczajnego, 1972 — profesora zwyczajnego.

Po reorganizacji Uczelni zatrudniony zostaje w Katedrze Mikrobiologii Ogólnej. Pełnił funkcję prodziekana Wydziału (1960—1963) i kierownika Zakładu Mikrobiologii Ogólnej od 1961 roku do chwili obecnej.

W 1965 r. prof. Lorkiewicz obejmuje stanowisko prorektora UMCS, Uczelni, której jest absolwentem i wychowankiem, a w roku 1969 najwyższą godność uniwersytecką — rektora tejże Uczelni.

Fakt, że jest — zdaniem współpracowników i uczniów — wzorem punktualności i obowiązkowości, pozwala Mu na łączenie tych obowiązków z własną bardzo aktywną działalnością naukowo-dydaktyczną.

Jego dorobek naukowy liczy około 100 pozycji. Pod Jego kierunkiem powstało ponad 100 prac magisterskich. Był promotorem 10 prac doktorskich oraz opiekunem dwóch przewodów habilitacyjnych. Prowadził zajęcia dydaktyczne z różnych dziedzin mikrobiologii, a także immunologii i genetyki. Przez wiele lat pracował w Lubelskim Oddziale i Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Mikrobiologicznego pełniąc tam funkcję skarbnika, sekretarza i wiceprzewodniczącego. Działał także w Polskim Towarzystwie Chemicznym, Biochemicznym, Członek w Komisji Nagród Państwowych, Członek Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej, Rady Naukowej Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN, ponadto był Przewodniczącym Komitetu Mikrobiologicznego Polskiej Akademii Nauk. Był redaktorem naczelnym czasopisma „Acta Microbiologica Polonica” i współredaktorem kilku innych czasopism naukowych. Od 1967 r. jest redaktorem „Annales” Sekcji C (Biologia).

Za swoją aktywną działalność otrzymał Krzyż Kawalerski i Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medale Zasłużony dla województw rzeszowskiego i lubelskiego. Obecnie profesor Lorkiewicz pracuje nad genetyką bakterii. Problematyka ta realizowana jest we współpracy z Departamentem Rolnictwa USA.

Powołanie profesora Lorkiewicza w poczet członków Polskiej Akademii Nauk jest wyrazem uznania dla Jego ogromnego autorytetu i dorobku naukowego.

E.M.-P

Józef Motyka, emerytowany profesor naszej uczelni, do roku 1970 kierownik Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi, kończy w bieżącym roku 80 lat. Urodził się 23 marca 1900 roku, we wsi Kąclowa koło Grybowa w woj. nowosądeckim. Do szkoły podstawowej uczęszczał w rodzinnej wsi. Świadectwo dojrzałości otrzymał w 1920 r. w gimnazjum nowosądeckim. Mury szkolne opuścił bardzo dobrze przygotowany do dalszej nauki; opanował język niemiecki, łacinę i grekę, miał ugruntowane zamiłowania przyrodnicze, znał wiele gatunków roślin. W 1920 r. zapisał się na Wydział Matematyczno-Przyrodniczy Uniwersytetu Jagiellońskiego. Specjalizował się pod kierunkiem profesora W. Szafera. Działalność naukową rozpoczął już na III roku studiów podejmując badania nad florą porostów Tatr. Pracami swymi już jako student zyskał uznanie ówczesnych lichenologów Europy. Doktoryzował się rok po studiach. W 1926 r. wyjechał do Wiednia, Genewy, Paryża, i Londynu, aby zaznajomić się z materiałami zielnikowymi zgromadzonymi w muzeach tych miast. Drugą podróż zagraniczną odbył w 1929 r. do krajów skandynawskich. W czasie pobytu za granicą nawiązał ściśle kontakty naukowe z czołowymi lichenologami Europy. Po powrocie ze Skandynawii pracował we Lwowie na stanowisku adiunkta w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Jana Kazimierza. Tu, obok prac związanych z działalnością Ogródu, badał florę Podola Zachodniego oraz finalizował badania nad światową monografią rodzaju *Usnea*, którą ukończył w 1938 r. i przedstawił jako rozprawę habilitacyjną (1938).

Wojna zastała docenta Motykę we Lwowie. W dalszym ciągu pracował w Ogrodzie Botanicznym. W r. 1944 opuścił Lwów, powrócił do rodzinnej wsi i rozpoczął pracę jako nauczyciel gimnazjum w Grybowie.

Z chwilą powstania UMCS otrzymał list od profesora Paszewskiego zachęcającego do podjęcia pracy w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. W 1946 r. objął Katedrę Systematyki i Geografii Roślin Wydziału Mat.-Przyr. UMCS. W tym samym roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym, w latach 1948-50 pełnił funkcję Dziekana Wydz. Mat.-Przyr. Od chwili przyjazdu do Lublina prowadził intensywne badania naukowe pragnąc sfinalizować prace rozpoczęte jeszcze we Lwowie, a przerwane przed wojną. Badał również roślinność łąkową Lubelszczyzny i Beskidów, interesowała go baza paszowa i gospodarka zielonymi zasobami Polski, zajmował się ponadto ekologią zbiorowisk leśnych i poszczególnych gatunków drzew. Aktywnie uczestniczył w pracach uczelni, pełnił różne funkcje społeczne, był sekretarzem organizacji partyjnej, przewodniczącym kolegi uczelnianego TPPR, organizował ogród botaniczny w dziedzinie akademickiej.

Za namową prof. Szafera, popartą 1/2 etatu w Inst. Botaniki PAN i powołaniem w Lublinie Pracowni Lichenologicznej PAN, rozpoczął pracę nad florą porostów Polski. Wynikami tych badań są 4 tomy „Flory” i kilkanaście publikacji o charakterze taksonomicznym, dotyczących porostów z rodziny *Usneaceae*. W „wolnych chwilach” napisał profesor Motyka podręcznik pt. „Ekologia roślin” popularnonaukową książkę „Wśród roślin wiecznego lata” i kilka innych publikacji, opracował hasła do „Małego słownika biologicznego”.

Profesorem zwyczajnym został mianowany w 1960 r.

W 1970 r. przeszedł na emeryturę. Nie przerywał jednak pracy naukowej; kontynuował rozpoczęte w 1964 r. badania taksonomiczne nad rodziną *Lecanoraceae*. Bada zbiory zielnikowe tej grupy porostów z różnych muzeów Europy.

Działalność naukowa profesora Motyki zamyka się liczbą 64 publikacji obejmujących ponad 5500 stron tekstu. Składa się na nią jedna monografia, dwa podręczniki i dwa skrypty, cztery tomy „Flory porostów Polski”, książka popularnonaukowa oraz kilkadziesiąt rozpraw naukowych i kilka artykułów popularnonaukowych.

Miarą oceny uczonego, nauczyciela akademickiego, jest również jego praca dydaktyczno-wychowawcza, a także liczba wykształconych przezeń uczniów. Wykłady profesora Motyki cieszyły się zawsze wielką popularnością wśród studentów. Wykształcił on ponad 200 magistrów i 12 doktorów, napisał kilkanaście recenzji doktorskich i habilitacyjnych. Wszyscy promowani przez niego doktorzy kontynuują działalność naukową, a większość z nich osiągnęła już wyższe stopnie naukowe: doktora habilitowanego i profesora.

Za swą działalność naukową, dydaktyczną i wychowawczą został profesor Motyka odznaczony wysokimi odznaczeniami państwowymi: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał ponadto nagrodę I Stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego, zaś władze wojewódzkie nadały mu medal „Zasłużonemu dla Lubelszczyzny”.

Jan Bystrek

Do wiekowej tradycji należą polsko-ukraińskie spotkania literackie. Przebiegały one na bardzo różnych płaszczyznach. Pisarze romantyczni zafascynowani byli ukraińską kulturą, folklorem, specyficzną egzotyką krajobrazu czy mentalnością ludzi. Bohdan Zaleski w swych dumkach, Seweryn Goszczyński w *Zamku Kaniowskim* pokazywali i ów tęskny, melancholijny step z kurhanami i krwawe konflikty społeczne. Urokowi Ukraińcy ulegli także powieściopisarze: Józef Ignacy Kraśzewski — *Ułana*, *Wieczory wołyńskie*, Józef Korzeniowski — *Kolokacja*, *Spekulant*, czy Teodor Tomasz Jeż — *Ostap*, *Wasyl Hotub*.

Powstanie styczniowe zbliżyło nasze narody pod względem politycznym. Symboliczny stał się udział w walce Ukraińca — Andrzeja Potiebnia. Karty historii odnotowały wzajemną przyjaźń i współpracę Tarasa Szewczenki z Zygmuntem Sierakowskim.

Po powstaniu polsko-ukraińskie kontakty literackie nabrały nowych blasków. Nastąpiło bowiem wzajemne zainteresowanie obu literaturami, współpraca nie tylko na płaszczyźnie literatury pięknej, ale i rewolucyjnej.

Dwudziesty wiek nie tylko owych kontaktów nie osłabił, lecz jeszcze je zacieśnił. Nasi wybitni postępowi pisarze, jak: Wanda Wasilewska, Halina Górska, Władysław Broniewski czy Leon Pasternak nawiązali literackie, polityczne, a także i przyjacielskie kontakty z pisarzami Ukrainy Zachodniej — Stepanem Tudorem, Jarosławem Halańem, Pedro Kozłaniukiem i innymi.

Po II wojnie światowej, już w 1946 r., czasopismo „Przyjaźń” rozpoczęło prezentację dorobku literatury ukraińskiej dla polskich czytelników. Znalazły się tu utwory Iwana Franki, Pawła Tyczyńskiego, Masyma Rylskiego i Mykoły Bażana. W okresie późniejszym coraz częściej pojawiały się na półkach księgarskich wiersze Rylskiego, Sosiury bądź przekłady dramatów Ołeksandra Korniejczuka oraz prozy Sobki, Bojczenki, Stelmacha i innych.

Ostatnio tematyka ukraińska znów stała się tematem dla polskiej literatury pięknej. Pojawiła się w poezji Jerzego Harasymowicza, Tadeusza Sli-

„(...) Uciekać w stepy, do mogił przylegać

i stamtąd dawne opowiadać czasy (...)”

JUBILEUSZ

35-lecia

Biblioteki

Głównej

UMCS

wiaka, Andrzej Kuśniewicz poświęcił jej poemat *Słowo o nienawiści*.

Czytelnicy polscy coraz częściej mają możliwość zapoznania się z literaturą ukraińską. Ostatnio ukazały się przekłady twórczości Hrihorija Tiutiunyka, Ołeksandra Dowżenki, Wasyla Zemlaka, Jewhena Hucala i Dmytra Pawłyuczki. Na Ukrainie zaś zdobywają popularność utwory Juliana Kawalca, Jarosława Iwaszkiewicza czy Tadeusza Nowaka.

A oto trójka ukraińskich poetów — Lina Kostenko, Mita Rudenko i Iwan Drac. Wybór nie jest przypadkowy, twórcy ci należą bowiem do wspólnego nurtu poezji, niewielu polskich czytelników zna ich utwory, a z pewnością warto się z nimi zapoznać.

Lina Kostenko urodziła się w 1930 r. na Kijowszczyźnie, w 1956 r. ukończyła Instytut Literacki im. M. Gorkiego w Moskwie. Poza poezją pisze scenariusze filmowe, tłumaczy literaturę polską (m. in. twórczość Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej). Jeden z jej utworów powstał w Polsce, w Szczecinie, jest to poemat *Czajka na kryżni*. Cytowane jej wiersze pochodzą ze zbioru „*Nad berehamy wiecznoji riky* (rok 1977, tłum. Józef Lenard).

GOGOL

Smętek

i żal,

i ku nauce wnioski,

i w słów jałowiznie pióro schnie.

Dusza przebyła wszystkie stadia troski

I oto przyszła pora na śmiech.

* * *

Wczoraj padało. Zaszedł do mnie Błok,
przemokły — kropel na policzkach

błyski —

blady i smutny — zamyślony wzrok —

do krwi realny i do łez mi bliski.

Postać chwileczkę, bezsłowny jak los,

i pouśmiechał się tylko oczami.

W załomach skrzydeł wrubelowskich

noc

długo ciemniała za jego plecami.

Z kolei Mita Rudenko. Poetka urodziła się w 1955 r. w mieście Switłowod nad Zalewem Krzemieńczuckim. Aktualnie — studentka filozofii Państwowego Uniwersytetu Kijowskiego im. Tarasa Szewczenki. Jak twierdzą krytycy, można odnaleźć w jej wierszach dawne tradycje japońskiego haiku. Oto wiersz w przekładzie Elżbiety Raczyńskiej.

* * *

Po szybie — kropelka w dół.

W lewo...

W prawo...

Zatrzymała się...

— Nie chce się spadać.

* * *

Pośród paków,

zapachów upojnych i słońca...

czarna czeluść — rozpacz:

Czy zdarzyło wam się widzieć wiosną
drzewo z wnętrzem

wypalonym?

* * *

Śnieg na sosnach...

na sosenkach...

Zima sośniatko — zajaczątko

za uszkiem głaszcze.

* * *

Stoczyła się rosa

z jęczmiennego wąsa.

Ciepłem westchnął poranek...

Łato.

Ostatnim z prezentowanych poetów jest Iwan Drac. Urodził się w 1936 r. we wsi Telizenko na Kijowszczyźnie. Początkowo był nauczycielem języka rosyjskiego. Od 1958 r. rozpoczął studia na Uniwersytecie Kijowskim oraz na Wyższych Kursach Scenarzystów Filmowych w Moskwie. Kierują redakcją poezji miesięcznika „Witczyzna”. Związany z Polską poprzez tłumaczenia Słowackiego i Norwida. W 1968 r. ukazał się w Polsce jego zbiorek *Do źródeł*.

Prezentowany utwór przełożył Florian Nieuważny.

KOBIETA I MORZE

Wysłałem z ciebie i idę do ciebie, morze,
Wysłałem z mokrej piany —

do ludzkiej piany weszłam.

Jak zwano mnie kiedyś?

Chyba Afrodytą?

Któż to wie!

Wychodziłam z ciebie na paluszkach

Słońce dotykało lewego ramienia

Czysta szłam

młodziotka szłam — trwożliwa

Teraz nie umiem chodzić na palcach

Słońce dotyka prawego ramienia

Grzeszna idę

niepocieszona idę — strwożona:

Kto tam — za mną z tyłu?

Kto tam z tyłu? Któż to wie!

Morze mam tuż przed sobą

Słońce nad głową

Wiatr pieści moje piersi

Nikogo nie znam, nie wiem o niczym

Pokusy przestępują, w morze wstępują

Znowu — jestem maleńka, żywiłem —
spłoszona

Morze mam tuż przede mną

Kto tam za mną z tyłu —

któż to wie?

Mężczyzną, zdaje się, go zwali...

Słońce nad głową

Wiatr pieści moje piersi

Wysłałem z morza i idę do ciebie,
morze.

Nie sposób opowiedzieć dokładnie całej historii literackich, polsko-ukraińskich spotkań. Nie sposób także przedstawić wszystkich pisarzy i poetów, którzy obecnie na Ukrainie tworzą. Tych, którzy odczuwają niedosyt informacji o tej niezwykle oryginalnej literaturze zapraszamy do księgarń po nową ukraińską powieść, po tomik wierszy, po dramat. Z pewnością nie trzeba nikogo namawiać do tej naprawdę interesującej lektury.

Róża Kowalska

14 grudnia 1979 r. obchodziła jubileusz 35-lecia Biblioteka Główna UMCS. Tę niecodzienną uroczystość uświetniły: sesja naukowa, wystawa pn. „BIBLIOTEKA GŁÓWNA UMCS. ZADANIA — ORGANIZACJA — ZASOBY — PRACA” oraz okolicznościowe wydawnictwa obrazujące stan i dorobek księżnicy uniwersyteckiej.

W uroczystości udział wzięli: rektor — prof. dr hab. W. Skrzydło, prorektorzy — prof. dr hab. R. Orłowski, doc. dr hab. K. Sykut, doc. dr Z. Ilczuk, I sekretarz KU PZPR — dr K. Wiliński, prezes RZ ZNP — dr R. Mroczkowski, przedstawiciel Senackiej Komisji Bibliotecznej — prof. dr hab. M. Subotowicz, prezes Zarz. Okr. Stow. Księgarzy — mgr R. Cypel, przedstawiciel Uniwersytetu im. A. J. Cuza w Jassach doc. dr N. Cantemir, przedstawiciel oficyny uniwersyteckiej — mgr A. Dudek, dyr. Instytutu Fizyki — doc. dr hab. B. Adamczyk, b. przew. Senackiej Komisji Inwestycyjnej — prof. dr F. Uhorczak, dyrektorzy bibliotek naukowych m. Lublina: PL — dr I. Pawelec, AR — mgr A. Iskrycki, AM — mgr Z. Jasińska, KUL — mgr B. Koszałko, Woj. Bibl. Ped. — mgr E. Machocki, główny projektant gmachu — mgr inż. arch. T. Witkowski, przedstawiciel Stow. Bibliotekarzy Polskich, przedst. związków i stowarzyszeń twórczych, emerytowani bibliotekarze, pracownicy nauki i administracji, czytelnicy oraz blisko 200-osobowy zespół pracowników Biblioteki Głównej i Bibliotek Zakładowych.

Materiały przygotowane na jubileusz Biblioteki Głównej UMCS odbiera prof. dr Franciszek Uhorczak

Kierownik Zakładu Poligrafii UMCS mgr Antoni Dudek omówił dziesięcioletni dorobek drukarni uczelnianej

W roku 25-lecia działalności Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej — 1969 — uruchomiona została Oficyna Drukarska pierwszej państwowej uczelni Lublina. Uroczyste otwarcie Drukarni odbyło się 17 grudnia 1969 r.

Faktycznie Drukarnia została powołana zarządzeniem nr 42/69 Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego w dniu 30 grudnia 1969 r. jako Gospodarstwo Pomocnicze typu „H” Powielarnia, Drukarnia i Introligatornia UMCS, które swą działalność opierało na: 1) rocznym planie ekonomiczno-finansowym zatwierdzonym przez Ministerstwo Oświaty i Szkolnictwa Wyższego; 2) planie funduszu płac i czasu pracy zgodnie z Układem Zbiorowym Pracy dla Przemysłu Poligraficznego z roku 1969, protokołem dodatkowym nr 22/71 do tegoż Układu, regulaminem premiowania dla pracowników inżynieryjno-technicznych, 3) planie techniczno-produkcyjnym, stanowiącym załącznik do planu ekonomiczno-finansowego — uwzględniającego jako priorytetowe wydawnictwa „Annales Universitatis”, druki UMCS i jego instytucji. W drugiej kolejności — publikacje lubelskiego ośrodka naukowego, w trzeciej zaś zamówienia innych instytucji uspołecznionych.

Pierwszy rok działalności Drukarni (1970) był rokiem niezwykle trudnym. Wyposażenie techniczne Drukarni było niewystarczające. Brakowało matryc o znakach specjalnych, nie było dostatecznej ilości materiału zecerskiego, szczegól-

DZIESIĘCIOLECIE

nie linii i justunku. Nie bez znaczenia był fakt, że do pracy w zecerni ręcznej zostali przyjęci ludzie młodzi bez odpowiedniego przygotowania w zakresie trudnych drukarsko prac naukowych.

Wszystkie te trudności (łącznie z kadrowymi) stopniowo pokonywał założyciel Drukarni — dyrektor Władysław Jakubowski. W roku 1970 zatrudnił już 15 pracowników (zecerów, linotypistów, maszynistów typograficznych, offsetowych, introligatorów i personel administracyjny).

Wyposażenie Drukarni stanowiły: linotyp (tzw. „amerykanka”) i intertyp do składu maszynowego, kserograf i dwa „Romayory” do produkcji skryptowej, dwie typograficzne maszyny drukarskie, urządzenia i maszyny introligatorskie oraz komplety czcionek do zecerni ręcznej.

W Uniwersyteckiej Drukarni zostały wydrukowane w latach 1970—1971 pierwsze sekcje wydawnictwa „Annales”: Humanistyka t. XXI sectio F, Prawo t. XVII sectio G, Ekonomia t. IV sectio H, Medycyna Weterynaryjna t. XXV sectio DD, Geografia t. XXIV sectio B, Biologia t. XXIV sectio C.

W latach następnych po raz pierwszy wyszły drukiem: Medycyna t. XXXVII sectio D (1973), Rolnictwo t. XXVII sectio E (1973), Filozofia t. I sectio I (1976), Fizyka, Chemia t. XXVIII sectio AAA (1977) oraz Sprawozdanie z działalności UMCS (1973) nie licząc drukowanych wydawnictw okolicznościowych, skryptów, rozpraw habilitacyjnych, materiałów z sesji naukowych itp.

Od roku 1970 drukowane jest także wydawnictwo ciągle Ogrodu Botanicznego UMCS — Index Seminarum.

Z innych wydawnictw naukowych, które drukowane są nieprzerwanie wymienić należy: Excerpta Veterinaria (1970), wyd. Akademia Rolnicza w Lublinie, Logopedia (1971), Rocznik Lubelski t. XV (1972) oraz Rocznik Ogniska Nauczycielskiego (1971), wyd. Wydawnictwo Lubelskie, Skład Osobowy Akademii Medycznej w Lublinie (1972), Kronika Akademii Medycznej w Lublinie (1976).

W celu zwiększenia swoich możliwości produkcyjnych Drukarnia otrzymała dwa nowoczesne linotypy N-14 produkcji ZSRR (1972 r.), krajarkę do papieru „Maxima” prod. czechosłowackiej (1974). Zamówione są następujące maszyny:

Jubileusz 35-lecia Biblioteki Głównej UMCS

Grupa pracownic Biblioteki odznaczona została medalem NAUKA W SŁUŻBIE LUDU

W czasie sesji referaty wygłosili: dr Zdzisław Kowalski: „35 lat działalności Biblioteki UMCS”, Izolda Kęsik: „Udoświecanie zbiorów w bibliotece naukowej”, dr Mieczysława Adrianek i mgr Teresa Gaworczyk: „Informacyjno-naukowa i dydaktyczna działalność biblioteki Głównej UMCS”.

W czasie uroczystości rektor UMCS prof. dr hab. W. Skrzydło wręczył wieloletnim, zasłużonym bibliotekarzom medale „Nauka w Służbie Ludu”. Otrzymały je: mgr mgr T. Batorska, M. Bownik, T. Gaworczyk, I. Kęsik, L. Kijak, I. Koprukowniak, W. Małek, J. Miketta, J. Olczak i M. Wilczyńska. Dyrektor Biblioteki Głównej UMCS dr Z. Kowalski otrzymał z rąk rektora nagrodę naukową III stopnia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Należy nadmienić, że zasłużeni bibliotekarze w trakcie uroczystości jubileuszu 35-lecia UMCS otrzymali wysokie odznaczenia państwowe: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski — dr Z. Kowalski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski — mgr S. Flanczewska, Złoty Krzyż Zasługi — mgr H. Maliszewska i H. Kijankowski, Brązowy Krzyż Zasługi — K. Debkiewicz, B. Jakubik, J. Jasiński, J. Konecki, M. Kussyk, mgr E. Kuźma, mgr S. Wojnarowicz. Srebrny Krzyż Zasługi otrzymała mgr J. Wasilewska.

Miłym akcentem uroczystości jubileuszowych Biblioteki Głównej UMCS było spotkanie towarzyskie przy lampce wina, w którym wzięli udział wszyscy uczestnicy sesji. W licznych wystąpieniach wspomniano z przysłowiową łąką w oku trudne początki uniwersyteckiej ksiąźnicy.

Z. K.

DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ

maszyna drukarska „Victoria-1040” i wertykalny aparat fotoreprodukcyjny — niezbędne urządzenia do przygotowania form offsetowych w małej poligrafii. W kwietniu 1974 r. dzięki zwiększeniu powierzchni drukującej „Victorii-Heleny” maszyna drukuje 8 stron formatu B5 — dotychczas drukowała 4 strony jednocześnie.

Rok 1975 był przełomowym w krótkiej historii Uniwersyteckiej Drukarni. Przeszła ona być jednostką gospodarczo samodzielną, zaś konsekwencje administracyjnego włączenia Drukarni do Uniwersytetu spadły na kierownictwo. Wiele czasu upłynęło zanim zrozumiano specyfikę zakładu produkcyjnego, jakim jest drukarnia.

15 stycznia 1975 r. przy UMCS powstało Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe, które związało się z Drukarnią Uniwersytecką poprzez swoje wydawnictwa „Z dziejów Polonii”, materiały z konferencji naukowych, skrypty dla słuchaczy kursów polonijnych itp. — łącznie wydaliśmy dla Centrum ok. 30 tytułów.

W roku 1976 otrzymaliśmy maszynę drukarską „Victoria-1040”. Maszyna, ze względu na duże parametry gabarytowe została zainstalowana w gmachu Wydziału Prawa przy pl. Litewskim 3. Mimo trudności z transportem papieru oraz składu gotowych druków z ul. Nowotki i z powrotem, wykorzystanie nowoczesnej maszyny pozwoliło zwiększyć produkcję dziełową, na którą zapotrzebowanie stale wzrasta.

W roku 1977 zmodernizowano kocioł do przetwarzania stopu linotypowego, eliminując tym samym do minimum zagrożenie dla zdrowia ołowiem i zakupienie nowego kotła za dewizy. Wydajność kotła wzrosła z 7 do 36 szt. na godzinę.

W roku 1978 ukończono skład 1 odbitki do reprodukcji „Kursu języka polskiego” dla londyńskiej firmy „Linguaphone”.

Rok 1979 poza produkcją podstawową obfitował w druki okolicznościowe. W ciągu pierwszego półrocza „uporano” się z 800 stronicami maszynopisu materiałów Międzynarodowego Sympozjum Rusycystów na IV Międzynarodowy Kongres Wykładowców Języka i Literatury Rosyjskiej w Berlinie (12—18 VIII 1979).

W II połowie 1979 r. Drukarnia skoncentrowała się na

wydawnictwach z okazji 35-lecia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, które dzięki ogromnemu wysiłkowi naszej załogi wyszły na czas.)

Oto one: 1) Monografia „Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej 1944—1979”, 2) folder o Uniwersytecie w pięciu wersjach językowych (polska, angielska, francuska, niemiecka, rosyjska), 3) Katalog wystawy dorobku UMCS, 4) Druk okolicznościowy „Narodziny Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej”. 5) Druga teka-katalog wystawy grafik Zbigniewa Józwicka, 6) Katalog — teka ekslibrisów Zbigniewa Józwicka wykonanych dla pracowników UMCS, 7) „Biuletyn Biblioteki UMCS” wydany drukiem jako rocznik z okazji 35-lecia Biblioteki.

W październiku 1979 r. UMCS otrzymał od londyńskiej firmy „Linguaphone” amerykański składopis IBM „Composer”. Praca na tym urządzeniu pozwoli na wydawanie w Drukarni UMCS prac z nauk ścisłych — sekcje „Annales” Matematyki, Fizyki i Chemii. Patent do szkolenia w pracy na tej maszynie uzyskał z-ca kierownika Drukarni UMCS — Edward Rakowski.

Od roku 1975 drukarze UMCS obchodzą rokrocznie uroczyste swoje święto — Dzień Drukarza, które jest okazją do wyróżnień najlepszych pracowników w formie odznaczeń, dyplomów uznania i nagród pieniężnych. Władze Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wysoko oceniają pracę Towarzyszy Sztuki Drukarskiej czego dowodem są listy gratulacyjne zamieszczone w Kronice Drukarni. Przyznano również zespołowi Oficyny Drukarskiej najwyższe odznaczenia Uczelni — Medal „Nauka w służbie ludu” (1977) oraz indywidualnie: Władysławowi Jakubowskiemu (1974), mgr. Antoniemu Dudkowi (1976), Edwardowi Rakowskiemu (1978), Kazimierze Trzaskowskiej (1978), Marii Kurys (1980), Ewie Mikulskiej (1980) i Stanisławowi Kosiorowi (1980). 23 X 1978 r. Rada Państwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyznała kierownikowi Drukarni UMCS mgr. Antoniemu Dudkowi Brązowy Krzyż Zasługi.

Ilustracją rozwoju drukarni jest stały wzrost produkcji. W latach 1970—1971 wykonano 713 ark. druk. — przy zatrudnieniu 22 osób. W 1974 r. wykonano 915 ark. druk. — przy zatrudnieniu 29 osób. W 1979 r. przy zatrudnieniu 30 osób wykonano 1214 ark. druk. W tym dla wyd. „Annales” — 535 ark. druk., UMCS — 237, lubelskiego środowiska naukowego — 442 ark. druk., w łącznej ilości egzemplarzy — 69 740.

Antoni Dudek

JUBILEUSZ

XXX-lecia Wydziału Prawa i Administracji

W ciągu 30-tu lat istnienia Wydział Prawa i Administracji stał się silnym i szeroko znanym ośrodkiem badań naukowych, jak też wykształcił liczne rzesze pracowników wymiaru sprawiedliwości i administracji. Działając w regionie nazywanym kiedyś „Polską B” w istotny sposób przyczynił się do kulturowo-cywilizacyjnego awansu ludzi tej ziemi. Pracownicy Wydziału czynnie uczestniczyli w pracach nad kodyfikacjami prawa w Polsce Ludowej, a ich twórczość naukowa stanowi ważki wkład w rozwój nauk prawnych. Wydział współpracuje też żywo z polskimi i zagranicznymi wydziałami prawa, np. Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Lwowskiego, czy też uniwersytetów włoskich i amerykańskich. Pracownicy Wydziału znani są i cenieni w kraju i na świecie, a najwyższą godnością akademicką — tytułem doktora *honoris causa* — obdarzeni zostali prof. dr A. Burda — Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. dr hab. G. L. Seidler — Akademii Ekonomicznej w Krakowie i UMCS, i ostatnio prof. dr hab. Wiesław Skrzydło — Uniwersytetu Lwowskiego.

Aktualnie na Wydziale zatrudnionych jest 91 pracowników naukowych, w tym 24 profesorów i docentów. Ta stosunkowo niewielka kadra kształci w roku akad. 1979/80 prawie 4 tys. studentów stacjonarnych i zaocznych, tak w Lublinie, jak i w punktach konsultacyjnych. Łącznie w czasie swej działalności Wydział opuściło ponad 5 tys. magistrów prawa i administracji i ponad 2 tys. absolwentów ZSA.

Chcąc godnie uczcić swoje 30-lecie zorganizowano 26 IX 1979 r. sesję naukową na temat „Tradycja i postęp w prawie”. Zgromadziła ona w sali im. J. Marchlewskiego w Collegium Iuridicum, oprócz pracowników i studentów Wydziału, władze wojewódzkie i miejskie lubelskie i województw sąsiednich, władze Uniwersytetu, licznych przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości i administracji, absolwentów. Sesję otworzył dziekan prof. dr hab. J. Malarczyk, następnie głos zabierali rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. W. Śładkowski. W ich okolicznościowych wystąpieniach przewijała się zarówno przeszłość, jak i troska o sprawy dnia dzisiejszego Wydziału. Z kolei z dużym zainteresowaniem wysłuchano referatów: prof. dr hab. J. Szreniawskiego „Tradycje i postęp w poglądach teoretycznych i przepisach prawnych dotyczących kontroli społecznej w PRL”, prof. dr hab. J. Ignatowicza i prof. dr hab. Sawczuka „Tradycja i postęp w prawie cywilnym”, doc. dr. hab. M. Kuryłowicza „Tradycja prawa rzymskiego w polskiej nauce prawa cywilnego”, doc. dr. hab. R. Tokarczyka „Elementy tradycji i postępu w historii doktryn prawa natury”, doc. dr. Cz. Gofronia i dr. T. Bojarskiego „Tradycyjne i postępowe idee w polskim kodeksie karnym z 1969 r. na przykładzie wybranych instytucji”, dr. R. Mroczkowskiego „Tradycja i postępowość funkcji stosunku pracy”, dr. M. Kierka „Perspektywy rozwoju administracji (tradycja i przyszłość)”. Wszelkoność i różnorodność tematyki dała obraz aktualnych tendencji i poszukiwań relacji między postępowaniem a tradycją w poszczególnych dziedzinach prawa.

Drugim punktem uroczystości było otwarcie w budynku Wydziału wystawy fotograficznej pt. „Facultas Iuris w obiektywie Waldemara Stępnia”. Autor, lubelski fotografik i absolwent naszego Wydziału, przedstawił fotogramy ukazujące w niebanalny sposób pracę dnia dzisiejszego Wydziału, a także przypomniał sylwetki nieżyjących już wybitnych profesorów: A. Bramsona, St. Buczkowskiego, L. Halbana, J. Mazurkiewicza, A. Wilińskiego, Al. Woltera.

Wieczorem 26 IX w sali im. J. Marchlewskiego wszyscy pracownicy Wydziału spotkali się na uroczystym raucie. Upłynął on pod znakiem miłej i serdecznej atmosfery, a „przebojem” wieczoru był „poemat na cześć Wydziału” autorstwa prof. dr hab. Wł. Cwika.

Wojciech Witkowski

I

Rady narodowe stanowią ważne ogniwo aparatu państwowego PRL. Są one terenowymi organami władzy państwowej, której centralnymi ogniwami są Sejm i Rada Państwa i podobnie jak Sejm mają charakter ciał przedstawicielskich. Przedstawicielski charakter rad narodowych polega na tym, że reprezentują one i wyrażają wolę i interesy mieszkańców poszczególnych jednostek administracyjno-terytorialnych, kierują całokształtem życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego na danym terenie. Są one przy tym nadrzędne w stosunku do innych ogniw terenowego aparatu państwowego oraz do pozostałych niepaństwowych jednostek organizacyjnych działających na tym terenie.

Stąd też rady narodowe są organami kadencyjnymi, powoływanymi w drodze czteroprzymiotnikowego prawa wyborczego, mają charakter ciał kolegialnych, realizujących swe funkcje systemem sesyjnym. Radni natomiast są obowiązywanie utrzymywane ściśle więź ze swymi wyborcami i wszystkimi organizacjami ludźmi pracy. Podlegają oni swoim wyborcom, przed którymi ponoszą odpowiedzialność i przez których mogą być odwoływani.

Podstawowymi aktami prawnymi określającymi charakter prawny, organizację i funkcjonowanie rad narodowych i ich organów są postanowienia Konstytucji PRL — art 2 i rozdz. 6, ustawy o radach narodowych z 25 stycznia 1958 r., uchwał Rady Państwa oraz rozporządzeń wykonawczych Rady Ministrów.

Według przepisów Konstytucji PRL i ustawy o radach narodowych działające w gminach, miastach, dzielnicach większych miast i województwach rady narodowe są terenowymi organami władzy państwowej i podstawowymi organami samorządu społecznego ludu pracującego miast i wsi. Rady narodowe jako terenowe organy władzy państwowej kierują całokształtem społeczno-gospodarczego rozwoju terenu oraz oddziałują na wszystkie jednostki administracji i gospodarki na danym terenie, inspirowanie ich działalność oraz sprawują nad nimi kontrole. Rady narodowe jako podstawowe organy samorządu społecznego organizują samodzielnie zaspokajanie potrzeb ludności swego terenu, opierając się na wszechstronnym wykorzystaniu miejscowych inicjatyw. Rady narodowe w szczególności zmierzają do wzrostu i unowocześniania produkcji i usług oraz do zapewnienia kompleksowego gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju swojego terenu, jako spójnego socjalistycznego organizmu, w którym wszystkie zasoby oraz możliwości istniejące i dające się uruchomić powinny być wykorzystane dla dalszego rozwoju kraju.

Dla wykonania tych zadań rady narodowe uchwalają wieloletnie i roczne plany społeczno-gospodarczego rozwoju terenu zgodnie z kierunkami i zadaniami ustalonymi dla gospodarki rad narodowych przez Sejm i Radę Ministrów oraz koordynują i kontrolują wykonanie tych aktów. Projekty planów przedstawiają radom narodowym terenowe organy administracji państwowej. Rady narodowe uchwalają ponadto corocznie terenowe budżety na rok przyszły i kontrolują ich wykonanie. Czuwają one również nad przestrzeganiem praworządności ludowej, ochraniają własność społeczną i zabezpieczają prawa obywateli, współdziałają w umacnianiu obronności i bezpieczeństwa państwa. W ramach uprawnień nadanych im przez ustawy rady narodowe wydają przepisy prawne powszechnie obowiązujące na danym terenie. Mogą one w szczególności wydawać zarządzenia porządkowe w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w zakresie nie unormowanym odrębnymi przepisami. Zasady i tryb wydawania zarządzeń porządkowych określa ustawa. Wreszcie radom narodowym przysługuje w zakresie określonym ustawą lub przepisami szczególnymi prawo koordynacji działalności nie podporządkowanych im jednostek państwowych, spółdzielczych i organizacji społecznych.

II

Według postanowień art. 2 ust. 1 Konstytucji PRL radni powoływani są w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym. Według zaś dyspozycji ust. 2 powyższego przepisu radni są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwoływani. Konkretyzacje powyższych przepisów stanowią postanowienia rozdziału 9 Konstytucji — Zasady prawa wyborczego oraz ustawy z 17 stycznia 1976 r. — ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i do rad narodowych. Kadencja rad narodowych trwa cztery lata. Według powyższej ustawy wybory są powszechne tzn., że prawo wybierania do rad narodowych ma każdy obywatel polski, mający w dniu wyborów ukończonych 18 lat, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas przebywania w obwodzie głosowania, po-

Prawo wyborcze do rad narodowych w PRL

chodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy. Nie mają prawa wybierania osoby:

1. ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo prawomocnym orzeczeniem sądu z powodu choroby psychicznej, w czasie trwania tego ubezwłasnowolnienia,
2. pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, w czasie trwania pozbawienia praw. Natomiast nie biorą udziału w głosowaniu osoby: 1) odbywające karę pozbawienia wolności lub karę aresztu, 2) umieszczone w ośrodkach przystosowania społecznego, 3) tymczasowo aresztowane, 4) przebywające w zakładach dla psychicznie chorych.

Wybrany może być każdy, komu przysługuje prawo wybierania. Wybory są równe: wyborcy biorą udział w wyborach na równych zasadach: każdemu wyborcy przysługuje jeden głos. Wybory są bezpośrednie (jednostopniowe): wyborcy wybierają bezpośrednio radnych rad narodowych stopnia wojewódzkiego i stopnia podstawowego. Głosować można tylko osobiście.

Wybory odbywają się w tajnym głosowaniu; w lokalu wyborczym musi się znajdować pomieszczenie za osłoną zabezpieczającą tajność głosowania: kartkę do głosowania wrzuca się do urny wyborczej w kopercie. Wybory do rad narodowych zarządza Rada Państwa. Zarządzenie wyborów następuje nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji organów, do których wybory mają być przeprowadzone. Uchwała o zarządzeniu wyborów wyznacza datę wyborów na dzień ustawowo uznany za wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy od upływu kadencji organów, do których zarządzone wybory. Rada Państwa ustala liczbę rad narodowych stopnia wojewódzkiego w granicach od 100 do 200. Natomiast właściwe rady narodowe stopnia wojewódzkiego ustalają wg proporcji przyjętych w art. 12 ordynacji wyborczej liczbę radnych rad narodowych stopnia podstawowego. Ustalenie liczby radnych poszczególnych rad narodowych następuje z uwzględnieniem liczby mieszkańców zamieszkałych na obszarze działania rad narodowych. Dla przeprowadzenia wyborów do rad narodowych powołuje się spośród wyborców: 1) Państwową Komisję Wyborczą, 2) terytorialne komisje wyborcze: a) stopnia wojewódzkiego — wojewódzkie komisje wyborcze, b) stopnia podstawowego — miejskie, dzielnicowe, gminne komisje wyborcze, 3) obwodowe komisje wyborcze. Przy wyborach wspólnych do Sejmu i rad narodowych Państwa Komisja Wyborcza oraz obwodowe komisje wyborcze są komisjami wspólnymi dla wyborców do Sejmu i rad narodowych.

Kandydatów na radnych zgłaszają organizacje polityczne, zawodowe i spółdzielcze oraz inne masowe organizacje społeczne ludu pracującego realizujące wspólny program Frontu Jedności Narodu. Listy kandydatów na radnych ustalają na podstawie wniosków powyższych organizacji odpowiednie komitety Frontu Jedności Narodu po zasięgnięciu opinii wyborców w miejscu zamieszkania, w zakładach pracy, na zebraniach wiejskich i w jednostkach wojskowych. Listy kandydatów na radnych rad narodowych stopnia wojewódzkiego i podstawowego ustalają odpowiednie komitety FJN tego samego stopnia odrębnie dla każdego okręgu. Komitety Frontu Jedności Narodu zgłaszają ustalone listy kandydatów na radnych do właściwej terytorialnej komisji wyborczej. Liczba kandydatów na liście powinna przekraczać liczbę mandatów przypadającą na dany okręg, nie więcej jednak niż o połowę.

Po przeprowadzeniu głosowania na podstawie protokołów otrzymanych od obwodowych komisji wyborczych właściwa terytorialna komisja wyborcza ustala oddzielnie dla każdego okręgu wyborczego wyniki głosowania w okręgu a następnie wyniki wyborów do rady narodowej, dla której jest właściwa. Za wybranych uważa się kandydatów na radnych, którzy otrzymali w okręgu wyborczym najwięcej ważnych głosów, jeżeli każdy z nich otrzymał więcej niż połowę (bezwzględna większość) ważnych głosów, a w głosowaniu wzięło udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania w okręgu. W wypadku gdy dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów, a uznanie wszystkich tych kandydatów za wybranych spowodowałoby przekroczenie liczby radnych przypadającej na dany okręg, o wyborze decyduje kolejność zamieszczenia kandydata na karcie do głosowania.

Jeżeli w głosowaniu na radnych wzięło udział mniej niż połowa uprawnionych do głosowania w okręgu, ogłasza się w ciągu dwóch tygodni od daty pierwszych wyborów zarządzenie o przeprowadzeniu ponownych wyborów w tym okręgu. Ponowne wybory zarządza się również w wypadku,

gdy z powodu nie uzyskania przez poszczególnych kandydatów większości ważnych głosów nie wszystkie mandaty danego okręgu zostały obsadzone. Wybory te dotyczą jedynie mandatów nie obsadzonych.

III

Wygaśnięcie mandatu radnego przed upływem kadencji danej rady narodowej następuje wskutek: 1) śmierci, 2) zrzeczenia się mandatu, 3) utraty prawa wybieralności, 4) pozbawienie mandatu przez radę narodową, 5) odwołanie przez wyborców, 6) zmian w podziale administracyjnym państwa określonych w art. 95 ust. 1 ordynacji wyborczej.

Rada narodowa pozbawia (jest do tego zobowiązana) radnego mandatu jeżeli: 1) odmówi złożenia ślubowania, albo 2) został prawomocnym wyrokiem sądowym skazany za przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści materialnych lub z innych niskich pobudek, 3) sprzeniewierzył się złożonemu ślubowaniu radnego. Tryb postępowania w sprawie pozbawienia radnego mandatu przez radę narodową określają przepisy art. art. 86 ust. 2 oraz 87—87 ordynacji wyborczej.

Natomiast wyborcy mogą odwołać radnego, który postępowaniem swym jaskrawo narusza godność radnego, uchyla się od pracy w radzie albo z innych względów zawiódł zaufanie wyborców. Z wnioskiem o zwrócenie się do wyborców w sprawie odwołania radnego może wystąpić Komitet Frontu Jedności Narodu, który zgłosił jego kandydaturę. Komitet zgłasza taki wniosek z własnej inicjatywy, z inicjatywy wyborców albo organizacji politycznej lub społecznej, której radny jest członkiem. Dalszy tryb postępowania w sprawie odwołania radnego regulują przepisy art. art. 88 ust. 2 oraz 89—92.

Rada narodowa może na sesji, na której stwierdziła wygaśnięcie mandatu radnego podjąć uchwałę o wstąpieniu na jego miejsce tego kandydata z tego samego okręgu wyborczego, który w wyborach uzyskał kolejno największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności. Przy równej liczbie głosów decyduje kolejność umieszczenia kandydata na liście. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu na rzecz kandydata, który uzyskał w wyborach kolejną największą liczbę głosów, a nie utracił prawa wybieralności. Oświadczenie to powinno być zgłoszone radzie narodowej najpóźniej w ciągu trzech dni od daty doręczenia zawiadomienia o przydzieleniu mandatu. Jeżeli rada narodowa takiej uchwały nie podjęła, można zarządzić wybory uzupełniające w okręgu wyborczym, w którym mandat wygasł. Nie zarządza się wyborów uzupełniających, jeżeli do upływu kadencji danej rady narodowej pozostało mniej niż sześć miesięcy. Wybory uzupełniające zarządza rada narodowa stopnia wojewódzkiego, a gdy wybory dotyczą rad stopnia wojewódzkiego — Rada Państwa.

Jan Ziemiński

Z ŻYCIA PARTII

Plenum KU PZPR UMCS w dniu 22 stycznia br. przyjmując za generalną linię pracy partyjnej w uczelni wysoką jakość i efektywność działania postanowiło zlecić realizację w.w. wniosków odpowiednim organom, instytucjom i jednostkom organizacyjnym Uczelni oraz dokonać szczegółowej kontroli i oceny realizacji wniosków na zebraniu plenarnym KU PZPR w czerwcu br.

W obradach najwyższego forum partyjnego uczestniczył jako delegat rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło — członek Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej. Środowisko akademickie wyrażając swoje zainteresowanie i poparcie dla polityki partii uczestniczyło w kilku spotkaniach z rektorem prof. dr. hab. Wiesław Skrzydłą, który w swoich wystąpieniach prezentując program przyjęty na VIII Zjeździe PZPR wskazywał m.in. na twórczą atmosferę jaka towarzyszyła obradom Zjazdu.

Problematyka Zjazdu inspirowane środowisko uniwersyteckie do dyskusji, która niewątpliwie przyczyni się do pełniejszego urzeczywistnienia postulatów VIII Zjazdu partii w Uczelni. Programy działania organizacji społecznych funkcjonujących w UMCS zostały wzbogacone o wnioski wynikające z postanowień VIII Zjazdu PZPR.

Halina Opolska

Sprawozdanie z działalności socjalno-bytowej za rok 1979

Zgodnie z Zarządzeniem nr 10/77 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 20 czerwca 1977 r. Dział Spraw Socjalno-Bytowych prowadzi wszystkie sprawy socjalne i bytowe Uczelni przy ścisłej współpracy z Radą Zakładową ZNP UMCS.

W roku 1979 działalność socjalną rozpoczęto z zadłużeniem na koncie Zakładowego Funduszu Socjalnego w wysokości 173 000 zł (na pokrycie rachunków za wczasy). Sytuacja finansowa uległa zmianie na korzyść po wprowadzeniu nowych zasad odpłatności za wczasy ulgowe. Obecnie odpłatność za usługi socjalne obliczana jest na podstawie dochodu na 1 członka rodziny. Zwiększyło to Zakładowy Fundusz Socjalny o około 20%.

Zakładowy Fundusz Socjalny wydatkowany został w porozumieniu z Radą Zakładową ZNP UMCS na dopłaty:

— do wczasów pracowniczych	ok. 2,5 mln zł
— do wypoczynku dzieci i młodzieży	ok. 850 tys. zł
— do wypoczynku w dni wolne od pracy	ok. 50 tys. zł
— do działalności kulturalno-oświatowej	ok. 100 tys. zł
— do działalności sportowej	ok. 200 tys. zł
— do Pracowniczych Ogródków Działkowych	ok. 11 tys. zł
— do przyzakładowego żywienia zbiorowego	ok. 1,5 mln zł
oraz pomoce:	
— dla rencistów i emerytów	ok. 70 tys. zł
— dla młodych małżeństw na spłatę kredytu	ok. 72 tys. zł

W bieżącym roku Uczelnia dysponowała ogółem 1595 miejscami wczasowymi we wszystkich ośrodkach wypoczynkowych, w kwaterach wynajętych za pośrednictwem biur turystycznych, ośrodkach innych zakładów pracy, oraz na zasadach wymiany między ośrodkami naukowymi w NRD — Karl-Marx-Stadt, Czechosłowacji — Ołomuniec, Węgrzech — Debreczyn.

Uczelnia nasza posiada 1 własny ośrodek w Kazimierzu, który może przyjmować wczasowiczów przez 11 miesięcy w roku, z tym, że pełny zakres usług przewidziany jest tylko na okres przerwy semestralnej oraz od maja do 15 września, ze względu na wysokie koszty. Ośrodek ten położony jest w lesie, oddalony ok. 5 km od centrum Kazimierza, dysponuje 24 miejscami i 3-osobowym domkiem letnim. Największe zainteresowanie tym ośrodkiem jest w okresie letnim, dlatego też czynione są starania o zezwolenie na nadbudowę piętra nad budynkiem gospodarczym oraz postawienie 2 domków campingowych, co zwiększyłoby ilość miejsc.

W roku bieżącym w ośrodku tym zostały wymienione meble, a także złożony jest projekt dalszej modernizacji

i remontu tego ośrodka, który ma być zrealizowany zgodnie z zapewnieniem Działu Technicznego na wiosnę 1980 r. Ponowiony został także wniosek o ogrodzenie całej posesji siatką i doprowadzenie linii telefonicznej, której brak uniemożliwia kontakt z ośrodkiem.

Uczelnia nasza posiada także 4 domki campingowe w Międzyuczelnianym Ośrodku Wypoczynkowym nad j. Piaseczno, administrowanym przez Akademię Rolniczą. W bieżącym roku złożone zostało zamówienie na 4 domki campingowe typu TDR, z których jeden już został zakupiony, a pozostałe otrzymamy w I półroczu 1980 r. Niewielka przepustowość urządzeń (szczególnie kanalizacyjnych) tego ośrodka wymaga dokonania modernizacji.

Z uwagi na niewielką ilość miejsc wypoczynkowych we własnych ośrodkach, a także ograniczone limity na gospodarkę nieuspołecznioną, Dział Socjalny w porozumieniu z Radą Zakładową ZNP UMCS za pośrednictwem Ośrodka Usług Pedagogicznych przedłużył w 1979 r. dotychczasowe umowy z biurem „Tatry” w Zakopanem, gdzie u 3 kwatrodawców posiada 26 miejsc w pokojach 2-, 3- i 4-osobowych, zlokalizowanych przy ul. Jagiellońskiej, Witkiewicza i Kościeliskiej. Także za pośrednictwem Ośrodka Usług Pedagogicznych przedłużona została umowa z prywatnym kwatrodawcą w Gdyni — Orłowie (3 pokoje 2 osobowe).

W celu zapewnienia wypoczynku jak największej ilości osób odkupiono od innych instytucji, a także od FWP wczasowy w Szczawnicy, Muszynie, Kołobrzegu, Jaszowcu, Krynicy Górskiej, Polańczyku, Iwoniczu, Sopocie, Stegnach, Gnieździe, Swinoujściu i innych miejscowościach. Uczelnia nasza otrzymała także na okres całego roku 2 pokoje 2-osobowe w Domu Pracy Twórczej Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w Ustroniu k. Kępna.

W niektórych ośrodkach zaobserwowano niski wskaźnik wykorzystania miejsc, który wynika przede wszystkim z faktu, iż Uczelnia dysponuje miejscami w ciągu całego roku, natomiast pracownicy w zasadzie mogą korzystać z urlopu tylko w miesiącach wakacyjnych oraz w czasie przerw semestralnych. Dział Socjalny czyni starania by jak największe miejsc wolnych odsprzedać. Mimo to w dalszym ciągu jest wiele pustostanów. Na sezon zimowy dodatkowo zakupiono od Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Turystycznego w Lublinie wczasy w Szczawnicy, Polanicy i Wiśle.

Organizowany jest także wypoczynek dla dzieci pracowników UMCS, których w roku bieżącym wypoczywało ogółem 317 na obozach zimowych, letnich i koloniach. Poza

STUDENCKIE KOŁO NAUKOWE BIOLOGÓW

Studenckie Koło Naukowe Biologów zostało założone w 1958 roku. „Motywem założenia Koła — czytamy w Statucie — było poszerzenie naukowych zainteresowań studentów, kształcenie umiejętności samodzielnego stawiania i rozwiązywania problemów oraz udział w pracach badawczych.”

Podstawową komórką organizacyjną Koła jest sekcja, skupiająca studentów o podobnym profilu zainteresowań. W Kole Naukowym Biologów UMCS działają następujące sekcje: botaniczna, ornitologiczna, entomologiczna, teriologiczna i hydrobiologiczna. Powołanie Koła i aktywna działalność sekcji były możliwe dzięki opiece naukowej kuratorów: prof. dr. Krystyna Izdebskiego, prof. dr. Dominika Fijałkowskiego oraz opiekunów naukowych Koła: dr. dr. Tadeusza Grądziała, Stefana Męczyńskiego i Jacka Malickiego. Do wyróżniających się przewodniczących Koła należeli: Stanisława Latek, Tadeusz Moniuszko, Barbara Rojek, Wiesław Piotrowski, Krzysztof Grzywnowicz, Henryk Skrzypek. Obecnie przewodniczącym Koła jest Adam Polski. W ostatnich latach aktywnie pracowali w Kole następujący studenci: Halina Mikielwicz, Janusz Galek, Marek Sołtys, Leszek Dąbał i Janusz Wójcik.

Koło wypracowało wiele ciekawych form działania. Na uwagę zasługują tu zebrania, na których wygłaszane są referaty członków Koła i zaproszonych gości, urządzenie projekcji filmów przyrodniczych oraz dyskusje wybranych zagadnień z zakresu ochrony przyrody.

Członkowie Koła brali udział w ogólnopolskich sympozjach i zjazdach Kół Naukowych Biologów i Przyrodników. W ciągu ostatnich 5 lat były to: Ogólnopolskie Sympozjum na temat: „Koło dla swego regionu” (Poznań 1975); Międzyuczelniane Sympozjum Koła Naukowych Biologów i Przyrodni-

ków, Medyków oraz Medyków Weterynaryjnych (Lublin 1975); II Ogólnopolski Zjazd Sekcji Ornitologicznych (Olsztyn 1976); V Ogólnopolski Zjazd Sekcji Entomologicznych (Łódź 1977); III Ogólnopolski Zjazd Sekcji Ornitologicznych (Łódź 1977); Ogólnopolski Zjazd Kół Biologów (Kraków 1977); I Ogólnopolskie Sympozjum na temat: „Ochrona przyrody — ochroną człowieka” (Toruń 1979).

Na sympozjach tych i zjazdach referowano wyniki własnych badań wykonanych podczas obozów naukowych Koła. Koło uczestniczyło również w pracach Studenckiego Komitetu Kształtowania i Ochrony Środowiska przy ZW SZSP w Lublinie, podejmując badania nad inwentaryzacją przedstawicieli grup fauny i flory Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Członkowie Koła organizowali spotkania z młodzieżą ostatnich klas szkół licealnych, na których wygłaszali referaty o tematyce przyrodniczej połączone z pokazami biologicznymi. Do podstawowych form pracy Koła należy zaliczyć organizowanie wycieczek naukowo-dydaktycznych, celem których jest zwiedzanie interesujących obiektów przyrodniczych takich jak: Białowieża, Świętokrzyski, Roztoczański i Babiogórski Park Narodowy, zwiedzanie wystaw przyrodniczych oraz prowadzących badania przyrodnicze Zakładów Naukowych i Instytutów PAN.

Najwyżej ocenianą przez studentów formą działalności Koła jest organizacja obozów naukowych, które dają im możliwość sprawdzania w terenie zdobytych wcześniej wiadomości teoretycznych. Mają one również duże znaczenie wychowawcze, uczą studentów samodzielności w organizowaniu pracy naukowej, dyscypliny i systematyczności badań, a także koleżeńskości. Na obozach Koło podejmowało wiele ciekawych tematów badań, które polegały na reje-

tym zrefundowano 44 skierowania dzieci wyjeżdżających na obozy harcerskie i lecznicze. W ramach wymiany bezdewizowej organizowane były kolonie dla dzieci z NRD w Polsce (w Turkowicach), natomiast nasze dzieci wypoczywały w Klausdorff (NRD). Własny ośrodek Uczelnia nie posiada, korzysta zatem z ośrodków obcych przedsiębiorstw oraz odkupuje w przedsiębiorstwach turystycznych.

W roku bieżącym zorganizowano 1 kolonię wspólnie z Politechniką Lubelską w budynku szkolnym w Ciosmach k. Biłgoraja.

Na rok 1980 zakupiono w Przedsiębiorstwie Turystycznym 20 miejsc na obóz zimowy w Studziennej k. Polanicy oraz 20 miejsc od harcerzy do Poronina i 4 miejsca z WPHW do Żegocina.

Plan wypoczynku świątecznego i niedzielnego z uwagi na brak autokaru, a także wyjątkowo niesprzyjające warunki atmosferyczne nie został w pełni zrealizowany. Zorganizowano tylko 6 wycieczek w okresie letnim, z których skorzystało łącznie 89 osób.

Działalność kulturalno-oświatowa prowadzona jest w porozumieniu z Radą Zakładową ZNP UMCS według ustalonego planu. Zorganizowano imprezę choinkową dla 738 dzieci (teatrzyk, film, „Mikołaj”, zabawa taneczna, drobne upominki), Dzień Matki (koncert Zespołu Pieśni i Tańca UMCS), Dzień Kobiet (koncerty zespołów artystycznych UMCS). 1870 osób skorzystało z biletów z 50% zniżką na 2 operetki, 4 sztuki teatralne oraz do cyrku, na sumę 26 232,20 zł. Na rok 1980 na imprezę choinkową zamówiono 1100 paczek dla dzieci od lat 3 do 15, a także przewidziane są filmy, zabawy, konkursy, upominki.

340 osób korzystało w bieżącym roku z pływalni AOS, gdzie zatrudniony jest z Funduszu Socjalnego instruktor pływania.

W 1979 r. sfinansowano zakup krawężników i słupków granicznych dla Pracowniczego Ogrodu Działkowego w Uniszowicach.

W ramach pomocy dla byłych pracowników zakupiono i dostarczono 130 q ziemniaków za sumę 35 750 zł.

Ponadto ZFS wydatkowany został na dopłaty do wczasów leczniczych, zwroty kosztów podróży z urlopu dla osób nie posiadających uprawnień do zniżki kolejowej, dopłaty do Pociągów Przyjaźni, oraz refundacji wczasów pracowniczych. W ramach pomocy materialnej dla młodych małżeństw udzielono bezwrotnej pożyczki 8 osobom na sumę 70 138,80 zł na spłatę zaciągniętego kredytu bankowego. Uchwałą Prezydium Rady Zakładowej ZNP UMCS na wniosek kobiet ufundowano z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet książeczkę mieszkaniową dla sieroty — wychowan-

ka Państwowego Domu Dziecka im. H. Sienkiewicza z wkładem 30 tys. zł.

Działalność bytowa obejmuje: 1) gospodarke mieszkaniową, 2) zbiorowe żywienie, 3) ochronę zdrowia.

Decyzją Rady Zakładowej ZNP UMCS rozdysponowano Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy na pożyczki dla pracowników z przeznaczeniem na:

— wkłady do Sp. Mieszk.	— dla 36 osób — 914 313 zł
— remonty i modernizację mieszkań	— dla 116 osób — 165 000 zł
— budowę domków jednorodzinnych	— dla 5 osób — 604 114 zł

Dział Socjalny administruje 3 domy przy ul. Raabego, Langiewicza, Sowińskiego, w których mieszkają ogółem 102 rodziny pracowników UMCS. Stwarza to poważne kłopoty, gdyż trzeba zatrudnić odpowiednich pracowników, a także dopilnować remontów, które mimo zgłoszeń do Działu Technicznego nie są prowadzone na bieżąco.

Uczelnia w bieżącym roku otrzymała dla pracowników 37 mieszkań z budownictwa spółdzielczego i 16 mieszkań w Biurze Handlu Zagranicznego „Locum”. Część przydzielonych mieszkań decyzją Wojewody Lubelskiego zakwalifikowana została jako mieszkania spółdzielcze budownictwa zakładowego, na które spółdzielnie zażądały od Uczelni sfinansowania i od tego uzależniły przekazanie tych mieszkań wytypowanym osobom. Spółdzielnie te łącznie zażądały 4 138 600 zł. Ponieważ Uczelnia dysponowała wolnymi środkami w wysokości 2 138 690 zł w związku z tym wystąpiła o kredyt do NBP w wysokości 2 mln zł.

1740 pracowników i członków ich rodzin korzystało z wyżywienia w dwóch stołówkach pracowniczych Uniwersytetu, jednej stołówce dietetycznej oraz w stołówce w Domu Nauczyciela i stołówce Politechniki Lubelskiej, a także w restauracji „Gerwazy” i barze „Jagienska”. Dużą pomocą w wyżywieniu pracowników są bufety w budynkach dydaktycznych. Nie zaspokaja to jednak potrzeb na ten rodzaj świadczeń, dlatego też projektowana jest stołówka — bar w nowo oddanym budynku Wydziału Prawa. W ramach profilaktyki dla 2907 pracowników zatrudnionych w warunkach szkodliwych dla zdrowia zakupiono mleko za sumę 384 554,45 zł. Z posiłków regeneracyjnych wydawanych w stołówce pracowniczej korzystało 51 osób. Pracownicy nasi objęci są opieką lekarską przez akademicki ZOZ, Dział Spraw Socjalno-Bytowych sporządził listę aktualnie zatrudnionych pracowników i przesłał do przychodni lekarskiej celem przeprowadzenia badań okresowych.

Zofia Sidor

stracji aktualnego stanu flory i fauny określonych obszarów. Najintensywniej badane były: Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie, Roztocze, okolice Puław i przyszłego Lubelskiego Zagłębia Węglowego. W ciągu ostatnich 7-miu lat zorganizowano 17 takich obozów. Zebrane materiały studenci opracowali w formie sprawozdań, które przekazywano poszczególnym Zakładom Instytutu Biologii. Poza tym wyniki badań referowano na zebraniach Koła oraz Ogólnopolskich Zjazdach i Sympozjach Kół Naukowych Biologów i Przyrodników.

Do dużych osiągnięć Koła należy zaliczyć włączenie się sekcji ornitologicznej do takich akcji jak:

- „Akcja Bałtycka” — polegająca na obrączkowaniu ptaków podczas przelotów, prowadzona przez pracowników naukowych PAN z udziałem ornitologów amatorów z całego kraju;
- ogólnopolska akcja inwentaryzacji bociana białego na Lubelszczyźnie prowadzona w latach 1972—76. Wyniki tych badań zostały przekazane Zakładowi Ekologii Zwierząt PAN w Warszawie;
- ogólnoeuropejska akcja badań nad liczebnością perkoza dwuczubego. Wyniki tej akcji przeprowadzonej w latach 1974—77 na jeziorach: Uściwierz, Łukie, Persepa, Płoty i Glinki posłużyły do określenia antropogennych zmian środowiska przyrodniczego Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego na podstawie występowania gatunku wrażliwego na te zmiany, jakim jest perkoz dwuczuby.

Wyniki badań zostały przekazane Zakładowi Ekologii Zwierząt Uniwersytetu Gdańskiego, koordynatorowi akcji na terenie Polski. Poza tym członkowie sekcji ornitologicznej wielokrotnie brali udział w rozwieszaniu skrzynek lęgowych na terenie woj. lubelskiego. Obecnie sekcja ta kontynuuje badania awifauny Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego i okolic Puław.

Duże osiągnięcia mają również pozostałe sekcje. Sekcja botaniczna opracowała dendrologię parku miejskiego „Pod-

zamcze” w Łęcznej, brała udział w pracach na terenie Ogrodu Botanicznego UMCS na Sławinku. W latach 1971/73 Sekcja Botaniczna Koła UMCS była ogólnopolskim koordynatorem prac sekcji botanicznych Kół Biologów i Przyrodników. Sekcja teriologiczna uczestniczyła w badaniach nad ekologią i faunistyką drobnych ssaków okolic Puław, Tarnawatki i Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Sekcja entomologiczna uczestniczyła w badaniach owadów, stanowisk kserotermicznych nad jeziorem Łukie, motyli dziennych Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, a w ramach pomocy naukowych wykonywała gąbłoty zawierające spreparowane motyle. Najmłodszą sekcją Koła jest sekcja hydrobiologiczna. Aktualnie jej członkowie zajmują się kontrolą stanów biologicznych Bystrzycy, jako modelowego zbiornika śródlądowego.

W latach 1976—1979 Koło Biologów włączyło się do akcji „Chełm-80”. W ramach tej akcji zorganizowano 7 obozów naukowych w okolicach Wytyczna, na terenie projektowanego Zachodnio-Poleskiego Parku Narodowego. Pięć prac wykonanych na tych obozach uznano jako tematy prac dyplomowych. Na obozach tych studenci odbywali również praktyki obowiązujące po III roku studiów. Za udział w akcji „Chełm-80” Koło zostało wyróżnione listem pochwalnym Jego Magnificencji Rektora UMCS i dyplomem przyznany przez władze SZSP.

Wymienione tu kierunki i formy działania Koła świadczą o jego randze w środowisku studenckim. Świadczą o tym również podejmowane w Kole prace naukowe, które w wielu przypadkach zostają uznane za tematy prac dyplomowych.

Członkowie Koła Biologów aktywnie uczestniczą w badaniach własnych poszczególnych Zakładów Instytutu Biologii. Największą popularnością wśród studentów cieszą się tematy opracowywane w Zakładach: Ekologii, Systematyki i Geografii Roślin jak również Anatomii Porównawczej i Antropologii.

Adam Polski

KRONIKA * KRONIKA * KRONIKA

Sesja z udziałem pracowników naukowych Wydziału Pedagogiki i Psychologii

24 września rozpoczęło się Ogólnopolskie Sympozjum naukowe poświęcone wychowawczym funkcjom osiedla mieszkaniowego. W sympozjum udział wzięli przedstawiciele spółdzielni mieszkaniowych, działacze spółdzielczości z całego kraju oraz przedstawiciele zespołu zajmującego się tą problematyką, kierowanego przez doc. dr. Mieczysława Marcuka.

Nagroda Ministra Łączności

25 września w siedzibie Ministerstwa Łączności odbyło się spotkanie kierownictwa resortu z grupą naukowców i łącznościowców, którzy opracowali i wdrożyli do praktyki efekty badań nad szklanymi włóknami światłowodowymi. Minister Łączności, prof. dr Edward Kowalczyk, przekazał nagrodę dla zespołu prof. dr. hab. Andrzeja Waksmundzkiego z Instytutu Chemii UMCS.

Insygnia władzy akademickiej dla Filii UMCS

27 września prorektor d/s Filii UMCS w Rzeszowie, prof. dr hab. Władysław Ćwik, odebrał prorektorskie i prodiakonskie insygnia władzy akademickiej. Insygnia te były darem ufundowanym przez rzeszowską i kielecką izbę rzemieślniczą z okazji Jubileuszu X-lecia filii.

Wysokie odznaczenie dla Jubilata

W październiku obchodził podwójny jubileusz, 75 rocznicę urodzin i 55-lecie pracy naukowej, prof. dr hab. Juliusz Willaume. Z tej okazji odznaczony został Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą. Aktu dekoracji znanego polskiego historyka, jednego ze współorganizatorów Wydziału Humanistycznego naszej Uczelni, dokonał w obecności rektora UMCS wicewojewoda lubelski, Mieczysław Sochaj.

Konferencja poświęcona wzajemnemu nauczaniu języków obcych

25 października w salach Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbyła się trzydniowa międzynarodowa konferencja na temat wzajemnej nauki języków w krajach so-

cjalistycznych. Udział w niej wzięli przedstawiciele ministerstw oświaty i szkolnictwa wyższego z Bułgarii, Czechosłowacji, Mongolii, NRD, Polski, Rumunii, Węgier, Wietnamu i ZSRR. O znaczeniu tej konferencji i jej obrad mówił w swoim wystąpieniu otwierającym posiedzenie plenarne konferencji wiceminister NSzWiT prof. dr hab. Stanisław Czajka. Obrady toczyły się na posiedzeniach roboczych w specjalnie powołanych zespołach.

Rektor UMCS we władzach PTNP

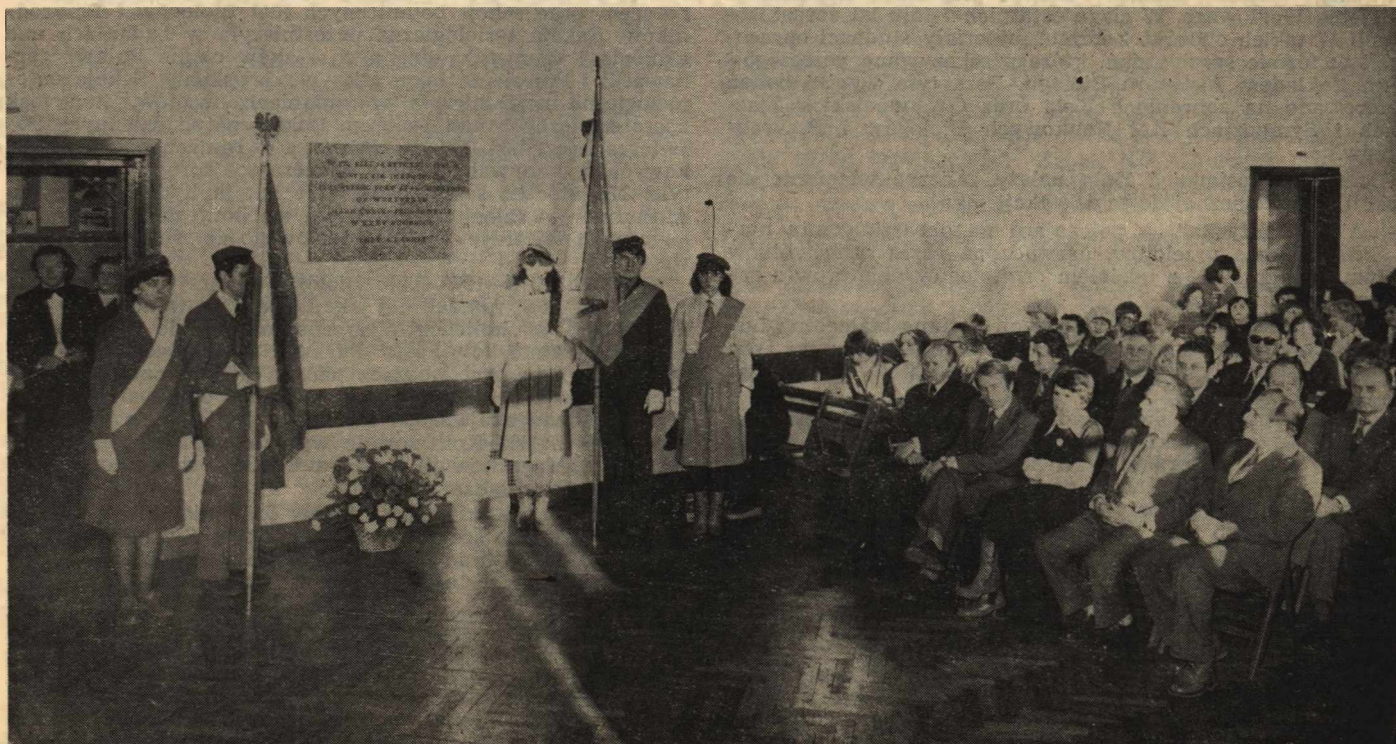
Obradujący w Poznaniu piąty Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych wybrał nowe władze. Na stanowisko jednego z wiceprzewodniczących Zarządu Głównego tego towarzystwa wybrany został rektor UMCS, prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. Gratulujemy.

Sesja naukowa MINP

21 listopada rozpoczęły się obrady sesji naukowej „Rewolucje i władza myśli politycznej w budownictwie socjalizmu w Polsce”. Podczas sesji wygłoszono kilkadziesiąt referatów dotyczących problemów teorii i praktyki rewolucji socjalistycznej, dróg walki o władzę ludu w Polsce oraz obecnych problemów budownictwa socjalistycznego. W sesji oprócz pracowników naukowych MINP udział wzięli przedstawiciele zakładowych komitetów partyjnych, nauczyciele, młodzież szkolna i akademicka.

Noworoczne spotkanie

Tradycyjnie w pierwszym dniu Nowego Roku odbywa się spotkanie noworoczne. Obecny rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło wraz ze swoimi poprzednikami, profesorami: Grzegorzem Leopoldem Seidlerem, Adamem Paszewskim, Zbigniewem Lorkiewiczem, prorektorami, I sekretarzem KU PZPR dr. Kazimierzem Wilińskim, przedstawicielami Komitetu KU i RZ ZNP spotkał się z pracownikami Uczelni. W noworocznym wystąpieniu rektor mówił o dynamicznym rozwoju uczelni, o planach jej rozbudowy, problemach pracy naukowej i dydaktycznej. W spotkaniu udział wzięli dziekani wydziałów, dyrektorzy instytutów, samodzielni pracownicy naukowi. Przybyli także przedstawiciele zaprzyjaźnionych zakładów przemysłowych i uczelni Lublina a także kierownik Wydziału Nauki i Oświaty KW PZPR mgr Tadeusz Kącki.

Tablica upamiętniająca pierwsze posiedzenie Senatu UMCS odsłonięta została 14 stycznia 1980 r. w Liceum Im. St. Staszica

KRONIKA ❀ KRONIKA ❀ KRONIKA

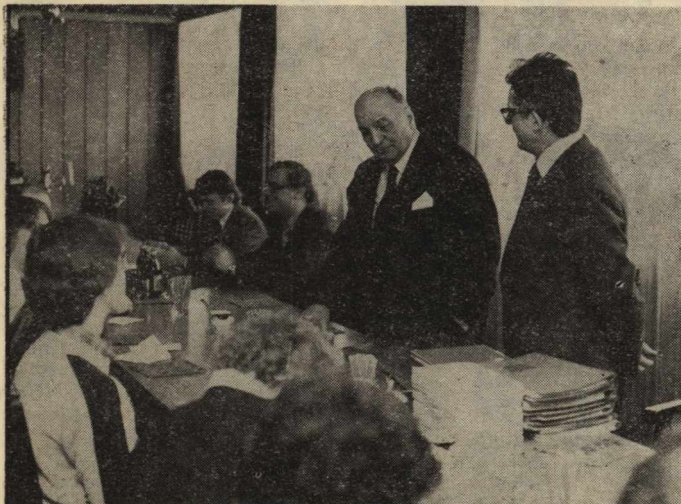
Pamiętkowa tablica w I Liceum im. Stanisława Staszica

14 stycznia, w XXX rocznicę pierwszego posiedzenia Senatu UMCS, odsłonięta została w auli liceum tablica upamiętniająca to wydarzenie. W uroczystości udział wzięli bezpośredni uczestnicy I posiedzenia Senatu — pierwsi nauczyciele akademicy, władze uczelni, sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. Wiesław Śladkowski, kierownik Wydziału Nauki i Oświaty mgr Tadeusz Kaćki.

Krótkie wspomnienie o przebiegu pierwszego posiedzenia Senatu przedstawił dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Jan Malarczyk. O związkach Uczelni z Liceum, trwających od tamtej historycznej chwili do dnia dzisiejszego mówił dyrektor I Liceum mgr Wiesław Pisarski. Historyczne znaczenie powołania pierwszej uczelni Polski Ludowej i jej dynamiczny rozwój omówił sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. Wiesław Śladkowski. W obecności pocztów sztandarowych UMCS i I Liceum im. Stanisława Staszica rektor, prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, dokonał uroczystego odsłonięcia tablicy. W części artystycznej wystąpił z utworami współczesnymi zespół „Camerata”.

Spotkanie w Dworku Kościuszków

17 stycznia w stylowych salach w Dworku Kościuszków odbyło się spotkanie władz Uczelni ze studentami i pracownikami naukowymi przebywającymi w UMCS. Życzenia noworoczne sukcesów w pracy i nauce oraz w życiu osobistym przekazał zagranicznym gościom rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. O współpracy uczelni z ośrodkami zagranicznymi i o planach przedsięwzięć w tym zakresie mówił prorektor UMCS prof. dr hab. Ryszard Orłowski. W spotkaniu uczestniczyli dziekani i dyrektorzy instytutów UMCS, w których nasi zagraniczni goście pracują bądź studiują.

Informacje o Uczelni przekazali amerykańskim studentom rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i prof. dr hab. Grzegorz L. Seidler

JUBILEUSZ X-LECIA DZIAŁALNOŚCI Drukarni UMCS

Dzień 18 stycznia 1980 r. był świętem uniwersyteckich drukarzy z racji X-lecia uruchomienia Drukarni UMCS. Z tej okazji otwarta została wystawa, która przedstawiała osiągnięcia typograficzne i retrospektywny przegląd wydawnictw drukowanych w oficynie uniwersyteckiej. Wydrukowano też okolicznościowy plakat, zbiór typograficznych ekslibrisów wykonanych przez uniwersyteckich drukarzy oraz katalog stanowiący poetycki przewodnik po wystawie.

Z okazji jubileuszu wielu drukarzy otrzymało dyplomy uznania za długoletnią pracę, nagrody pieniężne, okolicz-

Drukarze UMCS wręczyli rektorowi prof. dr hab. Wiesławowi Skrzydle dyplom Honorowego Towarzysza Sztuki Drukarskiej

nościowe upominki, najwyższe odznaczenie Uczelni. Medal „Nauka w Służbie Ludu” — Maria Kurys, Ewa Mikulska i Stanisław Kosior.

Punktem kulminacyjnym uroczystości było wręczenie rektorowi prof. dr hab. Wiesławowi Skrzydle i redaktorowi naczelnemu wydawnictwa „Annales” prof. dr hab. Grzegorzowi Leopoldowi Seidlerowi dyplomów Honorowego Towarzysza Sztuki Drukarskiej.

Koncert zespołu Old Gate

24 stycznia w sali widowiskowej Chatki Żaka odbył się koncert najmłodszego zespołu artystycznego UMCS, zespołu jazzu tradycyjnego Old Gate. Pierwszy po wakacyjnym wypadku koncert zespołu poświęcony był pamięci zmarłego tragicznie członka zespołu, Stanisława Mrózka, studenta Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Plenarne posiedzenie Rady Społecznej

7 lutego odbyło się plenarne posiedzenie wszystkich zespołów Rady Społecznej UMCS, organu grupującego działaczy politycznych, społecznych, gospodarczych i kulturalnych naszego regionu. Na zebraniu sekretarz Rady Społecznej doc. dr hab. Andrzej Wąsek przekazał sprawozdanie z ponad trzyletniej aktywnej działalności tego organu. Rada Społeczna i jej członkowie służą wszechstronną pomocą społeczności akademickiej, interesują się wszystkimi problemami, z którymi na codzień ma do czynienia uczelnia. Na posiedzeniu plenarnym dokonano wyboru nowego przewodniczącego RS UMCS. Został nim sekretarz KW PZPR w Lublinie, tow. Władysław Kowal.

Dzień Kobiet w UMCS

7 marca odbyło się spotkanie władz uczelni z pracującymi w UMCS kobietami. Ogromne znaczenie pracy kobiet zatrudnionych na wszystkich stanowiskach i we wszystkich jednostkach podkreślił w swoim wystąpieniu rektor prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. Wręczył także doc. dr hab. Halinie Wiśniewskiej, Jadwidze Cieśleńskiej, dr Halinie Opolskiej i prof. dr hab. Marii Sękowskiej — Medale „Nauka w Służbie Ludu”.

Wycieczka do Krakowa

Udanym przedsięwzięciem okazała się zorganizowana w dniach 11—12 kwietnia przez Komisję Kultury RZ ZNP wycieczka do Krakowa. Uczestnicy wycieczki obejrzeli spektakl w teatrze im. J. Słowackiego, zwiedzili Kraków. Obejrzeli również zorganizowaną w krakowskim Muzeum Narodowym wystawę „Polaków portret własny”.

ZE SPORTU AKADEMICKIEGO

Dużym sukcesem studentów UMCS zakończyły się Mistrzostwa Polski Uniwersytetów w tenisie stołowym rozgrywane w dniach 14—16 marca 1980 r. w Poznaniu. W konkurencji kobiet reprezentantki UMCS: Maria Bartosiewicz, Małgorzata Brodowska i Urszula Piorun w drodze do złotych medali pokonały drużyny: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 6:0, Uniwersytetu Warszawskiego 6:1, Uniwersytetu Gdańskiego 6:4, Uniwersytetu Jagiellońskiego 6:0, a w finałach: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 6:1 i Uniwersytetu Śląskiego 6:2. Natomiast mężczyznom: Mirosławowi Iwańczukowi, Jackowi Karwowskiemu i Grzegorzowi Żochowskiemu do wywalczenia tytułów mistrzowskich zabrakło jedynie zwycięstwa nad reprezentacją Uniwersytetu Jagiellońskiego (porażka 4:6). W pozostałych spotkaniach lublinianie pokonali ekipy: Uniwersytetu Warszawskiego 6:4, Uniwersytetu Śląskiego 6:1, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 6:1, a w finałach Uniwersytetu Łódzkiego 6:3 i Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu 6:0. W turniejach indywidualnych nasi reprezentanci uplasowali się na następujących miejscach: Urszula Piorun II, Małgorzata Brodowska III, Maria Bartosiewicz V—VIII oraz Grzegorz Żochowski I, Mirosław Iwańczuk III, Jacek Karwowski V—VIII. Duże brawa dla zawodniczek i zawodników oraz ich trenera Stanisława Wardy!

Kolejny sukces medalowy zanotowały na swoim koncie siatkarki. Podopieczne mgr Krystyny Strycharzewskiej zdobyły brązowe medale w Mistrzostwach Polski Uniwersytetów, rozgrywanych w dniach 24—30 marca w Toruniu. Reprezentacja UMCS w składzie: Anna Bilińska, Maria Cieślak, Joanna Górską, Bogumiła Michalska, Małgorzata Orzech, Małgorzata Ponieważ, Barbara Skowronek, Jolanta Szkoda, Ewa Ulita, Grażyna Wiśniowska, Magdalena Woźniak i Barbara Wójcik (kierownikiem drużyny była Anna Czuk) pokonała drużyny: Uniwersytetu Gdańskiego 3:1, Uniwersytetu im. Bolesława Bieruta we Wrocławiu 3:1, Uniwersytetu Śląskiego 3:0 i Uniwersytetu Jagiellońskiego 3:0 oraz uległa ekipom Uniwersytetu Łódzkiego 0:3 i Uniwersytetu Warszawskiego 1:3. Nie zdołali nawiązać do chlubnych tradycji siatkarze, którzy występując w osłabionym składzie, wywalczyli zaledwie VII lokatę. Zespół UMCS (Dariusz Gałkowski, Mariusz Kowalczyk, Stanisław Latoś, Krzysztof Lipowicz, Jarosław Maryńczak, Wojciech Mazur, Zbigniew Michałowski, Sławomir Muszyński, Janusz Stećko, Andrzej Wojtowicz) prowadzony przez mgr. Janusza Taczalskiego pokonał drużyny: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 3:1, Uniwersytetu Śląskiego 3:0, a uległ: Uniwersytetowi Jagiellońskiemu 2:3, Uniwersytetowi Gdańskiemu 1:3, Uniwersytetowi Łódzkiemu 0:3 i Uniwersytetowi Warszawskiemu 0:3.

Zdobyte medalowe powiększyli także pływacy. Podczas rozgrywanych na pływalni Akademickiego Ośrodka Sportowego w Lublinie w dniach 19—20 marca Mistrzostw Polski Uniwersytetów złote medale wywalczyli: Kazimierz Si-

nicki w wyścigach na 100 i 200 m stylem dowolnym oraz sztafeta 4×100 m stylem dowolnym mężczyzn (Mirosław Warchoń, Cezary Krzysiak, Adam Pleban, Kazimierz Sinicki), natomiast srebrne Mirosław Warchoń na 100 m stylem grzbietowym i 200 m stylem zmiennym. Punktowane miejsca zdobyli ponadto: Cezary Krzysiak na 100 m (IX) i 200 m (VIII) stylem klasycznym, Adam Pleban na 100 m stylem grzbietowym (IX) i 200 m stylem dowolnym (IX), Eugeniusz Chudzik na 200 m stylem zmiennym (VII) i 100 m stylem motylkowym (IX), Andrzej Mossoń na 100 m stylem motylkowym (VIII) oraz sztafeta 4×100 m stylem zmiennym (VII): Eugeniusz Chudzik, Zbigniew Tużnik, Andrzej Mossoń, Wiesław Ciekliński. Zespół męski przygotowywany przez mgr. Bogusława Maciaszczyka wywalczył w punktacji zespołowej IV pozycję. Pływaczkom udało się wyprzedzić jedynie reprezentację Uniwersytetu Śląskiego; na skromny dorobek punktowy podopiecznych mgr. Jerzego Kuczyńskiego złożyły się: V miejsce w sztafecie 4×50 m stylem dowolnym (Urszula Pobratyn, Teresa Urban, Małgorzata Kosacka, Iwona Nabzdzyk), VIII Anny Dańko na 100 m stylem klasycznym oraz VIII w sztafecie 4×50 m stylem zmiennym (Jadwiga Szymańska, Anna Dańko, Marta Suprynowicz, Elżbieta Wojtczak).

Mistrzostwom towarzyszyło dwudniowe spotkanie byłych prezesów Klubu Uczelnianego AZS UMCS. Z okazji 35-lecia sportowej działalności AZS w naszej Uczelni, członkowie aktualnego Zarządu Klubu — z prezesem mgr Barbarą Życińską na czele — podejmowali mgr mgr Waldemara Cechowicza, Jerzego Myrdzika, Mieczysława Jurkiewicza, Krzysztofa Smoluchowskiego, Eugeniusza Figurę, Wojciecha Petkowicza, Marka Różyłłę, Krzysztofa Krzykałę i Ryszarda Struzika. Podczas długich rozmów odżyły wspomnienia. Szczególnie serdecznie wspominano twórcę wielu sportowych sukcesów UMCS mgr. Aleksandra Strycharzewskiego. Życzenia wielu wspaniałych osiągnięć sportowych i organizacyjnych, przekazane młodemu pokoleniu azetesiaków zamknęły to niezwykle pożyteczne i sympatyczne spotkanie.

VII Międzynarodowy turniej w koszykówce mężczyzn o puchar dziekana Wydziału Mat.-Fiz.-Chem. doc. dr. hab. Eligiusza Złotkiewicza zakończył się sukcesem reprezentacji UMCS, która wyprzedziła wydziałową drużynę Mat.-Fiz.-Chem., Uniwersytet w Augsburgu, drużynę pracowników UMCS, Uniwersytet w Lipsku i Techniczny Uniwersytet w Enschede. Indywidualne wyróżnienia uzyskali: Dariusz Kozłowski (UMCS) dla najlepszego zawodnika turnieju, Karol Rachowski (Mat.-Fiz.-Chem.) dla najlepszego strzelca, Rudi Koch (Augsburg) dla najlepszego rozgrywającego oraz Jan Deesker (Enschede) — najsympatyczniejszy zawodnik rozgrywek.

Rozgrywki ligi międzyuczelnianej w koszykówce mężczyzn zakończyły się bezapelacyjnym zwycięstwem UMCS, który pokonał kolejno: Politechnikę Lubelską 68:50 (27:22), Akademię Medyczną 91:75 (40:34), KUL 159:36 (80:26) i Akademię Rolniczą 115:66 (48:24).

Leszek Maria Roupert

EKSLIBRIS
ZBIGNIEWA
JÓZWIKA

DLA
PRACOWNIKÓW
UMCS

LINORYT 1980

LISTY DO REDAKCJI

W dniu 3 stycznia redakcja nasza otrzymała następujący list: W dniu 1.01. br., otrzymałem dwa numery Informatora i stwierdziłem, że o sprawach największego Instytutu UMCS jakim jest Instytut Chemii jest on raczej dezinformatorem, gdyż podawane wiadomości nie są całkiem zgodne z prawdą a ponadto dotkliwy jest brak informacji o wydarzeniach zastępujących na wzmiankę zwłaszcza, jeżeli takowe są notowane poza Lublinem. Wydaje się, że powodem tego jest brak przedstawiciela chemii w kolegium redakcyjnym. W związku z tym wnioskuję o dokooptowanie przedstawiciela chemii do Waszej Redakcji.

prof. dr Andrzej Waksmundzki

Informujemy uprzejmie, że o Instytucie Chemii, jego pracownikach i ich działalności zamieściliśmy bogatsze materiały w numerze 4/1977, 2, 3/1978, 1/1979. Przy okazji podajemy, że korespondentem „Informatora” z Wydziału Mat.-Fiz.-Chem. jest dr Jan Szywał.

Redakcja

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

Antoni Dudek, Zbigniew Józwik, Zdzisław Kowalski (przew.),
Halina Opolska, Elżbieta Mulawa-Pachol (sekr.).

Adres Redakcji: Pl. M. Curie-Skłodowskiej 3,
p. 1323 (XIII p.), tel. 382-56 w. 75

informator

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

NR 3 (15)

LIPIEC — WRZESIEŃ

1980

1944

XXXVI

1980

SENAT I KOLEGIUM REKTORSKIE

Dies diem docet — stara maksyma łacińska przyświecała 16 maja uroczystościom nadania najwyższych godności akademickich doktoratów honoris causa UMCS dwóm uczynom — prof. dr. Mikołajowi G. Maksymowiczowi ze Lwowa (ZSRR) i prof. dr. Wacławowi Szybalskiemu z Wisconsin (USA). Uroczystości rozpoczęły się o godz. 11.00 kiedy w tradycyjnych strojach członkowie Senatu UMCS pod przewodnictwem rektora uczelni prof. dr. hab. Wiesława Skrzydły zajęli miejsca na podium w Chatce Żaka. Chór akademicki zaintonował *Gaude Mater Poloniae*. Rektor UMCS poinformował zebranych o uchwale Senatu uczelni przyznającej kolejne 15 i 16 doktoratów honoris causa dwóm naukowcom. Na widowni miejsca zajęli zaproszeni goście, wśród nich sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. Wiesław Śladkowski, radca kulturalny ambasady USA John Kordek, przedstawiciele władz wojewódzkich i miejskich, pracownicy uczelni, oraz młodzież studencka.

Sylwetkę 15 doktora honoris causa UMCS prof. dr. Mikołaja G. Maksymowicza przedstawił profesor dr. hab. Zdzisław Lewandowski z Wydziału Ekonomicznego słowami: „...Profesor Maksymowicz związany jest z ziemią lubelską, urodził się bowiem w Polsce w dniu 29 kwietnia 1914 r. we wsi Dobratycze w woj. lubelskim. Jeszcze przed rokiem 1939 rozpoczął studia na Politechnice Lwowskiej, które ukończył w roku 1941 na Wydziale Maszyn Elektrycznych. Odbiwał aspiranturę w Lwowskim Instytucie Politechnicznym, w roku 1949 obronił rozprawę kandydacką i otrzymał tytuł naukowy kandydata nauk technicznych. W trzy lata później tj. w roku 1952 otrzymał nominację na stanowisko docenta. W następnym dziesięcioleciu prowadził profesor Maksymowicz intensywną działalność naukową i dydaktyczną, w 1966 r. obronił pracę doktorską na temat liniowych obwodów elektrycznych i ich przekształceń i uzyskał tytuł doktora nauk technicznych. W tym też roku powołany został na stanowisko profesora. Za swoją bogatą i wszechstronną działalność twórczą w dziedzinie nauk technicznych otrzymał prof. Maksymowicz w roku 1964 tytuł Zasłużonego Działacza Nauki i Techniki Ukrainy. Działalność profesora Maksymowicza w latach 1949–1962 nie ograniczała się wyłącznie do kwestii czysto naukowych i dydaktycznych. Brał on czynny udział w działalności administracyjno-organizacyjnej Lwowskiego Instytutu Politechnicznego piastując tam w odpowiednim czasie stanowiska: kierownika katedry, prorektora i rektora tegoż instytutu.

W 1963 roku został prof. Maksymowicz powołany na stanowisko rektora Lwowskiego Uniwersytetu Państwowego i godność tę piastuje do chwili obecnej. Bogata działalność twórcza prof. Maksymowicza obejmuje problematykę opublikowaną w ponad 83 pracach naukowych, samodzielnych lub współautorskich. W większości prac współautorskich prof. Maksymowicz był redaktorem bądź kierownikiem naukowym a więc odegrał w nich rolę wiodącą. Badania naukowe prof. Maksymowicza w zakresie teorii układów elektrycznych i metod informatycznych w organizacji pracy wyższej uczelni dotyczą m. in. takich dyscyplin jak: elektronika teoretyczna i teoria sieci elektrycznych w szczególności, automatyka, teoria układów drgających, metody numeryczne i teoria grafów, zastosowania informatyki.

Trwająca już ponad 30 lat praca badawcza dostojnego doktoranta wzięła swój początek od zagadnień teoretycznych elektrotechniki, które systematycznie uzupełniane w warsztacie naukowym o ściśle matematyczne metody techniki, aż do topologii włącznie dały się rozszerzyć do tych dyscyplin, o których wyżej wspomniałem.

Badania naukowe prof. Maksymowicza, mające wysoką wartość teoretyczną zawsze były związane z aktualną problematyką. Opierając się w swoich pracach naukowych w całości na ścisłym apa-

Uroczystości nadania kolejnych tytułów doktorów honoris causa uświetnił występ orkiestry kameralnej Camerata pod batutą mgr. Mieczysława Pomorskiego

Senat i Kolegium Rektorskie

racie matematycznym rozwiązał wiele zagadnień trudnych, zwłaszcza w tych problemach, które prowadziły do nieliniowych problemów matematycznych. Badał on np. problemy wzbudzeń nieparametrycznych obwodów elektrycznych, kwestie ich stabilności, podał metodę wyznaczania współczynnika nieliniowości oporu oraz rozwiązał szereg nieliniowych zagadnień technicznych w sieciach elektrycznych.

Kwintesencją prac z okresu 1949-1961 jest opublikowana przez profesora Maksymowicza w roku 1961 pierwsza monografia traktująca o przekształcaniach złożonych obwodów elektrycznych. Naturalną natomiast konsekwencją prac, gdzie w późniejszym okresie swoich badań prof. Maksymowicz stosował środki analityczne topologicznej była obszerna, 260-stronicowa monografia poświęcona metodom topologicznym w teorii sieci elektrycznych. Jak pisze jeden z recenzentów, członek PAN prof. dr J. Seidler monografia ta była jedną z pierwszych w świecie na ten temat i często była cytowana w literaturze światowej. Należy tu podkreślić, że monografia ta odegrała bardzo ważną rolę źródłową i metodyczną w powstaniu wielu innych ważnych prac z zastosowań analizy topologicznej w teorii obwodów elektrycznych.

Drugim rodzajem działalności naukowej prof. Maksymowicza, świadczącym o wszechstronności jego zainteresowań, są badania dotyczące problemów automatyzacji pracy wyższej uczelni. Możliwością przejścia do tego rodzaju zagadnień gdzie prof. Maksymowicz odegrał pionierską rolę, stworzyli właśnie poprzednio omówione wybitne osiągnięcia naszego dostojnego doktoranta. Ograniczając się z konieczności do tego skrótowego omówienia działalności naukowo-badawczej prof. Maksymowicza należy stwierdzić, że jest on uznanym w świecie naukowym wybitnym znawcą elektroniki teoretycznej, matematycznych metod teorii sieci elektrycznych, automatyki i informatyki, a także twórcą ważnych metod w zakresie informatyki, które znalazły swoje aplikacje w dydaktyce i zarządzaniu wyższą uczelnią.

Charakterystyka sylwetki osobowej prof. Maksymowicza byłaby niepełna gdyby poprzestać na omówionej dotychczas działalności naukowej i administracyjnej w rozwoju nauki. Z przyjemnością pragnę podkreślić, że prof. Maksymowicza cechuje piękna cecha uczonego: umiejętność nawiązania i utrzymania łączności z nauką innych krajów. Na szczególne podkreślenie zasługują tu wieloletnie kontakty z nauką polską, a zwłaszcza ścisła współpraca naukowa z naszym uniwersytetem, której rektor Maksymowicz jest współkandydatem i najlepszym rzecznikiem.

Pierwsze próby kontaktów naukowych między Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie a Uniwersytetem Lwowskim im. Iwana Franki nastąpiły w roku 1956, nawiązana współpraca wszechstronnie rozwija się do tej pory bardzo pomyślnie. Najbardziej intensywny rozwój tej współpracy datuje się od roku 1963 kiedy to prof. Maksymowicz przyjął godność rektora Uniwersytetu Lwowskiego. Trwająca do obecnej chwili korzystna dla obydwu uczelni współpraca polega nie tylko na wymianach grup studenckich w okresie praktyk wakacyjnych i udziale w konferencjach naukowych (choć ma to również miejsce na wspólnym uczestnictwie delegacji obu uczelni w ważnych uroczystościach), lecz również na tym, że powołano do współpracy konkretne zespoły badawcze, w których pracują historycy, historycy literatury, prawnicy, filozofowie i chemicy.

Ostatnio włączył się do tej współpracy Wydział Ekonomiczny naszego uniwersytetu. W ubiegłym roku nawiązano właśnie bezpośrednie kontakty między ekonomistami zaprzyjaźnionych uniwersytetów. Zorganizowana jesienią w 1979 roku konferencja naukowa ekonomistów UMCS i ze Lwowa odbyła się w Lublinie, w naszej uczelni. Na konferencji wygłoszono szereg odczytów naukowych i nawiązano bezpośrednią współpracę naukową. Powołanie wspólnych zespołów badawczych w różnych dziedzinach badań wydało już swoje owoce w postaci szeregu wspólnych publikacji naukowych. W tej wszechstronnej współpracy położył osobiste zasługi właśnie prof. Maksymowicz, który serdecznie zaangażował się w sprawę zaprzyjaźnienia uczelni. Zwrócić tutaj należy uwagę na jego serdeczność okazaną pracownikom naszego uniwersytetu i stwarzanie ułatwień w trudnych problemach powstających w toku wspólnie prowadzonych badań. Tu właśnie jest ewidentny wpływ wielkich walorów osobistych prof. Maksymowicza na prawidłową współpracę lwowskiego i lubelskiego środowiska naukowego."

Dorobek naukowy drugiego doktora honoris causa UMCS prof. dr. Wacława Szybalskiego przedstawił uczestnikom uroczystości promotor doktoratu prof. dr Zbigniew Lorkiewicz z Wydziału BiNoZ.

„Prof. dr Wacław Szybalski urodził się w 1921 roku we Lwowie, gdzie ukończył Wydział Chemii Wyższej Szkoły Technicznej, a następnie Politechnikę Śląską w Gliwicach. W latach 1945-1949 pracował na Politechnice Gdańskiej i tam uzyskał tytuł doktora w 1949 roku. Promotorem jego był wybitny biochemik prof. dr Ernest Sym. Rok 1947 oraz lata 1949/50 spędził w Instytucie Technologii w Kopenhadze. W latach 1950-1956 pracował w laboratorium Colt Spring Harbor USA. W tym czasie formowały się w Colt Spring Harbor zręby genetyki bakterii i wirusów. Przez następne pięć lat pracował w Instytucie Mikrobiologii Rutgers University w New Brunswick. Prowadził tam badania genetyczne nad promieniocwicami, mechanizmem mutagenyzy, radiobiologią i genetyką ludzkich linii komórkowych. Od 1960 roku jest profesorem onkologii Uniwersytetu Wisconsin, USA.

Profesor Szybalski jest członkiem licznych towarzystw naukowych na całym świecie, m.in. został dożywotnim członkiem American Association for Advancement of Science, honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Medycznego z siedzibą w Chicago, honorowym członkiem Włoskiego Towarzystwa Biologii Eksperymentalnej, honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów. Prof. Szybalski jest laureatem nagrody Niemieckiej Akademii Nauki i Literatury oraz nagrody fundacji Alfreda Juzykowskiego. Pełnił funkcję przewodniczącego na licznych zjazdach; jest członkiem N. I. H. Advisory Committee on the Recombinant DNA Molecule Program.

Prof. Szybalski, zarówno w przeszłości jak i w chwili obecnej jest członkiem rad redakcyjnych, licznych czasopism naukowych o wysokiej randze i światowym zasięgu: *Cancer Research*, *Journal of Virology*, *Molecular Pharmacology*, *Journal of Comparative and Cellular Biology*, *Chemico-Biological Interactions*, *Recent Results of Cancer Research*, *Progress in Molecular and Subcellular Biology*, *Advisory Board, CRC Handbook of Biochemistry and Molecular Biology*. Jest redaktorem naczelnym czasopisma *Gene*, w którym publikowane są najnowsze osiągnięcia prac dotyczących klonowania genów oraz struktury i funkcji genów.

Dorobek naukowy prof. W. Szybalskiego obejmuje 160 publikacji oryginalnych 70 prac przeglądowych, około 200 komunikatów. Prace prowadzone przez prof. Szybalskiego dotyczyły fizycznych, chemicznych i biologicznych właściwości kwasów nukleinowych, mechanizmu transkrypcji i replikacji DNA oraz analizy molekularnej i genetycznej fagów. Poważnym wkładem prof. Szybalskiego do nauki było zbadanie zmian w DNA zachodzących po podstawieniu naturalnych zasad przez ich analogie, co przyczyniło się do poznania mechanizmów mutacji. Doniosłym osiągnięciem jest także metoda mapowania delecji i inwersji DNA w mikroskopie elektronowym, określeniem szczegółowych warunków izolacji i znakowania kwasów nukleinowych oraz opracowanie metody hybrydyzacji kwasów nukleinowych. Metoda hybrydyzacji pozwala na określenie stopnia homologii kwasów nukleinowych i oddaje nieocenione usługi w badaniu różnych modeli. Badania profesora Szybalskiego nad mechanizmem transkrypcji i jego kontrolą, relacją między sekwencją i funkcją kwasów nukleinowych, biologią molekularną faga lambda, a także osiągnięcia w opracowywaniu i stosowaniu precyzyjnych metod sprawiły, że prof. Szybalski jest autorytetem w wielu dziedzinach współczesnej biologii.

Jako wybitny specjalista jest zapraszany do wygłaszania referatów plenarnych na międzynarodowych zjazdach i sympozjach. Prof. W. Szybalski utrzymuje liczne i różnorodne kontakty z ośrodkami naukowymi z całego świata w tym także z Polską. Niejednokrotnie gościł w Polsce w ośrodkach: lubelskim, warszawskim i gdańskim. Kontakty z nauką Polską polegają m.in. na udziale w sympozjach i zjazdach naukowych, wygłaszaniu referatów i pomocy w szkoleniu polskich naukowców. W laboratorium profesora przebywało na stażach długoterminowych kilka osób z Polski w tym także z naszego ośrodka.

Prof. Szybalski od lat utrzymuje stały kontakt z Instytutem Mikrobiologii UMCS. Pomoc prof. Szybalskiego udzielana w różnych formach jest dla nas bardzo cenna. W ciągu ostatnich 10 lat jego uwaga i wysiłek koncentrują się na zagadnieniach biologii molekularnej. Rzadko się zdarza aby jeden człowiek wniósł tyle do swojej dziedziny badań co prof. Szybalski ale przeciwieństwo jego dorobek trudno jest ograniczyć do biologii molekularnej, miał on istotne osiągnięcia w dziedzinie genetyki bakterii i bakteriofagów. Opracowuje metody budowania analogów zasad organicznych do wirusów, bakterii i komórek zwierzęcych oraz bada efekty zmian materiału genetycznego na funkcje biologiczne. Otrzymuje pierwsze mutanty w hodowlach tkankowych w określonym defekcie, pozostają jeszcze cenne badania w dziedzinie radiobiologii.

Prace profesora Szybalskiego zdobyły szerokie uznanie w świecie nauki, stanowią one istotny wkład do podstawowych zagadnień współczesnej biologii."

Dyplomy nadania obu doktorom wręczył rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło. Doktorzy honoris causa naszej uczelni w swoich wystąpieniach wyrazili ogromną radość z zaszczytu jakim ich wyróżniono, mówili o swoich planach naukowych oraz o dalszych równie owocnych związkach naukowych z Polską.

Z życia Partii

Jak corocznie, pracownicy i młodzież uniwersytetu tradycyjnie wzięli udział w manifestacji 1-majowej. Mimo nie sprzyjających warunków atmosferycznych kolumna uniwersytecka była bardzo liczna, barwna i radosna. Znalazło to odzwierciedlenie w wysokiej ocenie władz instancji wojewódzkiej.

Niedziela 18 maja br. była Dniem Powszechnego Czynu Partyjnego. W czynie tym oprócz członków i kandydatów PZPR uczestniczyli członkowie SZSP oraz przedstawiciele bratnich stronnictw ZSL i SD, a także bezpartyjni. Pracowano na rzecz miasta i uniwersytetu. Powszechny, masowy udział zarówno członków partii jak i bezpartyjnych znalazł wyrazy uznania ze strony władz wojewódzkich i miejskich. Szczególnie wysoko oceniono prace w dzielnicy Czechów, gdzie ułożono 480 m kabla średniego napięcia.

Praca KU PZPR i POP w ostatnim okresie koncentrowała się w szczególności na rozbudowie i umacnianiu Uczelnianej Organizacji Partyjnej. Tematyka ta była przedmiotem ocen i analiz dokonywanych na posiedzeniach Sekretariatu, Egzekutywy i KU PZPR oraz egzekutywy POP i Rady Uczelnianej SZSP. Na ostatnim posiedzeniu KU PZPR w dniu 27 maja br. zatwierdzono program działania na rzecz rozbudowy i umacniania szeregów partyjnych w la-

tach 1980/1981, którego główne założenia były realizowane w roku akademickim 1979/80.

Intensywnie kontynuowana była działalność w ramach Uczelnianego Ośrodka Pracy Ideowo-Wychowawczej. W odstępie krótkiego okresu czasu w m-cu marca i maju br. dwukrotnie organizowano uroczyste wręczenie legitymacji członkowskich i kandydackich.

Na uwagę zasługuje także cykl interesujących spotkań z mgr. W. Chojnackim — kierownikiem Wydziału Administracyjnego KW PZPR nt. „Aktualnej sytuacji społeczno-politycznej SFRJ”, z prof. dr. hab. Z. Lorkiewiczem nt. „Współczesnego etapu naukowego poznania ewolucji form ruchu materii oraz genezy życia na ziemi”, z prof. dr. hab. M. Subotowiczem nt. „Naukowych i praktycznych osiągnięć oraz przyszłości astronautyki” i mgr. W. Sandeckim — dyrektorem departamentu w Ministerstwie Kultury i Sztuki nt. „Polityki kulturalnej PRL w 35-leciu”.

Z okazji 85-lecia zorganizowanego ruchu ludowego w Polsce w dniu 23 maja w Uczelnianym Ośrodku Pracy Ideowo-Wychowawczej odbyło się uroczyste spotkanie członków ZSL i zaproszonych gości z KU PZPR. Referat okolicznościowy wygłosił dr Jan Jachymek z Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Politycznych.

Halina Opolska

XV lat Wydziału Ekonomicznego

Wydział Ekonomiczny powołany został do życia, po krótkim okresie przygotowawczym, zarządzeniem Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego z dn. 15 lutego 1965 r. Jego powołanie było z jednej strony wynikiem zapotrzebowania na kadry ekonomistów z wyższym wykształceniem, z drugiej zaś rozwoju uniwersytetu. Obejmował on jedenaście katedr, z których część istniała wcześniej na innych wydziałach UMCS (Prawa,

Humanistycznym i Mat.-Fiz.-Chem.). Spośród jedenastu katedr początkowo tylko pięć kierowanych było przez samodzielnych pracowników naukowych (docentów). Pierwsze kierownictwo wydziału stanowili: doc. dr hab. Zdzisław Lewandowski jako dziekan i doc. dr hab. Augustyn Woś — prodziekan.

c.d. na str. 4

Dziekani Wydziału Ekonomicznego na uroczystym spotkaniu

XV lat Wydziału Ekonomicznego

W roku akademickim 1965/66 Wydział Ekonomiczny przyjął pierwszych studentów na jedyny istniejący wówczas kierunek — ekonomikę rolnictwa. Nabór był jeszcze skromny — wynosił 61 osób. W rok później uruchomione zostały studia zaoczne. Funkcję prodziekana d/s studiów zaocznych objął doc. dr hab. Ryszard Orłowski.

Następną zmianę przyniósł kolejny rok akademicki kiedy to uruchomiony został drugi kierunek studiów — ekonomika przemysłu, zaś liczba katedr zwiększyła się o kierowaną przez doc. dr. hab. Władysława Holtzmana — Katedrę Ekonomiki Przemysłu. Nabór na oba kierunki wynosił 157 osób.

W roku 1968 nastąpiły zmiany w kierownictwie wydziału. W związku z rezygnacją doc. dr. hab. Z. Lewandowskiego z funkcji dziekana obowiązki te przejął na okres jednego roku doc. dr hab. W. Holtzman. W roku 1969 powołany został nowy skład kierownictwa wydziału z doc. dr. hab. R. Orłowskim jako dziekanem, który funkcję tę pełnił do 1975 r. Kolejną funkcję dziekańską pełnili w r. ak. 1975/76 — doc. dr Władysław Tomaszewski, zaś w 1976/77—1977/78 — doc. dr hab. Lechosław Siejak. Aktualne kierownictwo wydziału stanowią doc. dr hab. Sławomir G. Kozłowski jako dziekan, doc. dr hab. Jan Zalewa — prodziekan d/s studiów dziennych i doc. dr Zbigniew Mitura — prodziekan d/s studiów zaocznych.

W maju 1978 r. pracownicy wydziału przenieśli się — po 13 latach pracy w bardzo skromnych warunkach lokalowych, przy rozproszeniu pomieszczeń w różnych gmachach uczelni położonych w wielu punktach miasta — do własnych pomieszczeń w wieżowcu, zaś w październiku 1979 r. wydział otrzymał własny pawilon dydaktyczny. Warunki lokalowe uległy radykalnej poprawie stwarzając właściwą bazę dalszemu rozwojowi wydziału w przyszłości. Wydział zajmuje obecnie 104 pokoje, 3 aule audytoryjne, 14 mniejszych sal dydaktycznych o łącznej powierzchni 2800 m². Również licząca już ok. 35 tys. woluminów biblioteka wydziałowa pełniąc funkcję środowiskowej ekonomicznej — uzyskała dobre warunki pracy w pomieszczeniach o powierzchni 300 m².

Rozwojowi wydziału, powstawaniu nowych kierunków kształcenia i badań naukowych towarzyszą przekształcenia struktury organizacyjnej. Początkowo skupiał on 11, później po utworzeniu Katedry Ekonomiki Przemysłu, 12 katedr. Istotne zmiany — w strukturze nastąpiły w 1970 r., kiedy to powołane zostały dwa instytuty: Instytut Ekonomii Politycznej i Planowania — kierowany do 1974 r. przez prof. dr. Augustyna Wosia i Instytut Ekonomiki Produkcji — kierowany do 1976 r. przez prof. dr. Władysława Holtzmana.

W ramach tych instytutów utworzonych zostało 7 zakładów — cztery w Instytucie Ekonomii Politycznej i Planowania, skupiającym 2/3 kadry wydziału i trzy w Instytucie Ekonomiki Produkcji.

Przez pierwszych 12 lat istnienia wydział kształcił w dwu specjalnościach istniejących w ramach jednego kierunku — ekonomiki produkcji. Przeważającą przy tym liczbę studentów kształcono w zakresie ekonomiki przemysłu, mniejszą zaś w zakresie ekonomiki rolnictwa co związane było ze strukturą potrzeb zgłaszanych przez gospodarke regionu.

Profil ekonomiki produkcji nie odpowiadał jednak w pełni potrzebom gospodarki z jednej strony, z drugiej zaś nie zapewniał wykorzystania szerokich możliwości jakie daje usytuowanie wydziału na uniwersytecie, bogatym w kadry zarówno o profilu humanistycznym jak i matematycznym. Ponadto znaczne trudności występowały w zapewnieniu kadry dla przedmiotów wąskobranżowych. Dlatego też w toku żywych dyskusji zrodziła się koncepcja bardziej ogólnego, interdyscyplinarnego uprofilowania wydziału. Przybrała ona postać wniosku o powołanie nowego kierunku studiów — ekonomiczno-społecznego z specjalizacją w zakresie ekonomiki pracy i polityki społecznej. Kierunek ten, niezbędny na etapie przechodzenia do intensywnych metod gospodarowania (kiedy decydującą rolę odgrywać zaczyna człowiek, jego świadomość, stosunki międzyludzkie) umożliwiła wykorzystanie uniwersyteckiego charakteru wydziału. W kształceniu specjalistów w zakresie ekonomiki pracy i polityki społecznej biorą bowiem udział nie tylko ekonomiści lecz i socjologowie, psychologowie, prawnicy itp.

Wniosek wydziału znalazł aprobatę Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki i począwszy od roku akad. 1977/78 rozpoczęta została (z limitem 50 osób) rekrutacja na nowy kierunek. Równocześnie zapotrzebowanie na kadry organizatorskie spowodowało powołanie przez Ministerstwo także od r. 1977/78 kierunku „organizacja i zarządzanie” z limitem 40 osób.

Zmianom kierunków kształcenia towarzyszyły niezbędne zmiany w strukturze organizacyjnej. Do chwili obecnej od roku 1970 powstało 5 nowych zakładów i aktualna struktura wydziału przedstawia się następująco:

I. Instytut Ekonomii Politycznej — kierowany przez doc. dr. hab. Wacława Grzybowskiego skupia zakłady: Ekonomii Politycznej, Teorii Rozwoju Ekonomicznego, Historii Gospodarczej i Myśli Ekonomicznej, Statystyki i Ekonometrii z Pracownią Informatyki Ekonomicznej, Zastosowań Matematyki.

c.d. na str. 7

Fragment dzielnicy uniwersyteckiej z nowym budynkiem Wydziału Ekonomicznego i Rektoratu.

XV lat POP Wydziału Ekonomicznego

Organizacja Partyjna Wydziału Ekonomicznego będąca jego integralną częścią rozwijała się równoległe z całym wydziałem. Uczestniczyła we wszystkich najistotniejszych sprawach jego rozwoju, była inicjatorem wielu ważnych akcji, wspomagała władze w realizacji zadań naukowo-dydaktycznych.

W momencie powołania Wydziału Ekonomicznego, Oddziałowa Organizacja Partyjna liczyła 11 członków i kandydatów. W pierwszych latach wzrost liczby członków i kandydatów następował zarówno w wyniku przyjmowania nowych członków i kandydatów, jak też w wyniku przeniesień z innych organizacji. W miarę zwiększania się liczby zatrudnionych pracowników oraz studiującej młodzieży następował rozwój liczbowy organizacji. W 1970 roku organizacja liczyła już 49 osób, a obecnie grupuje 82 członków i kandydatów. Stopień upartyjnięcia pracowników wydziału jest wysoki i wynosi w Instytucie Ekonomii Politycznej 46%, a w Instytucie Ekonomiki Produkcji, Organizacji i Zarządzania 40%.

W całym piętnastoletnim okresie istnienia wydziału stałą troską całej organizacji było pozyskiwanie nowych wartościowych członków spośród studentów. Obecnie członkiem partii jest co dwudziesty student wydziału. Organizacja liczy na dalszy wzrost szeregów partyjnych wśród studentów, z tym, że przyjmować chcemy tylko studentów dobrych i zaangażowanych ideowo, poważnie traktujących zarówno studia jak i pracę społeczną. Pozyskiwanie nowych członków partii spośród studentów bardzo ściśle związane jest z działalnością powołanej przed kilku laty Studenckiej Grupy Partyjnej oraz aktywnością Rady Wydziałowej SZSP.

Jednym z ważniejszych mierników znaczenia i roli organizacji partyjnej jest jej aktywność w pracy ideowo-politycznej. Referaty i dyskusje, które miały miejsce na licznych zebraniach upewniają, że organizacja nie uchylała się od podejmowania trudnych i ważnych problemów. Zebrania partyjne są także formą kształtowania stosunków międzyludzkich na wydziale. Dlatego też często organizowane są otwarte zebrania z udziałem bezpartyjnych pracowników naukowych i studentów. Są one poświęcone najistotniejszym sprawom funkcjonowania wydziału, instytutów oraz problemom pracy ideowo-wychowawczej. Partyjni pracownicy uczestniczyli w seminariach i sesjach naukowych związanych z ważnymi wydarzeniami w życiu politycznym i gospodarczym kraju. Do poważnych osiągnięć należy zaliczyć udział w sesji związanej ze 100-leciem urodzin Lenina, 30-leciem zjednoczenia ruchu robotniczego, 60-leciem uzyskania niepodległości, 35-leciem Polski Ludowej.

Godną podkreślenia jest praca członków POP Wydziału Ekonomicznego na rzecz środowiska pozauczelnianego. Prowadzą oni na terenie kilku województw działalność jako lektorzy KW, wykładowcy WUML, lektorzy WRZZ. Za działalność na tym polu wielu z nich otrzymało odznaki, medale i dyplomy.

Ważnym kierunkiem działania POP była i jest współpraca z kierownictwem wydziału w rozwiązywaniu zagadnień związanych z organizacją i rozwojem, pracą dydaktyczno-wychowawczą itp. Realizacja tych zadań przed oddaniem do użytku budynku, w którym znalazły się pomieszczenia wydziału była bardzo utrudniona. Zakłady i sale dydaktyczne rozrzucone były w wielu punktach miasta, co w znacznym stopniu ograniczało tendencje integracyjne, ważne dla organizującej się jednostki. Działania mające na celu integrację pracowników wydziału, badań naukowych były wielokrotnie podejmowane w różnych formach przez organizację.

W październiku 1979 r. POP wydziału wybrała nową egzekutywę, sekretarzami zostali tow. tow.: Luba Matraszek, Wiesława Grusiewicz, Andrzej Pakuła. Program działania POP nakreślony w czasie kampanii sprawozdawczo-wyborczej obejmuje następujące kierunki: — kontynuowanie zadań sformułowanych na zebraniach POP związanych z funkcjonowaniem wydziału oraz ich realizację przy ściślejszej współpracy z władzami — wpływanie na zwiększenie stopnia aktywności zawodowej członków w działalności dydaktycznej oraz w politycznym i społecznym zaangażowaniu pracowników wydziału w życie uczelni oraz regionu, — pracę ideowo-polityczną i wychowawczą z młodzieżą studiującą na wydziale oraz opiekę nad organizacjami młodzieżowymi, — wewnątrzpartyjne prace polityczno-organizacyjne.

Andrzej Pakuła

Związki Wydziału Ekonomicznego z gospodarką narodową

(Wymiad z prorektorem UMCS
prof. dr. hab. Ryszardem Orłowskim
przeprowadzony przez M. Zielińskiego)

Prorektor UMCS prof. dr. hab. Ryszard Orłowski

Z. — Panie Rektorze, każdy jubileusz skłania do próby podsumowania efektów z dotychczasowej działalności. Dlatego do Pana, jako jednego z pierwszych dziekanów wydziału, zwracamy się z pytaniem, jak ocenia Pan związki wydziału z gospodarką makroregionu i kraju.

O. — Uważam, że związki te, coraz silniejsze, sprowadzają się do trzech zasadniczych oddziaływań. Po pierwsze jest to oczywiście podstawowa nasza działalność, przygotowywania wysoko wykształconych kadr dla gospodarki narodowej, po drugie pośrednie świadczenia na rzecz organizacji gospodarczych występujące w postaci badań zleconych, bądź inspirowanych przez nie i następnie wdrażanych do praktyki w gospodarce. Wreszcie na ostatnim miejscu, choć wcale nie jest to sprawa najmniej ważna, wymienilibym oddziaływanie polegające na tworzeniu środowiska ekonomicznego i szerokiej propagandzie wiedzy i kultury ekonomicznej w społeczeństwie.

Z. — Czy mógłby Pan rozwinąć te wymienione nurty działalności?

O. — Wprawdzie Wydział Ekonomiczny nie powstał w całkowitej próżni, bo pewne tradycje kształcenia ekonomistów istniały już dawniej, w latach sześćdziesiątych w skromnym zakresie ekonomistów przygotowywała filia krakowskiej WSE, to jednak nasycenie kadrami ekonomicznymi w Lublinie, nie mówiąc już o innych ośrodkach było bardzo niskie. Rozpocznaliśmy skromnie, zarówno jeżeli idzie o kadrę naukową, warunki lokalowe jak i liczbę studentów. W pierwszym naborze w 1965 roku przyjęliśmy 61 osób na studia dzienne. Liczba ta rokrocznie wzrastała, wychodząc naprzeciw istniejącym, ciągle dużym potrzebom w 1966 roku uruchomiliśmy studia zaoczne w Lublinie, a w latach na-

Związki Wydziału Ekonomicznego z gospodarką narodową

stępnym studia w filii rzeszowskiej i w punktach konsultacyjnych w Tarnobrzegu, Mielcu, Stalowej Woli i Jarosławiu. Należy dodać, że udało nam się wówczas zjednać do pracy na Wydziale Ekonomicznym wielu znanych ekonomistów — prof. prof.: Zbigniewa Adamowskiego, Henryka Chołaja, Pawła Czartoryskiego, Władysława Holtzmana, Bogusława Jasińskiego, Władysława Kwietnia, Mieczysława Nasiłowskiego, Tadeusza Preciszewskiego, Augustyna Wosia. Sporo zawdzięczamy im zarówno w zakresie kształcenia młodej kadry, jak też aktywizacji naukowo-badawczej. Sądzę również, że lubelski etap pracy wymienionych naukowców miał pewne znaczenie dla ich pracy i rozwoju naukowego. Wypada jedynie żałować, że na dłużej nie związali się oni wszyscy z naszą uczelnią, choć żywe kontakty trwają do dziś.

Z. — *Ile osób ukończyło do tej pory wyższe studia ekonomiczne?*

O. — Dokładnie do 15 maja 3354 osoby, tytuł magistra ekonomii uzyskało 2116 osób, z tego 854 na studiach zaocznych. Ponadto 1238 osób ukończyło trybem zaocznym studia pierwszego stopnia otrzymując tytuł dyplomowanego ekonomisty. Absolwenci nasi pracują niemal we wszystkich działach gospodarki makroregionu, zresztą nie tylko, bo słyszemy o ich działalności w różnych regionach Polski. Wielu z nich zajmuje dzisiaj bardzo wysokie i odpowiedzialne stanowiska. To również w pewnym sensie nasz wspólny wkład do rozwoju polskiego gospodarstwa. Dodać trzeba, że spośród naszych wychowanków mamy już 1 habilitanta i 27 doktorów. Spodziewamy się dalszych habilitacji i doktoratów. To napawa nadzieją na dalszy rozwój wewnętrzny Wydziału Ekonomicznego i jego oddziaływanie na zewnątrz.

Z. — *W chwili obecnej zaobserwować można pewną stabilizację naboru na studia...*

O. — Tak, w roku obecnym na pierwszy rok przyjmujemy na studia dzienne 400 i 250 na studia zaoczne we wszystkich punktach, łącznie z filią w Rzeszowie. Jest to mniej niż w rekordowym pod tym względem roku poprzednim. Po prostu zadania nasze w zakresie kształcenia są pochodną potrzeb gospodarki narodowej i sytuacji demograficznej. Stabilizacja naboru nie martwi nas. W końcu rozwój wydziału nie może mieć ciągle charakteru ekstensywnego, gdyż musi odbywać się to ze stratą dla jakości kształcenia. Po okresie burzliwego wzrostu ilościowego chcemy przejść do etapu wzmożonego doskonalenia procesu dydaktycznego, zwiększenia poziomu wymagań. Po prostu chcemy kształcić lepiej.

Z. — *Czy to oznacza, że w strukturze kształcenia, kierunkach i specjalizacjach prowadzonych na wydziale nie będą zachodziły żadne zmiany?*

O. — Przeciwnie. Rozpoczynaliśmy od jednego kierunku, ekonomiki rolnictwa, a obecnie kształcimy na czterech, także na ekonomicznie przemysłu, ekonomiczno-społecznym oraz organizacji i zarządzania. Przymierzamy się do dalszych. Nasze możliwości tutaj uzależnione są od potrzeb gospodarki i możliwości kadrowych. Widzimy pilną potrzebę uruchomienia studiów w zakresie ekonomiki obrotu towarowego, ale brak specjalistów w niektórych przedmiotach branżowych uniemożliwia nam już dzisiaj wyjść naprzeciw tym potrzebom. Zwiększamy jednak zakres przekazywanej wiedzy przez poszerzenie tematyki wykładów specjalizacyjnych i monograficznych. Takimi nowymi zagadnieniami, o których wiedzę przekazujemy naszym absolwentom są: planowanie przestrzenne i gospodarka miejska, teoria ekonomii, programowanie itd.

Z. — *Kształcenie nie kończy się z chwilą uzyskania dyplomu. Prawdziwą rewolucją jest dzisiaj tzw. edukacja permanentna. W jakim stopniu wydział realizuje swoje powinności w tej dziedzinie?*

O. — Przede wszystkim powiedzieć tutaj trzeba o przedach doktorskich. Na wydziale powstały 42 prace doktorskie naszych pracowników, ale równocześnie prace obroniło 40 osób spoza wydziału. Są to pracownicy różnych sfer gospodarki naszego regionu i wiedza wyniesiona z seminariów na pewno procentuje w ich codziennej działalności. Nosimy się z zamiarem utworzenia studiów podyplomowych, które będą logicznym następstwem naszych działań w kierunku poprawy jakości kształcenia i specjalizacji. Nasi pracownicy działają również jako lektorzy czterech komitetów wojewódzkich PZPR i jako wykładowcy WUML. Bardzo aktywni są również w ogólnokrajowej akcji edukacji ekono-

micznej, prowadzonej w tej chwili praktycznie we wszystkich przedsiębiorstwach uspołecznionych, aktywnie działamy też w PTE uczestnicząc w organizowanych przez Towarzystwo odczytach publicznych, sesjach itd. Wszystko to jest dużym obciążeniem pracowników, podkreślić trzeba, że w większości jest to działalność społeczna, ale jest to zarazem dowód na to, że jesteśmy naprawdę potrzebni.

Z. — *I tak przeszliśmy do kolejnej sprawy, którą nazwał Pan kształtowaniem kultury ekonomicznej. Jakie jeszcze poza wymienionymi sprawami warto by było tutaj poruszyć?*

O. — Przede wszystkim działalność naukową i publikowanie wyników badań. To oddziaływanie wykracza daleko poza granice regionu, a także dzięki publikacjom obojętnym i wyjazdom zagranicznym, zaczyna docierać do innych krajów. Byłoby przesadą twierdzić, że jesteśmy wielkim eksporterem myśli ekonomicznej, ale z wolna i w tej dziedzinie zaczynamy odnosić pewne sukcesy. Coraz łatwiej przychodzi nawiązywać nam współpracę z ekonomistami zagranicznymi. W tej chwili współpracujemy z ośrodkami we Lwowie, Debreczynie, Jassach, Ołomuńcu, Berlinie, Modenie, Lock Haven. Rozpoczynamy współpracę z instytutem ekonomiki i organizacji w Umä i uniwersytetem w Picienie oraz z uczelniami w Bratysławie.

Z. — *Wspomniał Pan Rektor o dorobku publikacyjnym. Jak syntetycznie można go ocenić?*

O. — Może powiem tylko, że nie licząc skryptów i tekstów dydaktycznych, pracownicy opublikowali w wydawnictwach centralnych ponad 50 prac książkowych. Staramy się przekroczyć możliwości wydawnicze poprzez działalność oficyny uniwersyteckiej. Nasze „moce przerobowe” są ciągle zbyt małe i martwi mnie fakt, że znaczna część naszego dorobku praktycznie przepada, nie wchodząc w krajowy nurt obiegu myśli ekonomicznej.

Z. — *Czy proces integracji środowiska ekonomicznego już się dokonał i czy wydział odgrywa tu rolę wiodącą?*

O. — W znacznej mierze tak, wielkim osiągnięciem w tej dziedzinie jest otwarcie sekcji ekonomicznej Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Jest to drugie miejsce stałych spotkań ekonomistów, teoretyków i praktyków. Cieszy nas, że poniedziałkowe spotkania w przepięknym obiekcie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (b. pałacyk Czartoryskich) zaczynają przyciągać coraz większą liczbę uczestników, w tym i nieekonomistów, co dowodzi, że zainteresowanie ekonomią nie jest obce przedstawicielom innych nauk.

Z. — *Pominęliśmy do tej pory bezpośrednią działalność wydziału na rzecz praktyki. Jakimi osiągnięciami w tej kwestii pochwalić się może wydział?*

O. — Zaczniemy od współpracy z regionalnym decydem, władzami administracyjnymi. Poza praktycznie stałą współpracą z komisją planowania, biurem rozwoju makroregionu, współorganizujemy sesje naukowe. W Lublinie były trzy takie konferencje wychodzące bezpośrednio naprzeciw potrzebom regionu: w 1974 r. — Lublin 2000, na której przedstawialiśmy wizję miasta na przełomie wieków i w roku ubiegłym dwie, o przeobrażeniach wsi, rolnictwa i sytuacji demograficznej województwa. W Zamościu dwie: w roku ubiegłym o przeobrażeniach społeczno-gospodarczych województwa i przygotowywane obecnie „symposium dożynkowe” o problemach rolnictwa. Poza tym, chyba dlatego, że wydział i jego pracownicy są młodzi, dobrze układa się współpraca z ZSMP. Jej efektem były trzy konferencje (w Białej Podlaskiej i Lublinie) dotyczące wkładu młodzieży w rozwój kraju i regionu. Nie stroniemy od tematów lokalnych i w naszej samodzielnej działalności, konferencje dotyczące metod aktywizacji gospodarczej regionu w 1975 r. i funkcjonowanie przemysłu drobnego traktują przeciw o problemach istotnych dla Lubelszczyzny.

Z. — *A współpraca z organizacjami gospodarczymi?*

O. — Od początku układała się bardzo dobrze. Pierwszym dużym tematem w całości przez nas zrealizowanym było kompleksowe badanie regionu kanału Wieprz-Krzna zlecone przez resort rolnictwa. Ponadto realizowaliśmy tematy badawcze dla KF&T, WSK w Świdniku i Mielcu, Siarkopolu, puławskich Azotów, Huty Stalowa Wola. Były to badania dotyczące efektywności gospodarowania w przemyśle kierowane przez prof. dr. hab. W. Holtzmana i badania efektywności struktur organizacyjnych prowadzone przez prof. dr. hab. J. Kurnala i doc. dr. hab. Z. Szelocha. Problematykę optymalizacji zarządzania przemysłem podejmował doc. dr hab. W. Grzybowski. Obecnie prowadzimy badania w dziesięciu tematach węzłowych i ponad dwudziestu międzyresortowych, resortowych i zleconych przez organizacje gospodarcze. Chciałbym podkreślić, że w badania te coraz aktywniej staramy się włączać studentów, w ten sposób przybliżamy ich do praktyki i rozbudzamy ich zainte-

resowania naukowe. Udaje się to nam chyba coraz lepiej skoro nasze koła stają się już prawie samodzielnym realizatorem badań w studenckiej akcji „Wisła 2000”, prowadzonych dla LSS badań nad strukturą sieci kanalizacyjnej i badań w rejonie LZW.

Z. — Na zakończenie Panie Rektorze jeszcze jedno pytanie, jakie zamierzenia w dziedzinie badań stosowanych na najbliższą przyszłość?

O. — Wśród rzeczy do zrobienia na pierwszym miejscu postawiłbym sprawę monografii podsumowującej dorobek społeczno-gospodarczy makroregionu. Pisaliśmy o tym dużo, ale brak jest pełnej syntezy tych przeobrażeń. Pierwsze jaskółki już są, pracownicy nasi redagujący dwa tomy do serii „Panorama Województw” o województwie chełmskim i zamojskim. To jednak za mało, trzeba by ująć temat szerzej w skali makroregionu. Myślę, że taką publikację jesteście społeczności makroregionu dłużej. Już za cztery lata obchodzić będziemy czterdziestolecie Polski Ludowej, dobrze by było gdyby chociaż na tę rocznicę taka książka się ukazała. Temat numer dwa to LZW. Przeobrażenia w tym rejonie będą coraz bardziej dynamiczne i musimy uczestniczyć w ich przygotowaniu. Mamy pewne doświadczenia w badaniu rejonów intensywnie rozwijanych wyniesione z badań ośrodka puławskiego i sądzę, że stać nas na liczący wkład w zagospodarowanie LZW. Wreszcie, wracając do makroekonomii. Do końca roku 1983 nasza gospodarka pracować ma w nowym systemie ekonomiczno-finansowym. Czasu jest mało i dyskusje nad reformą gospodarczą coraz bardziej się intensyfikują. Jestem pewien, że w dyskusji tej nie zabraknie również głosu lubelskich ekonomistów.

Kalendarium Wydz. Ekonomicznego 1965-1980

- 1965 r. — utworzenie wydziału, podejmują studia pierwsi studenci ekonomiki rolnictwa — 61 osób;
- 1966 r. — pierwsi studenci podejmują studia zaoczne na ekonomice rolnictwa;
- 1967 r. — pierwsi studenci podejmują studia na ekonomice przemysłu;
— utworzenie sekcji ekonomicznej Annales UMCS (sec. H Oeconomia);
- 1968 r. — pierwszy dyplom magistra ekonomii (z wynikiem bardzo dobrym) na uzupełniających studiach magisterskich uzyskuje Aleksander Dziadosz;
- 1969 r. — wydział uzyskuje prawa doktoryzowania;
— obrona pierwszej pracy doktorskiej mgr Czesława Grusiewicza;
— pierwsi absolwenci studiów dziennych (41 osób);
- 1970 r. — zmiana struktury wydziału;
— utworzenie Instytutu Ekonomii Politycznej i Planowania oraz Instytutu Ekonomiki Produkcji;
— Rada Państwa mianuje spośród docentów wydziału pierwszego profesora — prof. dr. hab. Władysława Holtzmana;
- 1971 r. — obrona pracy pięćsetnej osoby kończącej studia;
- 1972 r. — Lubelska Sekcja Komitetu Badań Rejonów Uprzemysłowionych, kierowana przez pracowników wydziału organizuje ogólnopolską sesję poświęconą zagospodarowaniu rejonu kanału Wieprz-Krzna (zeszyt 53 KBR);
- 1973 r. — pierwsza konferencja naukowa organizowana przez wydział, temat: „Problemy aktywizacji regionów słabo rozwiniętych”, odbija się echem w kręgach nauki i praktyki gospodarczej;
- 1974 r. — obrona pracy tysięcznej osoby kończącej studia;
- 1975 r. — uzyskanie praw habilitowania;
— zakończenie przewodu habilitacyjnego (Z. Szelech);
- 1976 r. — uruchomienie punktu konsultacyjnego w Stalowej Woli i Jarosławiu;
- 1977 r. — powołanie kierunku ekonomiczno-społecznego ze specjalnością — ekonomika pracy i polityka społeczna oraz kierunku organizacja i zarządzanie;
— rekordowa liczba obronionych doktoratów — 17 z tego 11 pracowników wydziału;
- 1978 r. — wydział otrzymuje własny lokal;
— utworzenie Komisji Ekonomistów w ramach wydziału;
- 1979 r. — wydział otrzymuje własny pawilon dydaktyczny;
— dyplomy otrzymuje dziesiąty rocznik absolwentów.

Rozwój kierunku ekonomicznego filii UMCS w Rzeszowie

Uniwersyteckie studia w zakresie ekonomiki przemysłu powstały w Rzeszowie w rok po utworzeniu filii UMCS, tj. w październiku 1970 r. O rozwoju tego kierunku świadczy wzrost liczby studentów z 68 osób w roku akademickim 1970/1971 do 860 osób obecnie (w tym 515 — na studiach dziennych), a także liczba ponad 700 wydanych dyplomów ukończenia studiów (w tym 243 dyplomy magisterskie na studiach dziennych).

W ramach kierunku ekonomicznego powstał początkowo (od 1972 r.) 1 zakład, a od 1975 r. istnieją 2 zakłady dydaktyczne: Nauk Ekonomicznych oraz Geografii Ekonomicznej i Planowania Przestrzennego, skupiające łącznie 26 pracowników etatowych, w tym 2 docentów, 2 st. wykładowców, 5 adiunktów. Mimo trudności kadrowych i niezbyt korzystnych warunków pracy w małym ośrodku, kierunek ekonomiczny ma do zanotowania szereg osiągnięć w działalności naukowo-badawczej. Już w 1973 roku po podpisaniu porozumienia pomiędzy uczelnią a b. Prezydium WRN w Rzeszowie, rozpoczęto badania zespolone nad zagospodarowaniem turystycznym Bieszczadów. W rezultacie powstało obszerne opracowanie przesłane do użytku zainteresowanych władz, a następnie opublikowane przez RTPN. W latach 1972—1975 przeprowadzono także badania sieci handlowej oraz prace nad monografią b. powiatu brzozowskiego. Zapoczątkowana została też współpraca pomiędzy filią UMCS a kombinatem „Huta Stalowa Wola” w ramach zawartego specjalnego porozumienia.

W latach 1975—1979 w ramach prac zleconych przez jednostki gospodarki uspołecznionej zrealizowano pięć prac badawczych dotyczących m.in.: analizy efektywności ekonomicznej wykorzystania środków trwałych, racjonalnego zatrudnienia i wykorzystania materiałów. Wartość wymienionych prac zamyka się kwotą blisko 2 mln. złotych. W 1978 roku podjęto po raz pierwszy współpracę naukową z Instytutem Polityki Naukowej, Postępu Technicznego i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie, który zlecił do wykonania część prac badawczych w ramach problemu międzyresortowego MR, III.6 na temat: „Badanie uwarunkowań przebiegu procesów innowacyjnych w organizacji przemysłowej”. Raport z badań na ten temat został opracowany z początkiem stycznia 1980 r.

Do prac zespolonych zaliczyć by można także wspólnie publikacje wydane przez Towarzystwo Naukowe w Rzeszowie (Komisja Nauk Prawnych i Ekonomicznych), w których udział pracowników kierunku ekonomicznego był dominujący. Poza pracami zleconymi prowadzone są badania dotyczące m.in. określenia i wykorzystania zdolności produkcyjnych, środków sterowania procesami wdrożeniowymi w organizacjach przemysłowych oraz społeczno-ekonomicznego makroregionu południowo-wschodniego.

Witold Kurek, Tadeusz Hoff

XV lat Wydziału Ekonomicznego

c.d. ze str. 4

II. Instytut Ekonomiki Produkcji, Organizacji i Zarządzania — dyrektor doc. dr hab. Zbigniew Szeloch — z zakładami: Ekonomiki Rolnictwa, Ekonomiki Przemysłu, Teorii Organizacji, Organizacji i Zarządzania, Finansów i Rachunkowości, Nauk o Pracy.

Tak więc obecnie w ramach dwu instytutów na wydziale funkcjonuje dwanaście zakładów, w których zatrudnionych jest 103 nauczycieli akademickich.

Ta krótka charakterystyka Wydziału Ekonomicznego UMCS wskazuje, że — mimo szeregu trudności wynikających z braku kadr i tradycji kształcenia w Lublinie ekonomistów na poziomie akademickim — 15 lat jego działalności dało nie tylko niezbędną regionowi kadrę ekonomistów lecz również umocniło jego pozycję wśród akademickich ośrodków kraju. Osiągnięty już potencjał kadrowy i warunki materialne pozwalają wierzyć, że dalsze plany rozwoju lubelskiego ośrodka ekonomicznego są w pełni realne.

Stawomir G. Kozłowski

Wystawa dorobku naukowego prof. dr. hab. ZDZISŁAWA CACKOWSKIEGO

24 kwietnia w Bibliotece Głównej UMCS, z okazji 25-lecia pracy, odbyło się otwarcie wystawy dorobku naukowego prof. dr. hab. Zdzisława Cackowskiego. Wystawiono ponad 140 publikacji — książek, monografii i artykułów. Otwarcia wystawy dokonał sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. Wiesław Śladkowski, władze uczelni reprezentowali rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło, I sekretarz KU PZPR dr Kazimierz Wiliński.

Sylwetkę jubilatę przedstawił dyrektor Międzyuczelnianego Instytutu Filozofii i Socjologii doc. dr hab. Bogdan Dziemidok. Znaczenie prowadzonych przez prof. Cackowskiego prac ukazał prof. dr hab. Narcyz Łubnicki, mówiąc między innymi:

.....Cieszy mnie, że i nasz instytut zdobył się na pokaz wielostronnej twórczości prof. Zdzisława Cackowskiego, należącego niewątpliwie do najwybitniejszych współczesnych pracowników na polu filozofii w Polsce. Nie uprawia on „mikrofilozofii”, jak większość naszych filozofów. Nie zamyka się w ciasnym kręgu niektórych tylko problemów pewnego typu. Są u nas tacy badacze, którzy zajmują się tylko filozofią czasu; są tacy, którzy poświęcają uwagę tylko zagadnieniu determinizmu itd. W przeciwieństwie do nich usiłuje prof. Cackowski — na wzór filozofów klasyków objąć badaniem wszystkie podstawowe problemy filozoficzne atakując rzeczywistość z różnych stron: w dziedzinie zarówno teorii poznania, jak i ontologii, filozofii przyrody i filozofii społecznej, aksjologii i antropologii filozoficznej a także historii filozofii. Świadczy o tym jego książki: *Problemy i pseudoproblemy*. Zajmuje tu stanowisko wobec neopozytywizmu: uznaje jego dążność do zwalczania metafizyki, ale broni prawa do budowania ontologii na podstawie empirii i praktyki.

Treść poznawcza wrażeń zmysłowych rozwija szeroką panoramę umiłowań myślicieli od zarania filozofii europejskiej niemal do naszych czasów — rozstrzygnięcia kardynalnego zagadnienia wierności naszego poznania zmysłowego oraz jakości i budowy świata obiektywnego. Główne zagadnienia i kierunki filozofii obejmują już wszystkie zasadnicze problemy teorii poznania, epistemologii i ontologii. Nic dziwnego, że książka ta doczekała się już 7 wydań: w sposób jasny systematyczny, głęboko uargumentowany wprowadza czytelnika w świat autentycznej myśli filozoficznej.

Dotychczas przeważały w twórczości prof. Cackowskiego badania gnoseologiczne i ontologiczne. Ale — jak już zaznaczyłem — prof.

Cackowski jest myślicielem uniwersalnym. Jego uwaga zwraca się ku filozofii społecznej, filozofii człowieka. Pod skromnym tytułem *Główne pojęcia materializmu historycznego* wydaje on książkę 600-stronicową, w której omawia genezę i rozwój życia społecznego, a w szczególności — w sposób oryginalny i odkrywczy — podstawowe zagadnienia etyki i estetyki. Wreszcie, prawie 800-stronicowe dzieło wydane w zeszłym roku *Człowiek jako podmiot działania praktycznego i poznawczego*, poświęcone jest w całości antropologii filozoficznej, w szczególności — krytyce współczesnych teorii osobowości i wnikliwej analizie myślenia twórczego.

Mówiłem o książkach profesora Cackowskiego. Nie mówiłem o jego bardzo licznych rozprawach zamieszczanych w różnych czasopiśmie naukowych i popularnonaukowych.

Często wielka płodność pisarza idzie w parze z płytkością. Nic podobnego w przypadku prof. Cackowskiego. Jego artykuły wnoszą zawsze coś nowego: informują o najnowszych badaniach i teoriach interesującego go problemu i stanowią przedmiot uważnej i bezstronnej analizy. — Oto ostatnio, śledząc uważnie przebieg najnowszych badań w dziedzinie neurologii i konstrukcji na tej podstawie teorii osobowości, zajął się subtelną analizą tych teorii, ich systematyczną krytyką, starając się wykorzystać wyniki do rozstrzygnięcia wielkich problemów filozofii człowieka, stosunku zjawisk psychicznych czynników twórczości.

Jeśli wolno zestawzić dwie wielkie postacie: jedną realną, drugą fikcyjną, to powiedziałbym, że twórczość profesora Cackowskiego przebiega pod znakiem Marksa i Fausta. Marksa — ponieważ dąży do budowania filozofii naukowej, empirycznej, aktywistycznej, opartej na praktyce społecznej. Fausta — ponieważ nie chce ograniczyć się do drobiazgowego zbierania materiałów bez teoretycznych uogólnień, do naukowego filisterstwa w stylu Wagnera, lecz pragnie zbadać najgłębsze tajemnice rzeczywistości w przekonaniu, że rzeczywistość jest poznawcza. Ten optymizm różni zresztą profesora Cackowskiego od Fausta.

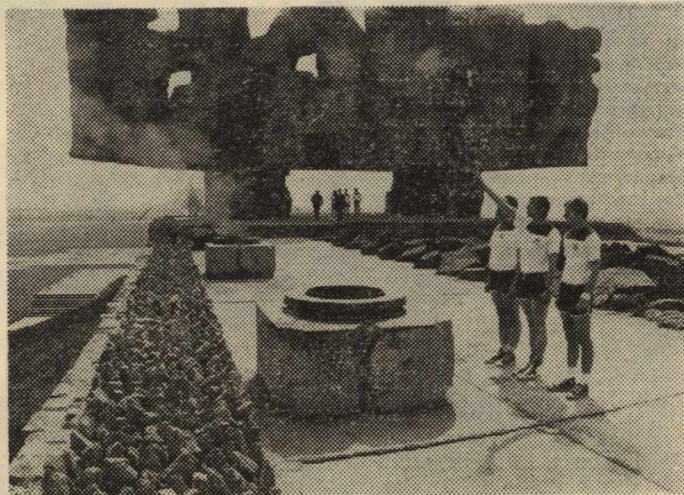
Trzeba życzyć naszemu filozofowi, żeby jego dalsza twórczość, dotychczas tak owocna, spełniła w jak najszerszym zakresie jego i nasze pragnienia, żeby to, co Grecy nazywali „AKME” — rozkwit energii twórczej — towarzyszył mu przez długie, długie lata.”

Elżbieta Mulawa-Pachol

Dorobek naukowy Profesora Zdzisława Cackowskiego omówił prof. dr hab. N. Łubnicki

ZE SPORTU

III Studencka Sztafeta Zwycięstwa AZS i SZSP przy Pomniku Męczeństwa na Majdanku. Od lewej: Waldemar Różycki, Janusz Chata, Jerzy Krzos

W dniach 8–9 maja w 35 rocznicę zwycięstwa nad faszyzmem odbyła się III Studencka Sztafeta Zwycięstwa, zorganizowana przez Zarząd Środowiskowy AZS i Zarząd Wojewódzki SZSP, na trasie Pomnik Męczeństwa na Majdanku — Pomnik Bohaterów Warszawy. 8 maja w godzinach popołudniowych przy Pomniku Mauzoleum na Majdanku zgromadziła się młodzież akademicka Lublina. W obecności przedstawicieli władz partyjnych i administracyjnych z sekretarzem KW PZPR doc. dr. hab. Wiesławem Śladkowskim na czele, władz akademickich, byłych więźniów obozu koncentracyjnego na Majdanku — przewodniczący ZW SZSP Wiesław Sikora odczytał antywojenny apel studenckiego środowiska lubelskiego. Spod Mauzoleum wystartowała pierwsza zmiana sztafety. Po złożeniu wieńca i kwiatów przy Pomniku Męczeństwa, po zapaleniu zniczy symbolizujących łańcuch wojny — 35 osobowa grupa wyruszyła na trasę.

Uczestnicy sztafety wzięli udział w uroczystościach związanych z obchodami 35-tej rocznicy zakończenia II wojny światowej, które zgromadziły na placu Litewskim wielu mieszkańców Lublina. Po złożeniu meldunku o gotowości sztafety I sekretarzowi KW PZPR tow. Władysławowi Krukowi, kolejne zmiany udały się w dalszą drogę składając wiązanki kwiatów w miejscach symbolizujących bohaterską walkę narodu polskiego. W odróżnieniu od dwu poprzednich sztafet, które biegi do Warszawy przez Kurów — Ryki — Garwolin, tegoroczna sztafeta udała się do stolicy przez Nałęczów — Kazimierz — Puławy — Dęblin — Otwock — Międzylesie. U podnóża pomnika w Rąbłowie uczestnicy sztafety spotkali się ze studentami — turystami uczestniczącymi w Rajdach Śladami Pamięci, zorganizowanych przez lubelski oddział BPiT SZSP „Almatur”. Sztafeta na całej trasie spotykała się z serdecznym przyjęciem miejscowej ludności. Szczególnym akcentem III Sztafety było włączenie do tradycyjnych symboli AZS i SZSP, trzeciego — powszechnie znanego symbolu — Pomnika Centrum Zdrowia Dziecka. Z dużym wzruszeniem uczestnicy sztafety składali wiązanki kwiatów przy Centrum, oddając hołd młodemu, często bezimiennemu bohaterom dzielnie stawiającym czoła hitlerowskiemu najeźdźcy.

W godzinach przedpołudniowych 9 maja — w Dniu Zwycięstwa — sztafeta dotarła do Warszawy, składając wieńce przy Grobie Nieznanego Żołnierza i Pomniku Bohaterów Warszawy. Uczestników i organizatorów sztafety podjął tradycyjną lampką wina wiceprzewodniczący Zarządu Głównego SZSP Tadeusz Sawic, który w podsumowaniu bardzo wysoko ocenił inicjatywę lubelskich studentów. Z kronikarskiego obowiązku należy dodać, że obok studentów w szta-

fecie uczestniczyli także pracownicy UMCS: dr Wiesław Dołiński, dr Adam Gąsiorowski i mgr Marian Derkacz. Pokłosem tej niezwykle cennej i ciekawej imprezy były dwie interesujące ekspozycje fotograficzne przygotowane przez Piotra Maciuka.

* * *

Kolejna edycja akademickich igrzysk sportowych Lublina zgromadziła na starcie około 1600 studentów. Reprezentanci uniwersytetu zdobyli złote medale w koszykówce kobiet i mężczyzn, siatkówce i tenisie stołowym kobiet oraz piłce nożnej; srebrne — w lekkiej atletyce kobiet, piłce ręcznej i pływaniu mężczyzn; brązowe — w pływaniu kobiet, siatkówce, dżudo, lekkiej atletyce i żeglarskiej. Obok tradycyjnych imprez sportowych odbyły się wielobój rektorski, wielobój zarządów KU AZS i KS SZSP oraz bieg przełajowy i sztafeta pływacka. W wieloboju rektorskim doc. dr. hab. Zdzisławowi Ilczukowi tylko przypadkowy upadek nie pozwolił na zajęcie pierwszego miejsca. Naszego prorektora wyprzedzili prof. dr hab. Władysław Zalewski (AR) i doc. dr inż. Tadeusz Janowski (PL). W sztafetowym biegu przełajowym 20×800 m reprezentacja UMCS uplasowała się na II miejscu, natomiast sztafeta pływacka 20×50 m stylem dowolnym zakończyła się zwycięstwem UMCS, przed Akademią Medyczną i Politechniką Lubelską.

* * *

W dniach 7–14 maja na zaproszenie państwowego uniwersytetu w Groningen udała się do Holandii reprezentacyjna ekipa UMCS w koszykówce kobiet i mężczyzn. W turnieju kobiet, w którym uczestniczyło 15 zespołów, nasze reprezentantki pokonały Olympię Groningen 35:24 (16:12), Uniwersytet Amsterdam 37:27 (12:14), Groene Uilen 50:35 (28:20), Jolly Jumpers 45:23 (27:8) zdobywając punkty przez Marzenę Gumowską 49, Iwonę Fiałę-Choińską 35, Ewę Oleszczyk 25, Marzenę Szuster 17, Annę Wojtysiak 15, Urszulę Czepińską 8, Ewę Zablocką 6, Dorotę Jarosz 4, Mariolę Trautman 4, Elżbietę Bernatek 3 (Małgorzata Staniewska bez punktów — trener mgr Andrzej Strycharzewski). Zespół męski rywalizował z 19 przeciwnikami. W eliminacjach pokonał Olympię Groningen 38:30 (24:14), Enos Groningen 35:29 (17:14), Uniwersytet Amsterdam 35:26 (20:16), natomiast w spotkaniu finałowym uległ drużynie Groene Uilen 39:44 (22:28), w której występował zawodowy koszykarz Martin de Vries. Barw UMCS bronili: Dariusz Kozłowski 49 pkt, Marek Gumowski 40, Zbigniew Dudziński 34, Piotr Szymoniuk 10, Leszek Rouppert 5, Mariusz Siembida 4, Edward Sidoruk 4, Lech Kowalczyk 2, Janusz Bagiński i Andrzej Skiba. Lublinianie zwiedzili uniwersytet, departament Groningen, haski zespół pałacowy Binnenhof i Madurodam „Holandii w miniaturze”.

Szczególnie głęboko utkwiała w pamięci naszych reprezentantów wizyta w Bredzie. W towarzystwie byłych żołnierzy Pierwszej Dywizji Pancerniej, która 28 października 1944 r. wyzwoliła Bredę, złożyliśmy kwiaty na cmentarzu żołnierzy polskich i zwiedziliśmy „polskie miejsca” w stolicy południowej Brabancji. Z dużym zalem opuszczaliśmy gościnne progi kawiarni „Warszawa”, gdzie poznaliśmy zarówno wspomnienia z lat wojny, jak też dzisiejsze troski holenderskiej Polonii. W drodze powrotnej w Bremie koszykarki dwukrotnie pokonały pierwszoligowy zespół OSC Bremerhaven, natomiast koszykarze — drugoligową drużynę Vegesack SV 57:51 (29:27) i 72:64 (37:36). Dzięki niezwykłej serdeczności i gościnności pp. Marii i Janusza Rzeźników (p. Janusz jest wiceprezesem Związku Polaków „Zgoda”) czuliśmy się w Bremie jak u siebie w domu. Reprezentacja UMCS zanotowała na swoim koncie nowe sukcesy sportowe, a wyprawa przyczyniła się do nawiązania nowych przyjaźni, poznania interesujących zabytków, ciekawych zwyczajów i serdecznych ludzi.

Leszek Maria Rouppert

AKADEMICKIEGO

STUDENCKIE KOŁA NAUKOWE WYDZIAŁU EKONOMICZNEGO

Koło Naukowe Organizatorów powstało w roku 1969. Powołane zostało przy Instytucie Ekonomiki Produkcji, Organizacji i Zarządzania, opiekunem Koła wybrany został mgr Wojciech Lipka, kuratorem zaś doc. dr hab. Zbigniew Szloch. Członkowie Koła aktywnie włączyli się w prace naukowo-badawcze prowadzone w Instytucie Ekonomiki Produkcji, Organizacji i Zarządzania, uczestniczyli m. in. w następujących zadaniach: stan organizacji i zarządzania podstawowymi komórkami działalności przemysłowej wybranych przedsiębiorstw przemysłu elektromaszynowego w województwie lubelskim; struktura i funkcjonowanie administracji uczelni wyższych, kształtowanie kadry kierowniczej Lubelskiego Zagłębia Węglowego w warunkach dynamicznych zmian otoczenia, struktura i funkcjonowanie służb ekonomicznych przedsiębiorstw przemysłu elektromaszynowego w warunkach automatyzacji systemów informacyjno-decyzyjnych, struktura i funkcjonowanie zaplecza naukowo-badawczego przemysłu siarkowego.

W ramach tych tematów studenci prowadzili badania na obozach naukowych w Łęcznej, Stalowej Woli, Lublinie. Efektami tej działalności były także prace seminaryjne i magisterskie. Członkowie Naukowego Koła Organizatorów uczestniczyli w wielu ogólnopolskich konferencjach i seminariach m. in. w Sopocie na III ogólnopolskim seminarium kół naukowych informatyki INFOSEM 75 praca jednego z lubelskich studentów uzyskała wyróżnienie. Ciekawie zapowiadają się prace Koła w bieżącym roku akademickim. Koncentrować się one będą na następujących tematach badawczych: podejmowanie i realizacja decyzji kierowniczych w organizacjach gospodarczych, funkcjonowanie struktur organizacyjnych organizacji gospodarczych. Problematyka ta będzie przedmiotem badań podczas pobytu na obozie naukowym, który zorganizowany zostanie podczas wakacji.

STUDENCKIE KOŁA NAUKOWE EKONOMISTÓW

Studenckie Koło Naukowe liczyło w roku akademickim 1978/1979 — 37 członków rekrutujących się głównie ze studentów trzeciego i czwartego roku studiów. Działalność Koła opierała się o regularnie odbywające się co trzy tygodnie zebrania. Zebrania składały się zawsze z części organizacyjnej i naukowej polegającej na dyskusji członków Koła nad problematyką prac Koła, problemami teorii ekonomii i bieżącą sytuacją gospodarczą. Kilkakrotnie w zebraniach wystąpili z odczytami samodzielni pracownicy wydziału.

W roku 1978 Koło zorganizowało w sierpniu obóz badawczy w Łęcznej. Tematyka jego koncentrowała się wokół trzech zagadnień: 1) Rynek usług w rejonie uprzemysłowionym, 2) Sezonowość zatrudnienia w przemyśle rolno-spożywczym (np. ZPO Milejów), 3) Ewolucja siły roboczej na wsi.

Tematyka podjęta na tym obozie kontynuowana była podczas roku akademickiego. W oparciu o uzyskane materiały przygotowano dwie sesje naukowe. 27 XI 1978 sesję wydziałową, na której wygłoszono 6 referatów oraz 25—26 IV 1979 sesję ogólnopolską nt.: „Rozwój i funkcjonowanie sfery usług bytowych”. Na sesji, w której uczestniczyli studenci z AE we Wrocławiu i Poznaniu oraz uniwersytetów w Gdańsku, Łodzi i Toruniu przedstawiono 15 referatów, w tym 5 przez członków naszego Koła. Oprócz tego dwóch członków Koła przedstawiło swe prace na ogólnopolskiej sesji organizowanej 15 V przez SGPiS nt. „Ekonometryczne metody prognozowania popytu”.

Za swoją działalność Koło zostało nagrodzone przez ZG SZSP wycieczką do Uzbekistanu. W wycieczce tej, (20 III—2 IV) brało udział 24 członków Koła.

W okresie letnim w 1979 roku Koło zorganizowało dwa obozy naukowe w Puławach. W miesiącu lipcu (uczestniczyło 15 członków Koła) był to obóz prowadzony w ramach studenckiej akcji „Wisła 2000”. Tematem obozu (zleconym przez Wydz. Roln. Urzędu Woj.) była analiza stanu i perspektywy gospodarki ziemią na terenach nadwiślańskich. Drugi obóz zorganizowany w m-cu sierpniu (uczestniczyło 20 osób) badał zleconą przez WSS „Społem” tematykę „Rynek artykułów żywnościowych w mieście Puławy”.

Ponadto w ramach współpracy z WSS „Społem” członkowie Koła od kwietnia 1979 roku uczestniczą w badaniach nt. „Analiza stopnia wykorzystania miejsc w gastronomii w Lublinie”.

Podkreślić warto też współpracę Koła z biblioteką wydziałową. Szczególnie przydatna była ona w momencie jej przeprowadzki do nowych pomieszczeń. Bez tej pomocy uruchomienie biblioteki w tak krótkim czasie byłoby absolutnie niemożliwe.

KRONIKA *

Dyplomy dla absolwentów Wydziału Ekonomicznego

8 marca w nowej auli Wydziału Ekonomicznego odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów magisterskich absolwentom z kierunków ekonomiki przemysłu i ekonomiki rolnictwa. Władze uczelni reprezentował prorektor UMCS prof. dr hab. Ryszard Orłowski, wydziału — dziekan doc. dr hab. Sławomir Kozłowski oraz prodiakani doc. dr Zbigniew Mitura i doc. dr hab. Jan Zalewa. Spośród licznej rzeszy absolwentów mgr Stanisław Kondrasik otrzymał niebieski dyplom za najlepsze wyniki.

Wysokie odznaczenie dla Keitha Rawsona Jonesa

3 kwietnia odbyła się uroczystość odznaczenia Komandorią Orderu Zasługi PRL dyrektora badań naukowych Instytutu Linguaphone z Londynu — Keitha Rawsona Jonesa. To wysokie odznaczenie zostało przyznane mu przez Radę Państwa w uznaniu wybitnych zasług w popularyzowaniu języka i kultury polskiej w świecie. K. Rawson Jones jest współtwórcą podręcznika do nauczania języka polskiego dla obcokrajowców. Podręcznik ten powstał przy zaangażowaniu Biura Wydawnictw Annales UMCS i pracowników Instytutu Filologii Angielskiej. Podręcznik ten wydany został w listopadzie 1979 r., język polski stał się 35 językiem światowym, nauczany za pośrednictwem londyńskiego instytutu. Aktu dekoracji K. Rawsona Jonesa dokonał sekretarz KM PZPR w Lublinie Stanisław Mantyka, w uroczystości uczestniczyli: ambasador Wojciech Jaskot — sekretarz generalny Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia”, Zygmunt Radłowski — wicedyrektor Departamentu Konsularnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych PRL, sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. Wiesław Śladkowski. Udział w uroczystości wzięli inicjatorzy współpracy z londyńskim instytutem: prof. dr hab. Wiesław Skrzydło i prof. dr hab. Grzegorz Leopold Seidler.

Szósty akademicki Turniej Znajomości Języka Rosyjskiego i Wiedzy o Kraju Rad

Tegoroczny VI już turniej organizowany był pod hasłem Polsko-Radzieckie Braterstwo Broni i Pracy. Pierwszy etap turnieju organizowany był na wszystkich wydziałach UMCS jeszcze w grudniu ub. r. Wzięło w nim udział ponad 1000 studentów. Na etap II konkursu złożyły się: sprawdzian pisemny i eliminacje ustne. Sprawdzian pisemny wyłonił 15 uczestników, którzy przystąpili do eliminacji ustnych. Zwycięstwo odniosły studentki, które reprezentować będą UMCS w Międzyuczelnianej Edycji Turnieju: Ewa Zborowska, Maria Grodecka, Maria Winiarska, Teresa Szaniawska, Marta Ślabek, Irena Chołobuda, Alina Lewandowska, Lucyna Józkowiak i Elżbieta Całka. Tegoroczny turniej organizowany był przez pracowników naukowych Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Politycznych, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz działaczy RU SZSP i Uczelnianego Koła TPPR.

Plenarne posiedzenie Rady Społecznej

7 marca odbyło się pierwsze w tym roku plenarne posiedzenie Rady Społecznej UMCS — organu grupującego działaczy politycznych, społecznych, gospodarczych i młodzieżowych z terenu Lubelszczyzny oraz województw ościennych. Sprawozdanie z ponad trzyletniej kadencji jej członkom i władzom uczelni złożył sekretarz Rady Społecznej doc. dr hab. Andrzej Wąsek. Rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło złożył gratulacje sekretarzowi KW PZPR w Lublinie Władysławowi Kowalowi z powodu objęcia funkcji przewodniczącego Rady Społecznej UMCS.

Legitymacje partyjne dla studentów

27 marca ponad 50 studentów uczelni odebrało członkowskie i kandydackie legitymacje PZPR. Legitymacje wręczał sekretarz KW PZPR w Lublinie doc. dr hab. Wiesław Śladkowski. Gratulując nowo przyjętym w szeregach PZPR, podkreślił znaczenie prowadzonej w uczelni pracy ideowo-politycznej. Główne kierunki tej działalności w nawiązaniu do finału popularnego w środowisku studenckim Turnieju Wiedzy Politycznej „Politykus” przedstawił w swoim wystąpieniu przewodniczący RU SZSP Ryszard Miklaszewicz. W drugiej części odbył się uczelniany finał VII edycji wiedzy politycznej „Politykus” organizowany pod hasłem z my-

KRONIKA ❁ KRONIKA ❁ KRONIKA

Podpisanie umowy UMCS z Instytutem Nawozów Sztucznych i Zakładami Przemysłu Nieorganicznego „Permedia”

ślą o przyszłości. W finale znalazło się 9 uczestników. Jury — pod przewodnictwem prorektora doc. dr. hab. Zdzisława Ilczuka i I sekretarza KU PZPR dr. Kazimierza Wilińskiego oceniało trafność odpowiedzi, umiejętność samodzielnego formowania wniosków i uogólnień. Nowością w tym roku było wprowadzenie i ocenianie w konkursie meczu pytań. Zawodnicy zadawali sobie wzajemnie pytania, ich treść i zakres dotyczyły tematyki konkursu. W finale najlepszymi okazali się: Ryszard Mojek i Zbigniew Tekiel (obaj z Wydziału Prawa i Administracji) oraz Marek Witkowski (z Wydziału Pedagogiki i Psychologii). Będą oni reprezentować UMCS w eliminacjach środowiskowych turnieju.

Współpraca UMCS z przemysłem

31 marca podpisane zostały w UMCS dwie umowy o współpracy naukowo-badawczej i dydaktycznej. Pierwsze z porozumień zawarte zostało z Instytutem Nawozów Sztucznych w Puławach. Obie strony zobowiązały się do wymiany informacji naukowej, prowadzenia prac naukowo-badawczych i doświadczalnych na terenie instytutu. Pracownicy naukowemu UMCS będą prowadzić badania nad problematyką odsiarczania gazów oraz nad zagadnieniami związanymi z procesami katalitycznymi i otrzymywaniem katalizatorów. W instytucie puławskim wdrażane będą efekty tych prac, a także podejmowane nowe opracowania z za-

kresu przedsięwzięć techniczno-produkcyjnych instytutu. Jednostką współpracującą z puławskim instytutem jest Zakład Technologii Chemicznej UMCS.

Od dawna prowadzi współpracę z Lubelskimi Zakładami Przemysłu Nieorganicznego „Permedia” Zakład Chemii Nieorganicznej i Ogólnej. Podpisana także w dniu 31 marca 1980 r. umowa ma na celu wykorzystanie w produkcji zakładów nowych grup związków nieorganicznych. Pracownicy UMCS wykonywać będą prace naukowo-badawcze związane z produkcją zakładu. W obu podpisanych umowach znalazły się postanowienia mówiące o wzajemnym konsultowaniu prac naukowo-badawczych i przekazywaniu informacji o kierunkach badań. Podpisy pod tekstami umów złożyli rektor UMCS prof. dr hab. Wiesław Skrzydło oraz dyrektorzy: doc. inż. Bolesław Skowroński z Instytutu Nawozów Sztucznych i mgr Andrzej Statkiewicz z Zakładów Przemysłu Nieorganicznego „Permedia”.

Sukces Old Gate

Spory sukces zanotował na swoim koncie najmłodszy zespół studencki UMCS — zespół jazzu tradycyjnego — Old Gate. Na zorganizowanym w Warszawie, w lutym br, XIV Konkursie Jazzu Tradycyjnego „Złota tarka”, członkowie zespołu otrzymali zespołowe wyróżnienie przyznane przez jury konkursu. Członkowie zespołu Old Gate zostali zaproszeni do udziału w konkursie w roku przyszłym.

Uczelniane Koło Przyjaźni Polsko-Bułgarskiej

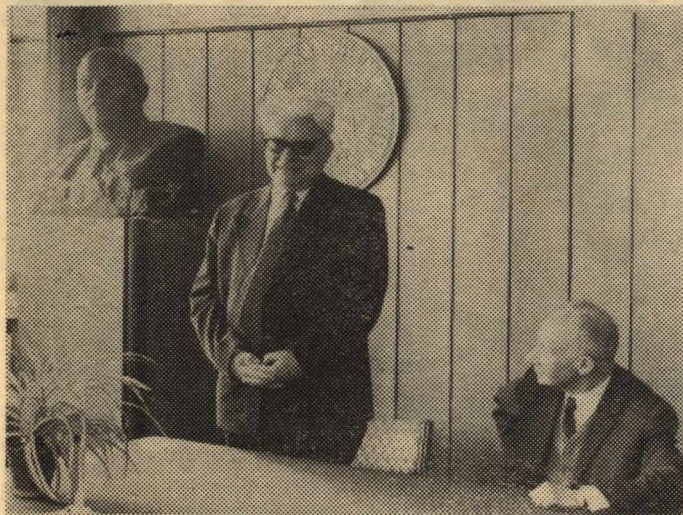
Bardzo aktywnie rozpoczęło działalność Uczelniane Koło Przyjaźni Polsko-Bułgarskiej. Władze Koła — przewodniczący dr Leszek Maria Rouppert, wiceprzewodniczący dr Mieczysław Buczyński, aktywiści i członkowie przygotowali w niespełna dwa miesiące dwa dni bułgarskie w UMCS. Pierwszy Dzień Bułgarski zorganizowany został 10 marca. Rozpoczął się projekcją filmu o Bułgarii, otwarta została wystawa fotograficzna „Bułgaria w obiektywie”, odbyło się spotkanie członków Zarządu Głównego TPPB z członkami Uczelnianego Koła.

Z większym rozmachem przygotowano w dniu 19 maja drugi Dzień Kultury Bułgarskiej w UMCS. W dniu tym w Domu Handlowym „Bazar” zorganizowany został kiermasz bułgarskiej sztuki ludowej, w hallu Wydziału Ekonomicznego prorektor UMCS doc. dr hab. Zdzisław Ilczuk dokonał otwarcia wystawy Bułgarskiej Książki Naukowej. W godzinach popołudniowych odbyła się sesja naukowa: 1300 lat państwa bułgarskiego. Udział w sesji wzięli: Hari Bajraktarow — wiceprezes ZG TPPB, dyrektor Domu Przyjaźni Bułgarskiej w Krakowie, prof. dr Emil Georgijew — członek Bułgarskiej Akademii Nauk, kierownik Katedry Literatury Słowiańskiej w Sofii, autor ponad 600 prac naukowych, najwybitniejszy znawca literatury słowiańskiej w

Uczelniane Koło Przyjaźni Polsko-Bułgarskiej

Bułgarii, prof. dr hab. Franciszek Sławski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, autor podręcznika gramatyki bułgarskiej, Jordanka Banenkina — wicedyrektor Bułgarskiego Ośrodka Kultury i Informacji w Warszawie, dr Christa Simeonowa — lektorka języka bułgarskiego w Uniwersytecie Warszawskim, władze i członkowie Uczelnianego Koła TPPB, pracownicy Instytutu Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej.

Wieczorem w sali widowiskowej w Chatce Żaka odbyła się wieczornica w wykonaniu studentów filologii rosyjskiej i słowiańskiej z sekcji bułgarystyki. Wieczornica ta przygotowana została pod kierunkiem dr Marty Karpaczewej, niestrudzonej propagatorki i inspiratorki wszelkich wydażeń o tematyce bułgarskiej w UMCS.

Obrady sesji naukowej — 1300 lat państwa bułgarskiego — referat wygłasza prof. dr Emil Georgijew, obok prof. dr hab. Franciszek Sławski

Prasa bułgarska zainteresowała lubelskich studentów

Zakład Filologii Germańskiej

Zakład Filologii Germańskiej został powołany w 1974 r. Wtedy też rozpoczęto kształcenie nauczycieli-germanistów, którzy mieli zasilić kadre dydaktyczną w szkołach Lubelszczyzny i przyległych regionów. W obecnym roku akademickim opuszcza uczelnię trzeci rocznik absolwentów germanistyki. Jest to niewątpliwą zasługą całego zespołu naukowo-dydaktycznego, a niemały udział w tym przypada obokrajowcom — gościom z NRD — oni to bowiem w dużej mierze przyczyniają się do podniesienia na wyższy poziom sprawności językowych studentów, wspomagają zdobywanie przez nich rzetelnej wiedzy filologicznej. Jako pierwszych gościliśmy przez 4 lata małżeństwo E. F. Wagnerów, którzy zapisali się w pamięci współpracowników i studentów. Wspaniale rozpoczętą i niełatwą pracę podjęli w roku 1978 mgr Sabina Kaufmann oraz dr Ulrich Kaufmann obaj z Uniwersytetu Fryderyka Schillera w Jenie. Mgr Sabina Kaufmann, lektor czuwa nad prawidłowością przyswajania języka niemieckiego przez studentów germanistyki. Między innymi jej zasługą jest, że pierwszy rok legitymuje się tak wysokim poziomem wiedzy filologicznej.

Jedną z dziedzin filologii, która wymaga stałego dopływu nowych informacji jest literaturoznawstwo. Dr Ulrich Kaufmann przekazywał w wykładach i ćwiczeniach rzetelną wiedzę o stanie rozwoju badań literackich w NRD. W czasie pobytu w naszym kraju brał czynny udział w konferencjach ogólnopolskich, poświęconych wybranym zagadnieniom literaturoznawczym, przyczyniając się tym samym do dalszego rozwoju tej dziedziny filologicznej w Polsce. Na uwagę zasługują jego kontakty z nauczycielami języka niemieckiego Lubelszczyzny, dr Kaufmann uczestniczył w spotkaniach organizowanych przez Polskie Towarzystwo Neofilologiczne, przyczyniając się do podniesienia kwalifikacji językowych czynnych nauczycieli i popularyzacji literatury NRD.

Z dużym zadowoleniem należy odnotować zainteresowania naszych gości sprawą nauczania języka niemieckiego w Polsce, co przyczyniło się do stałego kontaktu z czasopismem „Języki Obce w Szkole”, w którym ukazywały się artykuły dr. Ulricha Kaufmanna. Dalsze uwagi — bardzo pochlebne o naszym systemie nauczania języków obcych i o olimpiadach językowych — znalazły się w artykule opublikowanym w Lipsku, w periodyku „Deutsch als Fremdsprache”, a pokaźna ilość artykułów i recenzji naszych gości opublikowana została w „Lubelskich Materiałach Neofilologicznych”.

Nasi goście opuszczają Lublin. Należy żałować, że dość krótko trwała wspaniale rozpoczęta współpraca. Ich wkład w kształcenie studentów-germanistów zaowocuje niewątpliwie w przyszłości i zapisze się w pamięci przyszłych nauczycieli języka niemieckiego.

Jerzy Brzeziński

EKSLIBRISY
ZBIGNIEWA
JÓZWIKA

DLA
PRACOWNIKÓW
UMCS

LINORYT 1974

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

Antoni Dudek, Zbigniew Józwiak, Zdzisław Kowalski (przew.)
Halina Opolska, Elżbieta Mulawa-Pachoł (sekr.), Piotr Macluk (fot.).
Adres Redakcji: Pl. M. Curie-Skłodowskiej 5,
p. 1323 (XIII p.), tel. 382-56 w. 75

Druk. UMCS, zam. 384/80, nakład 250, f. A4, W-4